

*MASTER
NEGATIVE
NO. 93-81310-19*

MICROFILMED 1993

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States - Title 17, United States Code - concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that the photocopy or other reproduction is not to be "used for any purpose other than private study, scholarship, or research." If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

ZERDIK, ARTHUR

TITLE:

QUAESTIONES
APPIANEAE

PLACE:

KILIAE

DATE:

1886

Master Negative #

93-81310-19

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

88Ap8

Z8

Zerdik, Arthur, 1861-

v.2

Quaestiones Appianeae. Dissertatio inauguralis
quam ... publice defendet Arthurus Zerdik ...

Kiliae, ex officina H. Fienoke, 1886.

82 p. 22 $\frac{1}{2}$ cm.

Thesis. Kiel.

Vol. of theses.

422413

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 mm

REDUCTION RATIO: 11 x

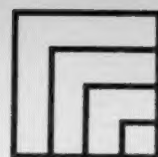
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB

DATE FILMED: 4-21-93

INITIALS M.D.C.

FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

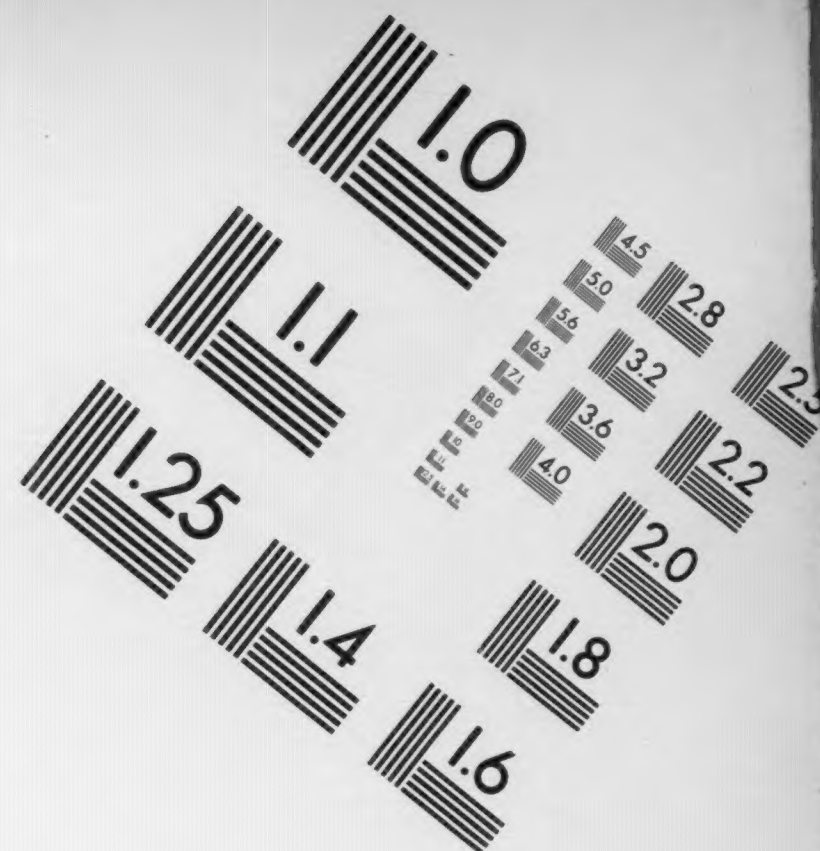
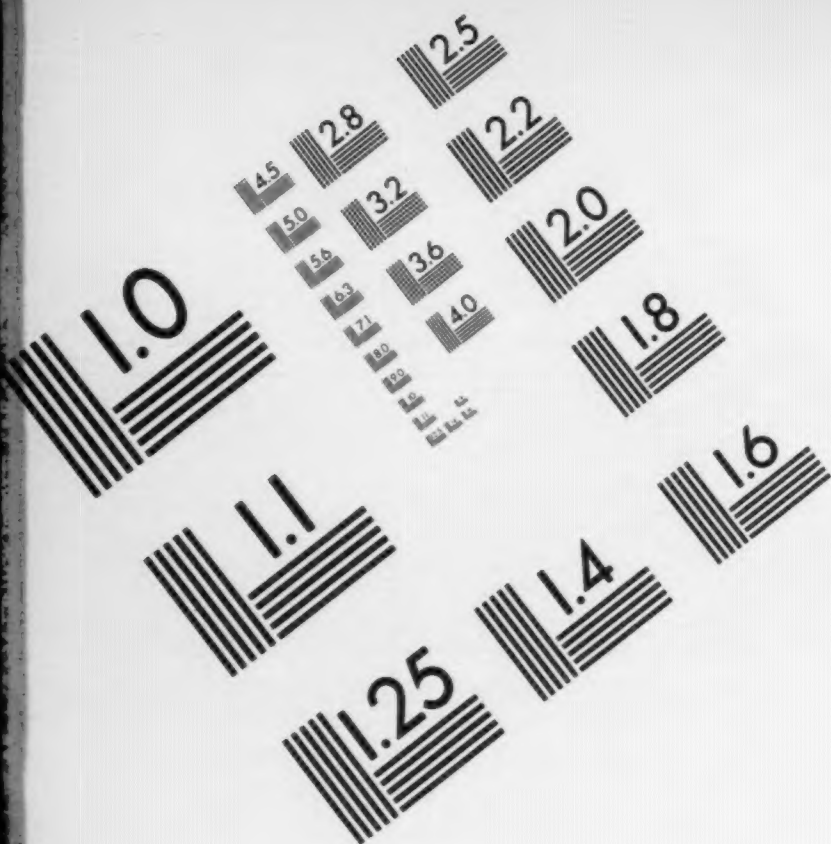

AIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

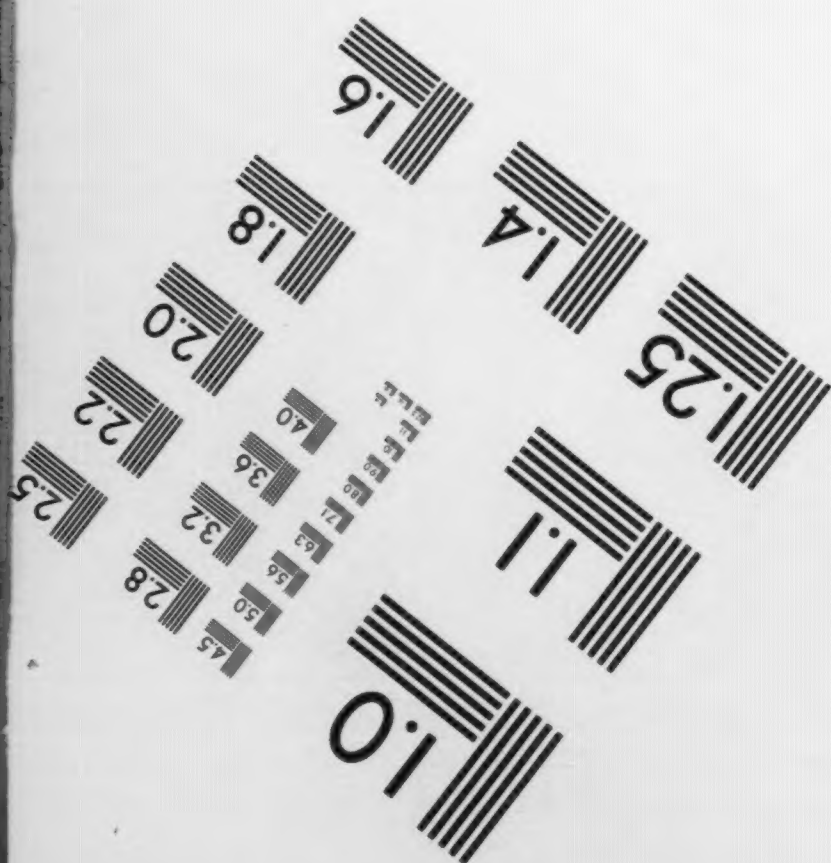
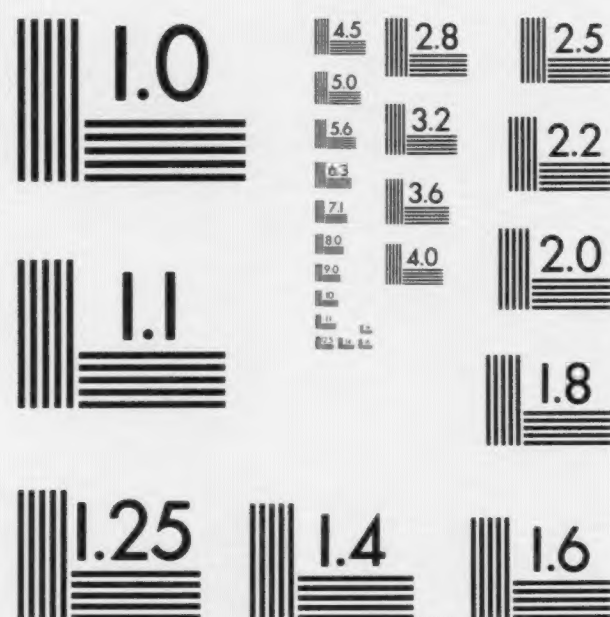
301/587-8202

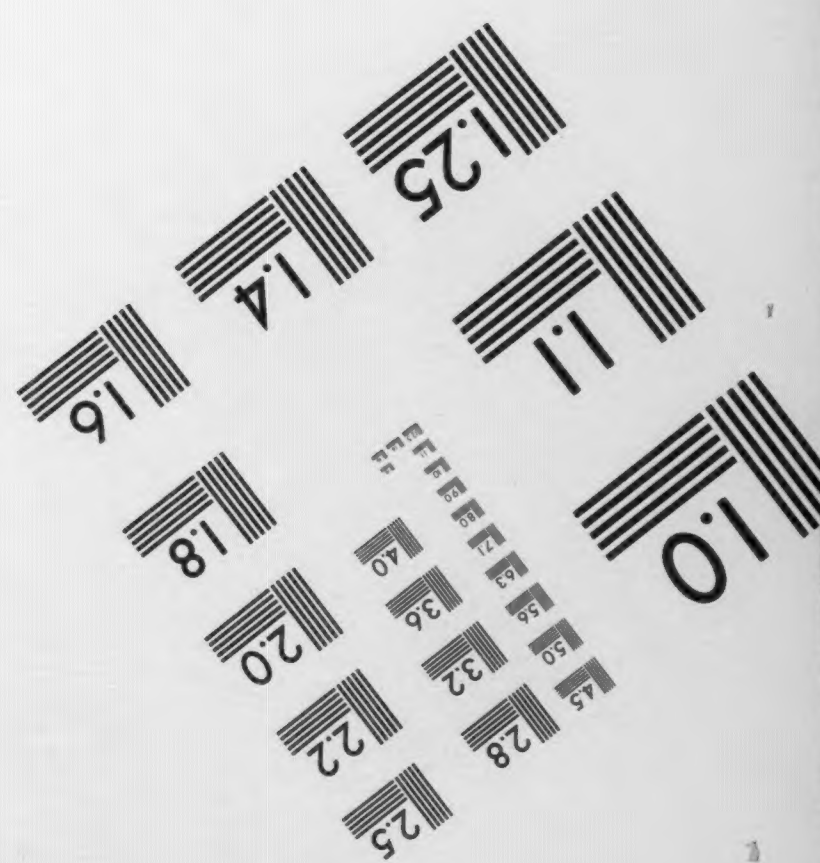
Centimeter

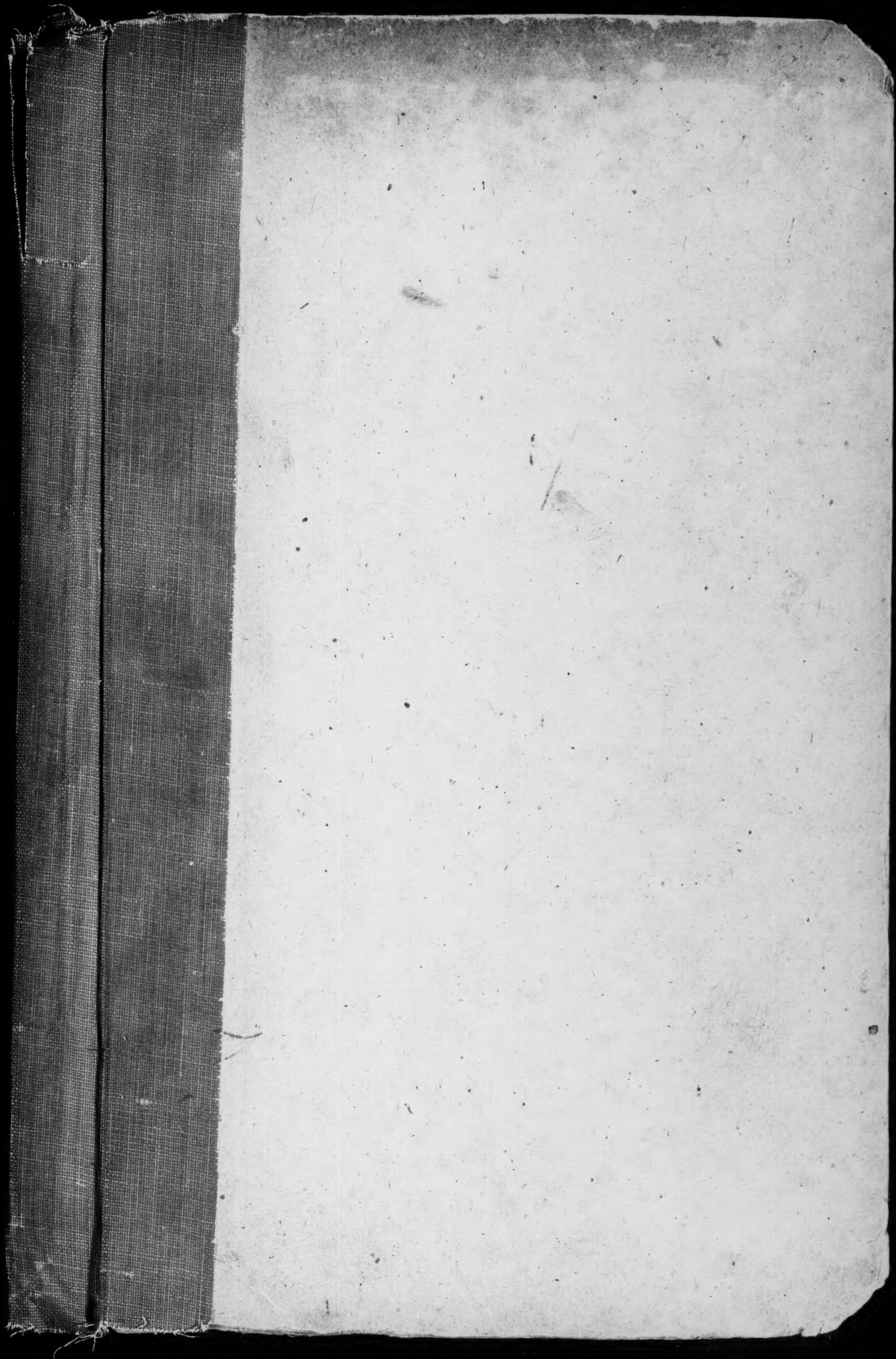
Inches

MANUFACTURED TO AIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

88Ap8

Z8

Columbia University
in the City of New York

v. 2

LIBRARY

test
erit { Appian

no. 1

8848

QUAESTIONES APPIANEAE.

Dissertatio inauguralis

quam

auctoritate amplissimi philosophorum ordinis

in academia Kiliensi

ad summos in philosophia honores rite capessendos

conscripsit

et una cum sententiis controversis

die IV mensis Martii anni MDCCCLXXXVI

hora XI in aula academica minore

publice defendet

Arthurus Zerdik

Gollnoviensis.

Adversarii erunt:

Theodorus Gerber, cand. phil.

Christianus Harder, cand. phil.

Eduardus Weede, cand. phil.

Kiliae

Ex officina H. Fiencke

MDCCCLXXXVI.

K.m. Fe 1, 1920

RICHARDO FOERSTER

THEODORO PLUESS

sacrum.

88 Ap 8
Z 8

v. 2

I. De Appiano Herodoti imitatore.

Appianus Alexandrinus eis temporibus fuit quibus nemo scriptor bene scribendi laudem sperare poterat quin, quamvis suo ipsius ingenio confideret, studium et operam in eo collocasset ut auctorum veterum in suo scribendi genere principum elocutionem atque artem probe cognosceret atque tectius apertiusve imitaretur. Quam rem ut minime celare studebant, ita ne poterant quidem, cum haberent conscios illa aetate quasi penitus litterata tot homines eruditos qui a pueris eisdem grammaticorum et rhetorum scholis et disciplinis instituti eisdem studiis et litteris faverent. Immo optabant ut ipsorum opera et doctrina a lectoribus eruditis agnoscerentur. Nam his illi plaudebant. Itaque iniustius esse nihil potest quam si quis tales imitationes furta appellare malit, quod simili in re olim Fulvius Ursinus fecit, cum librum in quem Vergilii imitationes maxime Homericas congesserat, de »furtis Vergilii« inscriberet haud secutus aequius iudicium Macrobiani atque curam (Sat. I. V). Nam et Vergilius id spectavit ut ei Romani qui graecis litteris imbuti essent — atque multi erant — delectarentur, cum multos locos Homericos latinis versibus expressos apud poetam suum quasi alterum Homerum agnoscerent, et posterioris aetatis scriptores graeci id studuerunt, ut auctores veteres saepe imitando exprimerent atque lectoribus doctis sua illa studia probarent.

Imprimis vero a scriptoribus tunc postulabatur, ut attice scriberent — nisi ionicam dialectum iam pridem mortuam excitare malebant — et elocutionem a vulgari sermone, quoad eius fieri posset, remotam informarent ad puri atticismi elegantiam, qualis in libris Thucydidis, Platonis, Demosthenis inveniebatur. Cui studio grammaticos lexicis et artis attice scribendi commentariis subvenisse apertum testimonium

habemus apud Dionem Cassium 55, 12 καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲ τινες ὧν τὰ βιβλία ἐπὶ τῇ ἀντιτάξει ἀναγινώσκουσι.¹⁾

Iam vero qui ad historiam conscribendam aggrediebantur, eis Herodotus Thucydides Xenophon ad imitandum propositi erant, quos pro suo quisque arbitrio sequebantur.

Quod imitandi studium ut, ubi modum excedebat, iam tunc vituperabatur — castigavit enim Lucianus lepidissime eos qui Herodoti aut Thucydidis vestigiis ridiculum in modum insisterent cosque paene ad verbum exscriberent²⁾ — ita ubi modicum et cautum erat, laudabatur ab omnibus, siquidem etiam apud Plutarchum, quamvis τὴν περὶ λέξεως ἁριστην contemnat (Nie. 1), multae locutiones et aliae et Herodoteae inveniuntur. Quamvis enim ut Bocotus Herodoti Atheniensium laudatoris fidei et auctoritati obtrectaret,³⁾ tamen ut qui Herodoti Musas bene nosset, impedire non poterat quominus eiusdem simplex et pulera narrandi ars in ipsius memoriam nollet vellet penitus insinuaret et in dicendi usum hic illic irreperet. Neque enim ullo modo probabile est scriptores illius sequioris aetatis, cum voces aut locutiones aut sententias usurparent quae certi cuiusdam scriptoris veteris propriae essent, semper memoria tenuisse, cuiam illae deberentur. Saepe ne conscios quidem eos sibi fuisse imitationis manifestum est. Nam quemadmodum nos quoque ex nostris poetis et scriptoribus lectis saepissime voces et locutiones adhibemus, cum ne suspicemur quidem, cuiam illas debeamus, eundem ad modum illi ex consuetudine antiquos scriptores legendi multa promp-

¹⁾ Velut Phrynichi ille qui aetatem tulit liber. Cf. Bernhardy gr. Lit. I⁴ 600, 618. — Bene illustrantur illa studia Luciani dialogis Soloecista (LXXVI) et Lexiphane (XXXIV); cf. etiam Quom. hist. conser. (XXV) § 21 ἐπὶ γὰρ τοῦ κομιδῇ Ἀπικῶς εἶναι καὶ ἀποκεκατέρχεται τὴν φωνὴν ἐς τὰ ἀκριβέστατα (irridetur iste qui Saturninum Κρόνιον vocet et Frontonem Φρόντιν.)

²⁾ Luceat mihi ex illo faceto libello (Hist. conser.) pauca afferre: § 15 ὅσα γὰρ Ἀθηναίων καὶ Ῥωμαίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἑλληνοὺς, ἀρξάμενος εὐθὺς ξυνιστάμενον. v. Thuc. I 1. De Herodoto vero § 18: καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνον ὁσίων ἐλομνημονεύσαι, ὅς τοιούτῳ ἀρχὴν ἤρξατο ἔρχομαι ἐρῶν περὶ Ῥωμαίων καὶ Ἑρσέων (v. Hdt. I 5.) καὶ μισθὸν ἔσπερον· εἶδε γὰρ Ἠέρσῃ γενέσθαι κακῶς (H. I 8 IX 109) καὶ πάλιν ἦν ὁσρός τὸν οἱ Ἕλληνες ὤξερόν ὄν νυμείνουσι (v. Hdt. I 7: ἦν Κανδαύλης τὸν οἱ Ἕλληνες Μερσίλον ὄν νυμείνουσι).

³⁾ Arist. 19 et in libro περὶ τῆς Ἡροδότου κακοθετίας, quem vere Plutarchi esse argumentis nuper evicit G. Lahmeyer, negavit Majehrowicz (Lemberg 1881), denno probavit Holzapfel (Philol. 42, 23—53).

serunt, singulorum auctorum item nescii. Tum vero multae illarum vocum propter continuum usum in communem sermonem si non omnium, at certe eruditorum hominum venerant et publici iuris factae erant. Quod neque quidquam miri habet, quoniam summo studio in grammaticorum ludis et rhetorum disciplinis et sophistarum declamationibus (λέξεις et ἐπιθέσεις) veterum litterae et eloquentia colebantur, et hodie in multis poetarum nostrorum vocibus similis res est. Accedit quod etiam siqua singularis locutio ex totis litterarum monumentis non reperiatur nisi semel apud certum aliquem veterem scriptorem, semel apud recentiorem, ne tum quidem contendere licet hunc ex illo sua hausisse, quem fortasse ne legerat quidem, quoniam et casu multa fiunt et ex omnibus veterum scriptis minima tantum pars aetatem tulit et ex grammaticorum libris multa provenerunt.¹⁾

Itaque si inter duos scriptores longo temporum intervallo distantes paucae similitudines aut in verbis aut in rebus inveniuntur, recentiorem cognovisse veterem inde quidem non probatur; si plures: legisse sequitur; si plurimae: lectitasse imitandi studio tum demum contendendi et potest et debet.

Haec praefari volui, priusquam — quod mihi propositum est — demonstrarem, quatenus Herodotum imitatus esset Appianus.

Atque Appianum Herodoti imitatore fuisse primus quod sciam diserte dixit I. Schweighaeuser, sospitator ille Appiani, sed non multis exemplis probavit, quamquam si voluisset facile potuit vir ille doctissimus, quippe qui praeter Appianum (1785) (et Polybium cum lexico (1795) et lexicon novi testamenti) etiam Herodotum (1816) cum lexico (1824) edidisset. Identidem autem monuit »Herodotei

¹⁾ Cf. Bernhardy gr. Lit. I⁴ 639 (§ 85): Die Nachahmungen aber sind grösstenteils(?) Reminiscenzen aus den Apparaten der Sophistik, die mit χροῶ und entgegengesetzten Formeln stets den Schönschreiber bearbeiten, oder aus den von Dio berührten phraseologischen Büchern . . . bei den Klügern wie Goldfäden . . . während Manieristen wie Aelian damit die Gedanken über Wasser halten. . . . Tamen nimium hoc iudicio illis libris tributum esse mihi quidem videtur. Ac ne de Aeliano quidem concesserim illud, siquidem multas imitationes Herodoteas recte Fr. Jacobs in editione animalium historiae (a. 1832) passim detexit, quas etiam augeri large posse credo. Quod autem F. Rudolph in dissertatione Lipsiensi (de fontibus qu. Ael. in varia hist. comp. us. s.: Leipz. Stud. VII.) demonstrasse videtur Aelianum non ex Herodoto aliisque veteribus, sed ex Athenaeo, Favorino, aliis recentissimis auctoribus historias hausisse, nihil obstat quominus putemus stili excolendi causa Herodotum lectitatum esse ab eo qui ut μελέτωσας vocaretur consecutus est.

stili et Thucydidei frequentem imitorem esse Appianum (cf. Vol. III p. 110, 112, 390, 429, 431, 558). Tum¹⁾ nuper Cobet in Mnemosynae vol. X. p. 235 his fere verbis idem exposuit »Appianus imitatur saepe Thucydidem et Demosthenem, saepius Herodotum... non putide et pueriliter haec imitatur, sed quae longo usu imbiberat, utitur pro suis.« Cuius rei quae exempla tum de rebus tum de verbis attulit, infra in loco iterum exhibebo auctore nominato. Reliqua investigare supersedit, sed iuniorum studio commendavit. Quorum ego primus, nisi interim alii ad idem se accinxerunt, Foersteri V. D. consilio et auctoritate illa quam vere dicta sint nunc argumentorum et exemplorum copia demonstrare conabor, ut de Appiano idem pro certo constet quod de Pausania²⁾ et Arriano³⁾ iam copiose demonstratum est, de aliis probari potest.

Atque Appianum vel natura ingenii et inclinatione animi ad Herodotum propendisse inde colligere aliqua ex parte licet, quod historiam non ita scripsit, ut temporum rationes enuclearet et rerum nexum atque causas investigaret — quod ut faceret, indoles fortasse ne sufficebat quidem — sed quod scribendo non magis rebus quam legentibus consulere voluit ita ut et prodesset et delectaret.⁴⁾ cum

¹⁾ De quibusdam locutionibus etiam alii occasione data dixerunt: iam Valckenae ad Hdt. 9, 69 de *καίτοις ἐς τὰς αἰγὰς*, Wesseling ad Hdt. 173 de *ἐκ τῶν ὀργῶν*, K. W. Krüger ad Hdt. 166 de *ἀνὰ τὰς ὁδοὺς*. Etiam Mendelssohn in edit. App. (1879—1881) in adn. crit. identidem Herodoteas locutiones notavit.

²⁾ Post Siebelim qui in editione Paus. multa collegerat: Pfundtner Paus. perieg. imitator Herodoti, diss. in. Regimonti 1866. Cf. Osw. Storch Syntaxeos Pausanicae Pars I. diss. in. Vratislaviae 1869. Id: syntaxis Paus. Waldenburg 1872. Wernicke Paus. imit. Herod. diss. in. Berolini 1884.

³⁾ Grundmann: Quid in elocutione Arriani Herodoto debeatur. Diss. in. Lipsiens. Berolini 1884 post dissertationes Meyeri »de Arriano Thucydideo.« Rostochii 1877 et Renzii »Arr. quatenus Xenophontis imitator sit.« Rostochii 1879.

⁴⁾ Illustris locus est Bell. Civ. IV 36 (p. 963,10 sqq. ed. Mend.): ὅσα δὲ ἐκ παραλόγου πᾶν ἐγένετο (sc. proscriptis a III viris) ἐς τὴν σωτηρίαν αὐτίκα καὶ ἐς ἀξίωσιν ἔσται, ἐμοὶ τε ἡθιὸν εἰπεῖν καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὀφελιμώτερον ἐς μὴδὲν ἀποχάμνοντας ἐλπίζειν περιέσεσθαι. In extremis verbis quae studio antitheseos formandae valde contorta sunt, indice Mendelssohno recte offendit Schweighauser, Mend. ipse coniecit ἐς (τὴν) μὴ ἀποχ. Sed ἐς cum μὴδὲν coniungendum est atque vertendum: »nullam in partem desistentes sperare salutem«. Articulus autem omissus est sicut in simili loco 941,25 sqq.: προύκειντο ἐς θάνατον καὶ δυσέκτιστον μὴδὲν ὁρῶσθαι τινα προσδο-

insignia virtutum et vitiorum exempla quibus Romana historia abundabat, ubicunque occasio dabatur, disertis verbis illustraret;¹⁾ cum suae aetatis pacem atque tranquillitatem — florebat enim Traiano, Hadriano, Antonino imperatoribus — prae seditionibus atque terroribus rei publicae nomine liberae laudaret;²⁾ cum divinum numen humanas res administrans pio animo induceret;³⁾ cum orationibus animos cogitationesque hominum de quibus narrabat bene exponeret, cum — atque id ad consilium et ordinem totius operis pertinet — quae quisque populus gessisset et passus esset, seorsim describeret (cf. praef. c. 12—13). Ad ipsum enim hoc Appiani consilium, ut res gestas καὶ ἔθρος ἑκάστον narraret, quanquam alias causas ipse exposuit, etiam Herodoti exemplum et auctoritas aliquam vim habuisse mihi videtur, siquidem etiam Dionysius Halicarnassensis hoc Herodoti proprium⁴⁾ — quamvis aberrans a vero — esse credidit. Videamus ex illa praefatione pauca verba: c. 12. 13 (p. 12, 7—13

καὶ, ubi ne Mendelssohn quidem coniecit (τοῦ) μὴδὲν, quanquam aliis locis hoc remedium in adn. crit. proposuit, velut 1135,6.

¹⁾ Cf. B. C. V 113 (p. 1156,4) καὶ μοι τοῦτο ἀναμνήσαι τὴν ἔδοξεν ἐς τὴν λῶμα τῆς Ῥωμαίων ἀρετῆς, ὅτιον Μισσάλλης... B. C. I 6 (p. 570,10) πᾶσι... ἀνέγραψα... ἀξιοθαύμαστα ὅτια τοῖς ἐθέλοντιν ἀντὶ φιλοτιμίας ἀνδρῶν ἀμεινον καὶ φιλοχρίαν θειήν κατεργάσθαι τε ἀριον καὶ κακῶν ἰδέας μερίων... cf. Praef. c. 12. Sed in vitii Romanorum ducum vituperandis modum tenet, si senatus populusque Romanus illos, ut solebat, inultos impunitosque siverat. Itaque quod T. Didius in Hispania multa milia Celtiberorum cum feminis liberisque nefanda perfidia trucidaverat, Appianus indignationem tantum his verbis ostendit: καὶ ἐπὶ τοῖσδε Αἰθίοσι μὲν καὶ ἐθροῦ μὲν (Hisp. c. 100 p. 145,6). De Galba autem qui idem scelus commiserat dicit: αὐτοῦ μὲν ἔρη αὐτοῦ μετῴν, οὐκ ἄλλος δὲ Ῥωμαίων μιμούμενος βαρβάρους (109,21).

²⁾ Cf. Bell. Civ. IV 16 (p. 945,2 sqq.) ἀλλὰ τὴν θρησκείαν καὶ τοὺς ἐθνῶν καὶ γῆς καὶ θαλάσσης ἡγεμονίαν διέσταν ὁ θεός, ἐκ πολλοῦ ἔρη ἐς τὴν τὴν καθιστάμενος ἐθὶαξίαν... πολλὰ δ' ἔσται (sc. proscriptionum terrores)... ἀλλὰ δ' ἐγὼ... ἐς πᾶσαν ἐκείνην καὶ ἐς ἐθὶαξίαν μόνιμα τῶν νῦν παρόντων... ἀναγράφω. Appianum igitur monarchiae fuisse laudatorem vel ex his verbis apparet. Quibuscum optime conveniant quae B. C. IV 133 p. 1051,1 sqq. legimus: ἦν τε πρόφασις αὐτοῦ... οὐκ ἔτι δημοκρατίας, ἀνόμιμος ἐκείνης μὲν ἀλυσίτελος δὲ ἀεί. Appianus quo erat animo et iudicio quin sic scripserit, non est quod dubitetur, quanquam οὐκ ἐκείνους coniecit Schweighauser et Mendelssohn quoque dubius haeret cum ad οὐ λ. adnotat »vix recte.«

³⁾ V. pg. 10 sq.

⁴⁾ D. H. de Thuc. ind. 4826: οὐκ ἔτι τοῖς ἰστοῖς, ἀντὶ τὴν ἀξίαν ἐκ τῆς πλεονεξίας, ἀπολουθῶν (sc. Thuc.) ἑκάστον ἀντὶ διηγήσεως, ὡς Ἡρόδοτος τε καὶ Ἰσίδωρος... ἐποίησαν...

ed. M.) . . . βουλευόμεν τὰ ἐς ἐξέσεις ἔργα Ῥωμαίων καταμαθεῖν ἵνα τὴν τῶν ἐθνῶν ἀσθένειαν ἢ φρεσποσίαν καὶ τὴν τῶν ἐλόντων ἀρετὴν ἢ εὐνοχίαν ἢ εἴ τι [αὐ] ¹⁾ ἄλλο συγκύρημα συνήρῃται, καταμάθοιμι. νομίσας δ' αὖν τινα καὶ ἄλλον οὕτως ἐθελήσαι μαθεῖν τὰ Ῥωμαίων, συγγράψω καὶ ἑθνος ἔκαστον. Huius vero opinionis illi qui nostris temporibus historiam profitentur, non habuerunt rationem, contra certatim vituperaverunt eum »qui ipsarum rerum nexum pravo consilio discidisset« ²⁾. Sed quamvis illi Appiano obtrecent, ut qui in rebus geographicis et chronologicis nullus sit neque audiendus, nisi cum ab omnibus aliis auctoribus destituti simus (Niebuhr), quamvis, dico, illi suo iure obtrecent Appiano ut historico, Appiano ut homini et humanarum rerum scriptori nihil detrectant laudis. Itaque qui prae nonnullis vitiis virtutum scriptoris non obliviscitur, is non potest non agnoscere Photii iudicium hoc: »Ἰστὶν δὲ τὴν φράσιν ἀπερίττος καὶ ἰσχνός. τὴν δ' ἱστορίαν ὡς οἶόν τ' ἱστῆν φιλαλήθης . . . ἐπαύρει τε λόγους τεταπεινωμένον φρόνημα στρατιῶν, καὶ διαπραῖναι γλῆγμαῖνον καὶ πύθος δηλώσει καὶ εἴ τι ἄλλο λόγοις ἐκμηρίσασθαι ἔρριτος. Ieiunitatis quidem in vitium saepius incurrit sed non in orationibus, neque ita ut totum scribendi morem damnare liceat tanquam »insolentem et perversum.« ³⁾ Quantum curam et diligentiam in narrando posuerit Appianus, documento sunt multae orationes bene compositae, quarum aliae Herodotum, aliae Thucydidem aut Demosthenem redolent; documento est hiatus vitandi studium, de quo in altera huius dissertationis parte copiose disseram; documento sunt imitationes cum aliae tum Herodoteae, de quibus nunc iam sum acturus.

Atque hanc ad rem comprobendam plurimum valere, si imitationes sententiarum et integrorum locorum detegi possint, consentaneum est. Ab his igitur initium capiam. Nam quae huius generis apud Appianum inveni, sane sunt gravissima. Comparationes autem

¹⁾ Mend. adn.: »αὐ Bekk. αὐ O. om. V beneque abesse poterit.« Et debet, ne hiatus admittatur.

²⁾ Mend. praef. t. I p. VII.

³⁾ Mendelss. praef. t. I p. XXVI: »tam insolenti enim ac fere perverso hic utitur dicendi genere ut . . . (excusat suarum tria milia coniecturarum)«. Id. pg. VII: »in scriptore nec ab arte nec ab ingenio valde commendabili«. Cf. simile iudicium Westermanni in Paulyi Realenc. Quibus oppono verba Bernhardyi (l. d. p. 619) »Einfachheit des Vortrages und ein reiner Ton der Erzählung, der beim Arrian und Appian gefällt.«

ita instituam ut ipsis Appiani et Herodoti verbis iuxta positis demonstrem, quae huic ille debeat. Conferantur igitur velim:

App. Pun. 27 (p. 215, 18 sqq.):

Hdt. I 87 sqq.:

Συμπῶν δὲ ἦρτο Σόγασα »τίς σε δαίμων ἐβλάψῃ φίλον ὄντα μοι καὶ ἐπὶ Λιβύῃν ἐλθεῖν προτρέψατα . . . μετὰ Καρχηδονίων ἀντὶ Ῥωμαίων ἐλθεῖν πολέμῳ;« Ὁ δ' εἶπε·

»Σοφωρίβα Μοδρόμβον θυγάτηρ, ἥς ἐγὼ ἦρῶν ἐπὶ ἐμῷ καὶ ἐμῷ . . . αὐτὴ με καὶ ἐκ τῆς ὑμετέρας φίλιας ἐς τὴν ἐαυτῆς μετέθηκε πατριδα καὶ . . . κατέβαλεν. σοὶ δὲ παλαιῶν (χορὴ γὰρ ὑμετέρων γενόμενον καὶ Σοφωρίβας ἐπιγλυχόμενον τὴν γε ὑμῖν εἶναι βέβαιον) φύλασσε Σοφωρίβαν μὴ . . .

Κῆρον . . . εἰρεσθαι τάδε· »Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατιώμενον πολέμιον ἀντὶ φίλον ἐμοὶ καταστῆναι;

Ὁ δὲ εἶπε·

»Ὡ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἐποῖσα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεῶν· τοῦ δὲ κακοδαίμονος γῆ. αὐτὸς δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαίρους ἐμὲ σιγαιέεσθαι . . .

. . . ἐπεὶ τε με θεοὶ ἔδωκαν δοῦλον σοι . . . δικαίῳ εἴ τι ἐνόρῳ πλέον σημαίνειν σοι . . . τὴν ὧν πόλινσον ὧδε . . . καί σον . . . φυλάσσον . . .

Si cui ullus dubitationis scrupulus resideat num re vera Herodoteus ille locus Appiani animo obversatus sit, is hisce verbis convinceatur necesse est: (c. 28 p. 216, 9 sqq.) ὁ δὲ Συμπῶν Σόγασα μὲν στρατιῶν τε γαιόμενον καὶ τῆς χείρας ἐμπειρον ἐπὶ τὰ κοινὰ ἐπήγετο καὶ γνώμης καὶ συμβουλῆς μετεδίδου, οἶόν τι καὶ Κροῖσῳ τῷ Λυδῷ Κῆρος ἐχορήτο.

Sed Herodoti nomen neque hic neque usquam alibi Appianus prodidit. Haec autem verba eo memorabilia sunt, quod Appianus studio imitandi etiam videtur pellectus esse ut fidem historicam violaret. Nemo enim alius scriptor quidquam de tali amicitia consiliisque Syphacis tradidit, immo constat cum paullo postquam captus est in Italiam a Laelio cum aliis captivis transportatum esse; (cf. Liv. XXX 16 *Scipio C. Laelio cum Syphace aliisque captivis Romanam misso* . . .) et Appianus ipse illius amicitiae brevi obliviscitur cum eodem capite 28 (p. 217, 3) narret ἀχθέρτος δ' ἐς Ῥώμην τοῦ Σόγασος . . . ὁ δὲ ἐπὶ λήπης ἀπέθανεν cf. Pol. 16, 23, 6 Liv. XXX 45. Nullam igitur fidem habet illud Appiani commentum, quod ad Croesi exemplum finxisse videtur.

Atque tota illa de Croeso historia quam Herodotus tam prae-

ciare narravit, ut nemo, qui unquam eam legit, facile obliviscatur, etiam Appiani memoriae penitus inhaesit.

Nam etiam ex I 91. 86. 45 imitationes hausit:

Syr. 58 (p. 429, 20):

Hdt. I 91:

Magi coram Seleuco rege cum Seleuciam urbem contra ipsorum voluntatem condidisset, quia divinum numen ipsorum dolum frustratum est, deprecantur sic:

τὴν πεπρωμένην, ὃ βασιλεὺς μοῖραν. χεῖρονά τε καὶ χρεῖσσορα. οὐκ ἔστιν οὔτε ἀνδρὸς οὔτε πόλιος ἐναλλάξαι. μοῖρα δὲ τις... δειμαίνοντες δ' ἡμεῖς... παρὰ φέρουμεν τὸ πεπρωμένον. τὸ δὲ χρεῖσσον ἦν καὶ μέγαν παροργιστὴν καὶ βασιλέως ἀγροῦντος ἀντί...

... ἡ μὲν δὲ πόλις σοι γέγονε οὐκ ἐν γῇ... σὺ δὲ ἡμῖν... τὴν συγγνώμην βασιλεῦς.

ταῦτα τῶν μέγαν εἰπόντων ὁ βασιλεὺς ἤσθη καὶ συνέγνω.

Τοιαῦδε μὲν ἐπυθόμην περὶ Σελευκίης.

Tota autem haec magorum oratio non in sententiis solum, sed etiam in dicendi genere est Herodotea. Nam cum orationum Herodotearum id sit proprium, ut locis communibus sententiisque refertae sint, multae interrogationes accedant, singula cola paratactice per μὲν. δέ. τε. καὶ coniungi inter se soleant, haec omnia affatim hic inveniuntur. Longior est oratio quam ut ad verbum describatur, sed quasi schema liceat proponere. Nam sedecim cola paratactica habet quae per se stare possint, cum vix unam paginam compleat, hoc ordine: τὴν πεπρω. | μοῖρα δὲ | καὶ τήνδε μὲν | δειμαίνοντες δ' ἡμεῖς | τὸ δὲ χρεῖσσον ἦν | τοιγάρτοι | καὶ | ἀντίος τε γὰρ... καὶ | καὶ... οὐκ, ἀλλ' οὐδὲ... ἐλλ' | καὶ κεκλεισμένο δὲ | διόπερ | τί ἂν οὔν; | ὅς | ποῖ

Croesi legatis, per quos Apollini exprobraverat, quod ipsum ad Persarum bellum induxisset, Pythia sacerdos respondet his verbis:

τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφύγειν καὶ θεῶ. Κροῖσος δὲ... προθυμομένον δὲ Λοξίω ὁκνῶς... οὐκ οἶός τε ἐγένετο παρὰ γὰρ γαίην μοῖρας... τῆς πεπρωμένης.

(III 65: δεισάσας δὲ μὴ ἀπαρθεῖν τὴν ἀρχήν... ἐλοίσσασα ταχύτερα ἢ σποώτερα. ἐν τῇ γὰρ ἀνθρωπότητι γέναι οὐκ ἐν ἡν ἄρα τὸ μέλλον γίγνεται ἀποτρέψαι. ἐγὼ δὲ ὁ μάλιστα... τὸ μὲν δὲ ἔργον ἐξέρχασθαι μοι. σὶ δὲ ἔμην μάγοι...)

ὁ δὲ ἀκούσας συνέγνω ἐωντοῦ εἶναι τὴν ἀμαρτίαν.

Κατὰ μὲν δὲ τὴν Κροῖσος ἀρχὴν... ἔσχε οὕτω.

γὰρ; | ἡ μὲν δὲ | σὺ δὲ... | Hac cum oratione si quis unam ex ceteris quas Appianus composuit comparaverit, statim sentiet non Appianum ipsum nativo sermone hic loqui, sed ut prudentem Herodoti imitatore. Itaque longe arcendus est is error, quasi unam alteramve locutionem de Herodoto Appianus arripuerit ut suum sermonem adornaret, sed Herodotei stili proprietates, describendi nativam artem penitus imbibit inque sucum et sanguinem receptas sapienter usurpavit maxime eis locis qui non tam ad res gestas enarrandas quam ad descriptiunculas et orationes ornandas servirent. Nostro vero loco praeter verborum et sententiarum similitudinem, imitatio eo certior est, quod nisi Herodoti Appianus meminisset, ex argumenti narrati ratione occasio vix dabatur talis orationis inserendae: παρενθήκη enim est illa de Seleucia condita narratio, quae incipit a verbis φασὶ δὲ αὐτῶ. Neque vero inutile est animadvertere, quam simpliciter et similiter post utramque orationem finis imponatur narratis: (Κροῖσος) ἀκούσας συνέγνω ἐωντοῦ... Ταῦτα... εἰπόντων ὁ βασιλεὺς ἤσθη καὶ συνέγνω. Deinceps κατὰ μὲν δὲ τ. Κρ. ἀ. ἔσχε οὕτω: Τοιαῦδε μὲν ἐπυθόμην π. Σ. Verbis autem Σελεύκῳ δὲ ad alteram narrationem transit, de qua postea dicam.

Atque locis illis Herodoteis I 91. III 65 addam etiam IX 16: ὅτι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμύχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπων. Quas sententias quo modo etiam Pausanias imitatus sit, Pfundtner l. I. exponit pgg. 10 sqq. Omnino valde consentiunt Pausanias et Appianus in eo ut eandem fere de dis et fato opinionem quam Herodotus habeant. Quam ex Herodoto oriundam esse etiam si quis negaverit, quod de summis rebus opiniones e legendis scriptoribus nasci non deberent et quod totius saeculi illius superstitio ad talia inclinavisset: tamen nemo negare poterit utrumque in pronuntiandis illis opinionibus saepe expressisse verba Herodoti. Ut igitur pergam in hac re de Appiano demonstranda, primum consideretur singularis vis et significatio verborum ἔδει et χρῆν his in exemplis:

Pun. 122 (p. 309, 12):

Hdt. V 33:

... ὥς τοὺς Καρχηδονίους, εἰ ἀντὶ ὥς ἐντεῖθεν... ἐς τὸν Νάξον τίνα... ἐπέθεντο, .. ἂν κρατῆσαι. διαβάλοι. καὶ (οὐ γὰρ ἔδεε νῦν οὐκ (ἀλῶναι γὰρ ἔδει τοῦτο τῷ στόλῳ Ναξίους ἀ-Καρχηδόνια) τότε μὲν ἐς πολέσθαι) πρῆγμα τοιόνδε μόνον ἐπίδειξιν ἐπέπλεσαν... σινηνέχθη γενέσθαι.

cf. Hdt. IX 109 τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἔδεε πανοικίη γενέσθαι et II 161. IV 79. VI 135. VIII 53.

B. C. II 116. p. 801, 8: Hdt. I 8 (Cobet Mnem. X):
 ἐσθίει τῶν ἱερῶν καταγορήσας· χρόνον δὲ διελθόντος· χοῦν
 χοῦν γὰρ ἂν ἐχοῦν Κάλσαρι γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι,
 γενέσθαι. κακῶς· ἔλεγε...

De hoc genere pleonasmī qui inest in verbis χοῦν ἂν ἐχοῦν v.
 Krüger ad Hdt. II 49 (ποιεῖν τὰ ποιῆσαι). Apud multos enim
 scriptores invenitur, Appian. p. 821, 8 exstat ἔπαθεν οἷα ἔπαθεν.
 580, 19 κρῖναντες ὅσα ἔκριναν. Nauckii autem coniecturam: χοῦν
 γὰρ τὸ χοῦν... vix quisquam probabit, quanquam Hdt. VII 17
 ἀποτράπων τὸ χοῦν γενέσθαι legitur. Quomodo servum pecus
 imitatorum expresserit ad verbum hac in re Herodotum, Lucianus
 l. l. narrat. Quantum absit ut in istud putidae imitationis vitium
 Appianus incurrat, locutiones modo laudatae sunt testimonio.

Quae adhuc exempla attuli, erant de caeco fatalis necessitatis
 numine; ceteris autem locis Appianus illud divinum numen nomine
 τὸ δαιμόνιον aut (ὁ) θεός significat, quod et futura saepe portendat
 et felicibus invidet et superbis irascatur et malos puniat et cuncta
 administret. Imitationes vero Herodoteae saepe patent. Sic

B. C. I 83 (645, 19): Hdt. VI 27:
 Καὶ τάδε αὐτοῖς ἐδόκει καὶ τὸ Φίλει δὲ κως προσημαίνειν
 δαιμόνιον ἐν τῷδε τῷ πολέ- εἴτ' ἂν μέλλῃ μεγάλα κακὰ ἢ
 μὴ προσημαίνει. ¹⁾ δέματά πόλι ἢ ἐθνεί ἐσσεσθαι. τοῦτο μὲν...
 τε γὰρ... καὶ... τὴν τε γῆν ὁ τοῦτο δὲ... ταῦτα μὲν σφί σφ
 θεὸς ἐπὶ μέγα ἔσειε... καὶ... μήτ' ὁ θεὸς προέδεξε. cf.
 πάντα δ' ἔδοξεν ἐς τὸ πλῆθος VI 98. De Paus. VII 24, 7
 τῶν ἀπολουμένων καὶ τὴν ἄλωσιν v. Pfundtnerum p. 14.
 τῆς Ἰταλίας προσημαίνει.

Sed hoc exemplum cum minus valere possit quia Appianus de
 Romanorum opinione (ἔδοξεν αὐτοῖς) narrat, aliis augeatur velut
 721, 18 sqq.: τέρατά τε αὐτοῖς ἐπέπιπτε... καὶ σημεῖα οὐράνια·
 αἶμά ²⁾. τε γὰρ ἔδοξεν ὁ θεὸς ὕσαι καὶ... ἄλλα τε πολλὰ...
 προσεσήμεινε τὴν ἐς αἰὲ τῆς πολιτείας ἀναλρεσιν. 1051, 17:
 ἂ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς ἄρα ἐνεμύσησε καὶ προσεσή-

¹⁾ Locutio τὸ δαιμόνιον προσημαίνει non rara erat, cf. Plut. Nic. 1.

²⁾ Cobeti coniectura αἶματι γὰρ iam a Schenkelio in Burs. Jahresb.
 XI refutata est; accedit quod τε γὰρ semper ita usurpatur, cf. 645, 20. 1051, 18.
 935, 2.

μηνε πολλάκις· Κασσῶν τε γὰρ... cf. 1052, 14. Alia νεμύσεως
 exempla sunt p. 29, 9 θεὸς δ' ἐνεμύσησε τῆς μεγαληγορίας·
 1167, 14 sq. ζήλον δὲ αὐτῷ γέμοντι ἐπὶ τούτοις τὸ δαιμό-
 νιον ἐνεμύσησε τοῦ ζήλου. ¹⁾ Sed paullo maiora referamus:

Mac. 19. (p. 345, 5 sqq.): Hdt. III. 40:
 Ὅτι Παύλῳ ἐπ' εὐτυχίας τοσῶδε γενομένῳ (a Schweighausero vol.
 τὸ δαιμόνιον ἐνεμύσησε τῆς εὐτυ- III 439 et a Cobeto coll.)
 χίας. καὶ οἱ (narratur L. Aemilio Paullo ἐμοὶ δὲ αἰσαί μεγάλοι
 circa triumphī diem duos filios mortuos esse. εὐτυχεῖ οὐκ ἀρέσκονσι
 Cum autem supremo imperii die acta rettu- ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον
 lisset apud populum, postremo dixit... ὡς ἔστι φθονερόν.
 ὁξέως ἀπάντων ἐπιτυχῶν δεῖσαι μή τι τῷ Hdt. I 120: νῦν δὲ
 στρατῷ συμπέσοι πρὸς ἡμᾶς ἐπαριόντι > δια- ἀποσκήψαντος
 σωθέντος δὲ τοῦ στρατοῦ περὶ ἡμῶν ἐδεδο- τοῦ ἐνυπνίου ἐς φλαῦ-
 κειν· ἔφη· φθονερός γὰρ ὁ δαίμων. ρον αὐτοῖς τε θαρσέομεν
 ἐς ἐμὲ δὲ ἀποσκήψαντος τοῦ κακοῦ καὶ σοὶ...
 ... ἐπ' ἐμῶν μὲν εἰμι βαρυσυμφο- Hdt. I 45 (Cob.)
 ρώτατος, ἐπὶ δὲ ὑμῶν ἀμεινονος. < ταῦτ' Ἐδρηστος δὲ... συγγι-
 ελπὼν καὶ καταθανμαζόμενος ἐπὶ πᾶσιν, γνωσκόμενος ἀνθρώπων
 οἰκτιζόμενος δὲ ἐπὶ τοῖς τέκνοις μετ' οὐ εἶναι τῶν αὐτὸς ἦδε
 πολὺν χρόνον ἀπέθανεν. βαρυσυμφορῶτα-
 τος ἐωυτὸν ἐπικατα-
 σφάζει τῷ τύμβῳ.

Etiam haec igitur oratio prorsus est Herodotea, quam cum Li-
 viana XLV 41. comparare iuvat. Nam ut argumento eadem, ita
 genere plane diversa est. Age vero etiam quae de morte Paulli Ap-
 pianus narrat, quod mirum fortasse alicui videri possit, ad exemplum
 Herodoteum composita sunt. L. Paullum enim septem annis post
 illam orationem mortuum esse constat. Appianus autem ita narrat,
 quasi mors illam orationem brevi subsecuta sit. Cum igitur singulari
 voce βαρυσυμφορώτατος indicetur Adrasti orationem et mortem Ap-
 piano observatas esse, etiam finem narrationis ad Herodoti exemplum
 conformatum esse mihi persuasi. An non mirum est quod legimus:
 ταῦτ' ἐλπὼν καὶ καταθανμαζόμενος... οἰκτιζόμενος... μετ' οὐ πο-
 λὺν χρόνον (sc. ἐπὶ τῆς ὕστερον) ἀπέθανεν?

¹⁾ Repetitum illud τοῦ ζήλου Mend. delere mavult, at cf. 29, 9. 345, 6. Lo-
 cutio ipsa νεμύσαν τοῦ ζήλου nihil habet offensionis.

Atque ad Appiani de divino numine opinionem illustrandam etiam aliquot locos afferam, quibus quam similis sit Herodoteae appareat: p. 188,12 Θεός δέ μοι δοκεῖ τόδε Ῥωμαίοις ἀντιδοῦναι τῆς ἐπὶ Κόν- ναις ἀτυχίας... 898,12 τοῦ δαιμονίου τὰ κοινὰ ἐς μεταβολὴν ἐνο- χλοῦντος. 757,3 ἀλλὰ τάδε ὥκονόμει Θεός... cf. Hdt. II 120 τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος ὅπως πανωλεθρῇ ἀπολόμενοι... H. VIII 13 ἐποιετό τε πᾶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἂν ἐξισωθεῖν τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν. VII 18 φθορὴ τις θεήλατος. VIII 137 εἶπε Θεο- βλαβῆς γενόμενος. App. 398,12 Θεοῦ βλάβπτοντος ἤδη τοὺς λογι- σμούς, ὅπερ ἅπασι προσιόντων ἀτυχημάτων ἐπιγίγνεται. 752,18 Θεοῦ βλάβπτοντος ἤδη. 756,23 αὐτὸν... Θεοβλάβεια δοκεῖ παραγαγεῖν. 344,12 πάλιν αὐτὸν ἐλαύνοντος Θεοῦ. 748,12 Θεοῦ σφᾶς ἐπὶ μετάνοιαν ἄγοντος. cf. 156,5. 343,24. 347,22. 348,10. 349,3. 678,17. 747,20. 771,16. 908,3. 945,4. 1048,23. 1155,2. 1178,16. 1181,8.

De invidia deorum Appianum locum quendam Herodoteum in oratione L. Aemilii Paulli expressisse supra demonstravi. Alteram illius orationis partem ex Adrasti historia continere imitationes ibidem exposui. Sed eiusdem historiae etiam aliae quamvis parvae similitu- dines — ne dicam imitationes — agnoscendae sunt apud Appianum, quas nunc congeram:

Pun. 131. p. (Hdt. I 34 Μετὰ δὲ 318,16 sqq: τὴν δὲ Κροῖσον οἰχόμενον ἑλα- γυναῖκα τοῦ Ἀσδρού- βη ἐκ Θεοῦ νέμισις βου λέγουσιν... εἰπεῖν μεγάλη Κροῖσον...) ἐς ἐπήκοον τοῦ Σκιπίων- Hdt. I. 45: B. C. II. 145 (p. 828,25): εἰσικεν τὰ γε- ννημένα ἀνδρῶν μὲν οὐδενός, ἀλλὰ του δαι- μόνων ἔργα εἶναι. Pun. 104 p. 290,16: δαιμόνιον... ὃ καὶ τῷ πάππῳ Σκιπίωνι προ- σημαίνειν ἔδοκει τὰ μέλλοντα. — τις ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. Κροῖσος μὲν νυν... Ἀδρηστός δὲ οὗτος δὴ ὁ φονεὺς μὲν... φονεὺς δὲ... ἐπεῖτε ἡ σὺ χίη... τῶν ἀνθρώπων ἐγε- τοςαῖν' ὀνειδίσασα κα- τέσφαξε τοὺς παῖδας, καὶ ἐς τὸ πῦρ αὐτούς τε καὶ ἐαυτήν ἐπέρ-

τοσαῖν' ὀνειδίσασα κα- τέσφαξε τοὺς παῖδας, καὶ ἐς τὸ πῦρ αὐτούς τε καὶ ἐαυτήν ἐπέρ-

τοσαῖν' ὀνειδίσασα κα- τέσφαξε τοὺς παῖδας, καὶ ἐς τὸ πῦρ αὐτούς τε καὶ ἐαυτήν ἐπέρ-

ριψεν.¹⁾ Ὡδὲ μὲν νετο περὶ τὸ σῆμα καὶ γενομένης... ἐωντὸν ἐπικατα- Ἀσδρούβα μὲν ἐλοιδο- σφάζει τῷ τύμβῳ. ῥήσαντο... τὸν δὲ νεὼν ἐνέπρησαν καὶ κατεκαύθησαν.

γασί τὴν Ἀσδρούβα γυναῖκα... ἀποθανεῖν.

ὃ δὲ Σκιπίων πόλιν ὁρῶν... iam sequitur celeberrima illa de Sei- pione in Carthaginis ruinis maerente narratio, quae imitationis Hero- doteae suspicionem ideo mihi movit, quia modo aliae, quas exposui, praecesserunt. Nam Croesi fortunam etiam hoc loco Appiani animo in narrando obversatam esse credo:

Pun. 132 p. 319,5 sqq:

Hdt. I 86:

Ὁ δὲ Σκιπίων πόλιν ὁρῶν ἐπτα- κοσίοις ἔτεσιν ἀνθήσασαν... τότε ἄρδην τελευτῶσαν ἐς πανωλεθρίαν ἐσχάτην λέγεται μὲν δακρυῶσαι. ἐπὶ πολὺν δὲ ἔννοος ἐφ' ἑαυτοῦ γενομένης τε καὶ συνιδῶν ὅτι καὶ πόλεις καὶ ἔθνη καὶ ἀρχαί· ἀπάσας δεῖ μεταβαλεῖν ὥσπερ ἀνθρώπων δαίμονα καὶ τοῦτ' ἔπαθε μὲν Ἰλιον. εὐτυ- χῆς ποτε πόλις. ἔπαθε δὲ²⁾ ἡ Ἀσσυρίων κ... Ἐσσεῖται ἡμαρ ὅταν... «...», ὀνομάσαι τὴν πατρίδα ὑπὲρ ἧς ἄρα ἐς τὰν- θρώπεια ἀφ' ὁρῶν ἰδεῖται. Καὶ τάδε μὲν Πολύβιος αὐτὸς ἀκούσας συγγράγει.

καὶ τὸν Κῦρον... μεταγρόντα τε καὶ ἐννῶσαντα ὅτι καὶ αὐτὸς ἀνθρώπος ὢν ἄλλον ἀν- θρωπον, γενόμενος ἐωντοῦ εὐδαι- μονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα περὶ διδούῃ, πρὸς τε τοῖτοισι δεισάντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιτελέμενον ὥς οὐδ' ἐν εἴῃ ἐν ἀνθρώποι- σιν ἀσφαλέως ἔχον.³⁾ κε- λέειν... καταβιβ. Κροῖσον.

Hdt. I 5: τὰ γὰρ τὸ πάλαι με- γάλα ἦν (ἄστυα), τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε... ἡν ἀνθρώ- πιν ἦν ὢν ἐπιστάμενος εὐδαι- μονίῃ οὐδαμὰ ἐν ταύτῳ μένον- σαν...

Polybium igitur in re narranda secutus est, sed verba Appiani sunt et stilus Herodoteus. Similes de fortunae humanae vicissitudine sententiae apud Appianum etiam saepius occurrunt neque id per se Herodoteum est non accedente similitudine externa. Ea vero de- prenditur:

¹⁾ Cf. Hdt. VII 107 de Boge: ἔσφαξε τὰ τέκνα καὶ... καὶ ἐωντὸν ἐπέβαλε ἐς τὸ πῦρ.

²⁾ Cf. Hdt. VII 18: μεμνημένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτις Κέρου σκόλον, ὡς ἐλαφῆ, μεμνημένος δὲ τὸν ἐπὶ Ἀθόλιας τὸν Καμβέσων.

³⁾ Cf. B. C. V 44 (1095,6): ... ἀνθρώπων ὄντα καὶ τύχη χρωμένον οὐ βεβαίῳ... πράγματι.

Pun. 81/82 p. 268,3 sqq:

Hdt. III 14:

... μέχρη καὶ Ῥωμαίους αὐτοῖς δακρύειν μὲν Κροίσον, δακρύνειν
ἐπὶ δακρύνσασιν. τοὺς δὲ ὑπάτους δὲ Περσέων τοὺς παρόντας, ἀντιφ
ῆσιν¹) μὲν οἱ κτὸς ἀνθρῶ- τε Καμβύση ἐσελθεῖν οἱ κτὸν
πύλης μεταβολῆς... τινά...

Ille autem de Psammeniti, hic de Carthaginensium luctu plane-
tuque narrat.

Sed missis iam divinis et humanis rebus grave argumentum
proferam quo appareat etiam in aliis descriptionibus Herodoti imita-
torem esse Appianum. Nam pulcerrimam illam nocturnae tempestatis
apud Artemisium atque terroris descriptionem non praetermisit quin
manifesto imitaretur:

B. C. V 117 p. 1159,1 sqq:

Hdt. VIII 12:

... ἄσκηρος ἐννεμύρηνσε. ὄμβρον ὥς δὲ ἐνφρόνη ἐγγόνεε, ἦν μὲν
τε πολλοῦ καταισραγέντος, οἷος τῆς ὥρης μέσον θέρους.
ἐν φθινοπώρῳ γίγνεται ἐγίγνετο δὲ ὕδωρ τε ἄπλετον
... ἐγένοντο δὲ καὶ βρόμοι διὰ πάσης τῆς γυμνῆς καὶ σκλη-
τῆς ἄλτης σκληροῦ καὶ ραὶ βροῦται ἀπὸ τοῦ Πη-
μυκίματα μακρὰ καὶ σέλα περι- λλον· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ
λάμποντα τὴν στρατιάν, ὥστε νανήγια ἐξερρόντο ἐς τὰς²) ἄφε-
τοὺς μὲν Γερμανοὺς ἐξ ἐν- τὰς... οἱ δὲ στρατιῶται...
ρίων ἀναλῆδαν ὑπὸ δέουρας, ἐς φόβον κατιστάτο ἐλπί-
τοὺς δὲ... οὐκ ἀπιστεῖν ἐν το- ζοντες πάλιν ἀπολίσσθαι ἐς οἷα
σοῖσθε παραδόξοις ἐμπισίσθαι κακὰ ἦσαν... ὄμβρος τε λάβρος
σφίσι καὶ τὸν ὕακα. καὶ δένεατα ἰσχυρὰ... βρον-
ταί τε σκληροί.

Tempus anni, locus, pericula sunt diversa, verba ipsa dissimilia:
tamen imitatio perspicua.

Has inveni apud Appianum maiores imitationes Herodotearum
et orationum et descriptionum.³) Sunt illae quidem non admodum

¹ ἔσμεν apogr. ἐτίμη V. vulgo. cf. ἐσμεν 600,19. 679,23.

²) Cf 1004,13 καὶ τὰ νανήγια εἶδε μέχρη τῆς λυκωνικῆς ἐκρηγόμενα cf.
1035,3,7. Hdt. VIII 76.

³) Ne tamen talium imitationum solus fons Herodotus esse videatur, Thu-
cididem illam tempestatis descriptionem (II 84) Appianus B. C. V 89 (cf. IV 85)
imitatus est; II 84: ὥς δὲ τὸ πνεῦμα καίμη... καὶ καὶ τὰς τὴν νηὶ προσέπιπτε
καὶ τοὺς κοντοὺς θρωποῦντο, βόη τε χρώμενοι... οὐδὲν κατήκουρον
οὔτε τῶν... καὶ τὰς κόπας ἀναφύειν ἀνθρώποι ἀπειροὶ τοὺς κυβερ-
νήταις ἀπειθεστέρας τὰς καὶ παρ᾽ ἑαυτοῖς. p. 1135,10 sqq: τὰς καὶ...
κοντοὺς ἐξεώθουν ἀπ' ἀλλήλων, τραχύτερον δὲ τοῦ πνεύματος γενομένου

multae nec paris momenti omnes, sed et plures et graviores quam
quae apud Pausaniam aut Arrianum repertae sint.

Bene igitur habet. Iacta sunt fundamenta argumentationis
atque ea quae contradicendo, quasi talia casui et fortunae debe-
antur, destrui iam non possint. Itaque iam confidentius licet pergere
in protrahendis imitationibus.

Videamus nunc de ea quae ex toto scribendi genere cluceat imi-
tatione. Atque cum supra (pg. 8 sq.) unam Appiani orationem in sin-
gula cola dirimerem, in illa monstravi quantopere stilum Herodoteum
secutus sit, quam libenter λέξιν εἰρημέην usurpaverit. Quae quid
sit neque verbis exponere neque exemplis probare opus est. Hae
autem in re cavendum est, ne promptissima quaeque pro imitatis
habeamus. Nam si duo scriptores id agunt, ut res gestas simpliciter
et plane narrent, fieri non potest quin λέξει εἰρημέην usi multa simili
modo narrent, cum alter alteri nihil aut non multum debeat. Itaque
quae huius generis videntur esse, ego non afferam, nisi inde quod
frequentissime apud utrumque occurrunt, similitudinem non fortuitam
esse suspicari licet. Nam nisi gravissimis argumentis via iam munita
esset, in talibus similis stili testimoniis nulla persuadendi vis inesset.
Nunc vero etiam haec leviora adhiberi possunt, quae memor Cicero-
niani illius praecepti inter graviora inculcabo.

Atque in adnectendis sententiis cum praecepuus et varius usus
sit particularum μὲν — δέ, complura mihi genera ad Herodotum
videntur esse referenda, quorum unum est anaphorica emphasis
quam nonnulli vocant. Cuius vis in eo posita est ut una vox sive
verbum sive nomen ita bis (vel ter) ponatur, ut primum cum μὲν,
deinde cum δέ (tum iterum cum δέ) coniungatur. Hunc usum si
horum scriptorum proprium esse dicerem, inscitiae graccarum littera-
rum merito coarguerem — est enim etiam Thucydidis, Platonis, Xeno-
phontis, aliorum, recentiorum vero paene omnium (Plutarchi, Aeliani,
Luciani ceter.) sed rarior quam Herodoti; cum autem etiam apud Pau-
saniam illum Herodoteum frequentissimus sit (cf. Pf. p. 21 sq.), id
ipsum me commovit ut dignam haberem similitudinem, quae comme-
moraretur. Exemplum nobis supra iam nonnulla occurrerunt: γονεὺς

συνεχέοντο πάντα καὶ συνετίθεντο αἱ νῆες... ἐς ἀλλήλους πρὸςσώμεναι. βολή
τε ἦν παμμιγής... παρακεκένοντων ἀλλήλοις ἐς ἀνήκον· οὐ γὰρ πλ. cf. p.
1007,8 sqq.: οὔτε ἐστώτες βεβαίως ὑπὸ ἀνθρώπων οὔτε τὰς κόπας εἰς ἀνα-
γέρειν δύναμενοι οὔτε τὰ πηδάλια ἔχοντες εὐπειθῆ συνεταράσσοντο.

μὲν... γορευς δὲ Hdt. I 45. δακρύειν μὲν... δακρύειν δὲ... III 14. μεμνημένος μὲν... μεμνημένος δὲ... VII 18. Appiani: ἔπαθε μὲν... ἔπαθε δὲ... 319,17. ψεύσασθαι μὲν... ψ. δὲ 215,20. In pgg300—500 haec quattuordecim exempla inveniuntur: 311,20. 319,17. 320,22. 375,15. 418,26. 428,20. 432,11. 432,25. 435,24. 453,25. 469,25. 482,28. 496,26. 497,10

Sed non minus frequens genus repetitionis est id quo verbum primum solum ponitur, deinde cum δὲ καὶ coniungitur velut 745,1: Καίσαρι... ὁ στρατὸς ἦδη παρῆν, παρῆν δὲ καὶ Πομπηίῳ, cf. 900,7. 909,14. 917,3. 926,1. 949,1. 977,7. 998,2. 1004,20. 1027,5. 1034,2. 1035,9. 1049,25. 1050,12. 1063,20. 1079,24... (Quamquam non omnes loci ita conspicui sunt ut 745,1). Hoc autem genus attuli, non ut Herodotum esse contenderem, sed ut negarem, cum omnium scriptorum commune sit. e. g. Thuc. II 101,2. II 7,1. Miro enim errore apud Arrianum pro Herodoto id Grundmann iudicavit, quia Herodotus scripsisset: VII 154 ἐρρύσαντο... ἐρρύσαντο δὲ ἐπὶ τοῖσδε. III 1 αἰτεῖ... αἰτεῖ δὲ ἐκ βουλῆς... II 35 ὑγαίρονσι· ὑγαίρονσι δὲ... cet. Quae exempla prorsus diversa sunt. ¹⁾ Appianus autem sic scripsit 64,7 σπονδὰς ἔλυσαν... ἔλυσαν δὲ ἐκ τοιαύτῃ προτάσει. 845,7 αἰτεῖν... στρατόν, αἰτεῖν δὲ οὐ παρὰ τῆς βουλῆς, ἀλλὰ... Sed redeam ad usum particularum μὲν — δὲ, qui frequentissimus est in sententiarum clausulis, ita ut per μὲν absolvantur quae modo dicta sunt, per δὲ ad nova transeatur. Appianus autem, cum etiam post parva intervalla illas usurpaverit et saepius quam alii ad μὲν adiunxerit δὲ, Herodoto quam aliis hac in re similior est. v. 522,26 δι' ἐνύπνιον ὁ τοιόνδε ἦν. decem post versus 523,9 τὸ μὲν δὲ ἐνύπνιον ἦν τοιόνδε. Λευκόλλῳ δὲ... Hdt. I 101: ἔστι δὲ Μήδων τσαῖδε γένηα. Βορσαί. Παρ., Στρ., Αρ., Β., Μάγοι. γένηα μὲν δὲ Μήδων ἔστι τσαῖδε. cf. II 164. 508,8 σύμμαχοι δ' αὐτῷ προσεγίνοντο χωρὶς τῆς προτέρας δυνάμεως Χάλυβες... (octo gentes). τσαῖτα μὲν ἐπὶ τοῖς προτέροις αὐτῷ περὶ τὴν Ἀσίαν προσεγίνετο. περᾶσαντι δ' ἐς τὴν Εὐρώπην... (septem gentes)... τσαῖδε μὲν δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης τότε προσελάμβανε ὁ Μ. cf. 755,14/15. Hdt. VII 202. Sed cf. etiam Thuc. II c. 9., ne videar ad Herodotum referre quae eius non sint propria. Quam frequenter μὲν δὲ — δὲ usurpetur ut appareat, v. App. pg. 400,19.

¹⁾ Cf. Phil. Rundschau 1885 nr. 25, ubi R. Mückenum et haec et alia ex imitationibus Herodoteis apud Arrianum recte exemisse nuper vidi.

402,10. 409,1. 411,14. 412,22. 414,4. 420,1. 422,8. 427,23... Hdt. I 9. 10. 11. 14...

Maxime autem Appianus illud μὲν δὲ adhibuit, ubi finis et eventus alicuius rei indicanda erant, velut 57,25 ὁ μὲν δὲ πρῶτος... πόλεμος... ἐς τοῦτο ἐτελεύτα cf. 102,11. 506,4. 591,11. Cuiusmodi clausulis Thucydidem imitatus est, cf. IV 48,5 καὶ ἡ στάσις... ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο II 47,1 καὶ... πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου... ἐτελεύτα. Omnino iam pridem observatum est saepe in universa pugnas et bella describendi ratione Appianum secutum esse Thucydidem, et erraret si quis Appiano non lecto ex magna vi imitationum rerum verborumque hunc in libellum congesta concluderet etiam stili Herodotei, qui quidem in compositione verborum positus esset, continuam similitudinem patere crederet. Nam omnes illae Herodotei stili proprietates, quarum frequenti usu imitatores Herodotiprehendi solent, cum ἀποδοτικῶν initia adverbii et particulis οὕτω δὲ, τότε δὲ, ἐνταῦθα δὲ, aliis aut illo δὲ ἀποδοτικῶν multo saepius quam atticis significant; explicationes parentheticas, anacolutha, nominativos participii absolutos, alia in deliciis habeant, quibus rebus tota elocutio loquentis quam scribentis similior fit: illa adeo raro apud Appianum occurrunt, ut de imitationibus nil certi possit affirmari. Solum illud δὲ ἀποδοτικῶν paullo frequentius invenitur (duodecies), ut operae pretium sit singulos locos enumerare: exstat enim I. ὁ δὲ. οἱ δὲ:

1. post genitivum participii absolutum: 361,6 ἐπιόντος δ' αὐτοῖς τοῦ Καίσαρος ὁδὸν ἀνέντη καὶ τραχείαν, οἱ δ' ἔτι μᾶλλον αὐτὴν ἐδυσχέραντο αὐτῷ. Schweighauser οἱδ' scripserat, sed non recte cf. 443,9. 542,13. 599,5. 739,19. 778,5. Etiam 362,3 πονοῦντος δὲ καὶ αὐτοῖς ἦδη τοῦ τέλους οἱδ' ὑπετέλιναν ἐνδοθεν: scribendum est οἱδ', quod Mendelssohn restituere casu omisit, cum οἱδ' Schweighauseri coniectura sit. ¹⁾

2. post ὡς c. indic. praet.: 470,18. 1179,26.

3. post ἐπεὶ 363,14; post ἐπεὶ 576,25

II. ἡμεῖς δὲ:

265,4 εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἡ τοῦδε τοῦ πολέμου πρόγασις, ἡμεῖς δὲ... ἐξεκρηγύσαμεν] δὲ coniecerat Schweighauser.

¹⁾ Etiam apud Aelianum ὁ δὲ, οἱ δὲ saepe in ὅδε, οὗδε depravatum erat a librariis aut a Gesnero, unde Fr. Jacobs paene centies (hist. an. 1832, praef. p. 26) recte restituit, R. Hercher etiam saepius correxit.

Semel οὖν similiter usurpavit: 816, 23 ὥς δὲ ἄλλος ἔσχε τῆς ὀφειλῆς καὶ οὐδ' ἐν τῷ δήμῳ τι γεγέννητο θερμότερον, τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἔγνω περισσώζειν. τὰ δὲ... Mend. adn.: »οὖν deletat Schw., at Herodoteo more positum est« cf. Hdt. VII 10, 5 ἐπεὶ... θεός... ἐμβάλη... δι' οὗ ἐφθάρησαν. IX 48 ἦν... οἱ δ' ὦν. cf. VII 137. IX 26. 87. Οὖν igitur in apodosi semel invenitur apud Appianum, δὲ semel post pronomen personale; undecies post ὁ. οἱ. Hunc autem usum ne apud atticos quidem admodum rarum esse constat. Contra σὺ δέ. ὑμεῖς δέ. ἐγὼ δέ. ἡμεῖς δέ in apodosi ponere, Herodoti est.¹⁾ Saepe illud Arrianus et Pausanias imitati sunt, semel Appianus.

Non minus caute se gessit in adhibendis aliis ἀποδόσεως adminiculis velut τότε δή. ἐνταῦθα δή. οὕτω δή, neque normam attici usus egreditur atque οὕτω δὲ ne semel quidem inveni. Ἀνακόλουθα enuntiata raro admisit eorumque maior pars constat ex nominativis participii absolutis, tamen intra fines si non semper attici usus at certe aequalium²⁾ se coëreuit longeque abest ab Aeliani Pausaniaeque audacia. Omnino Appianeis stili nota atque signum est simplicitas, quae magna ex parte eo continetur quod paratactice quam hypotactice scribere maluit. Cuius moris cum plura exempla afferre supersedeam, unum genus Appianeis et Herodoteis exemplis illustrabo:

p. 105, 16 χερσὸν... οὐκ ἔλαβεν· οὐ γὰρ εἶχον, p. 119, 13... κεντοῦσιν ὀπλισμένον ἐς τὴν σφαγὴν· οὐ γὰρ ἦν ἄλλοθι, p. 173, 3 περιετείχισε τὴν πόλιν χωρὶς γε τοῦ... μέρους· οὐ γὰρ

¹⁾ De Herodoteo usu cf. Gomperz, Wiener Sitzungsberichte 1883 p. 544.

²⁾ Ad 576, 7 (Μᾶρκος δ' Ὀκτάειος δήμαρχος ἔτερος, ... διακωλύειν παρεσκευασμένος, καὶ ὦν αἰεὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ κωλύων δυνατώτερος, ἐκέλευε τὸν γραμματέα σιγαῖν) Mend. adn.: »nom. abs. exemplo Herodoteo positus est.« (ἦν Didotiana.) Cf. Bernhardt I. I. p. 632 de illorum stili licentiis. Nauck. Eurip. Stud. I p. 24 aliquot exempla ex tragicis poetis (sed alius generis ac 576, 7) collegit, Rohde, Rhein. Mus. 1870 p. 558, 1876. p. 629 multa ex posterioribus scriptoribus, quae auxit R. Foerster, Fr. Zambecari u. d. Briefe d. Libanius, pg. 212 adn. 2. Nostro autem loco 576, 7 nominativus eo explicatur, quod Octavius ipse unus ex eis est, qui enuntiato illo participiali commemorantur. Potest enim etiam dici καὶ ὦν, ὥς αἰεὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ κωλύων, δυνατώτερος. Appianus autem non raro totam rem et eius partes eodem casu una ponit. Quod ut ex parte omnino graecum est, velut si dicitur οἱ ἔπαιον... ὁ μὲν... ὁ δέ, ita insolentius 167, 25 ἡ δὲ πόλις, ἀπαγγελθείσης τῆς συμφορᾶς, οἱ μὲν... ἐθρήνον, αἱ δὲ γυναῖκες... οἱ δ' ἄρχοντες... cf. Kühner gr. gr. II § 406, 7—8. § 493.

ἦν καὶ τοῦτο δυνατόν. 181, 14 εὐγορος δ' ἐστὶν ἐς σῖτον ἡ περὶ τὴν Καπύην πᾶσα· πεδία γὰρ ἐστὶν. 1085, 24 ὥς στρατιὰν ἐπαξόμενος ἐτέραν· πολλὰ γὰρ ἦν αὐτῷ πολλαχού. 1089, 3 οὐδὲν ἐτι βλέποντες· οὐ γὰρ ἐδύναντο.

Hdt. II 77 οὐκ δ' ἐκ χειρὸς πεποιημένῳ διαχρόνται· οὐ γὰρ σφί εἰσι... ἄμπλοκοι. II 81 οὐδὲ συγκαταθάπτεται σφί· οὐ γὰρ ὁ σῖτον. IV 23 πρόβατα γὰρ σφί οὐ πολλά ἐστὶ· οὐ γὰρ τι σπουδαῖαι νομαὶ αὐτόθι εἰσὶ. IV 23... οὐδεὶς ἀδικεῖ ἀνθρώπων· ἱεροὶ γὰρ λέγονται εἶναι. cf. IX 51. I 160.

Aliud genus est huiusmodi: 68, 18 ἀνέπεισε... οἱ δ' ἐπέθορτο. 130, 18 Μαχίον... παρεδίδον... οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο. 173, 17... ἀγροῦντο· οἱ δ' ἠλόρουν. 361, 23... ἀπεχρούοντο· οἱ δὲ χῶμα ἤγειρον. 538, 25... προήγαγε τὸ πεζόν. οἱ δ' ἀπεχώρουν.

Hdt. II 70 ἄρχιστρον... καταπίει· οἱ δὲ ἔλκονσι. III 54 ἔφηνον ὀπίσω· οἱ δὲ ἐπισπόμενοι ἔκτεινον.

Sed desistam exemplis afferendis, quibus nil probetur; mittam particulam τε qua enuntiata deinceps adnectuntur; nil dicam de frequenti parentheseon usu, qui nihil singulare habet praeter hunc locum: 1102, 25 ὠροώδει, ναῦς ἐκείνων ἐχόντων πεντακοσίας, μὴ... ὦν ἐνθυμούμενος (ἐλέλετο δὲ αὐτῷ περὶ πολλῶν παρθένων ἐς γάμον) ἐπέστελλε Μαικήνῃ συνθέσθαι Σκριβωνίαν..., ἢν ἔχοι... ἀγορὴν ἐς διαλύσεις: ad alia argumenta me convertam.

Nam inter Appianum et Herodotum in universa narrandi indole quaedam similitudines intercedunt, quae inde fluxerunt, quod Appianus quoque sicut iam Herodotus historiam quodammodo »subjective« — liceat enim mihi hoc vocabulo uti — conscripsit. Nam cum Xenophon, Caesar alii fere nusquam in libris suis quasi ipsi loquentes lectoribus se praebeant, Appianus sicut Herodotus saepissime de se ipse loquitur, quid viderit, quid legerit, quid credat, quid velit. Hoc igitur more priusquam proscriptiones et crudelitatem triumvirorum describat, haec praefatur:

B. C. IV 16 (p. 945, 12 sqq.) ὦν τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ χεῖρα γενόμενα... ἐπελεύσομαι γῆν, οὐ πάντα¹⁾ (οὐ γὰρ ἀξία γήγητο)

¹⁾ Alio loco: B. C. IV 51 (978, 22) Thucydidem imitatus est τὰ μὲν δὴ... γενόμενα, πολλὰ καὶ ἄλλα παραλείποντι τοιάδε μάλιστα ἦν Thuc. II 51, 1. τὸ μὲν οὖν νόημα πολλὰ καὶ ἄλλα παραλείποντι ἀπορίας τοιοῦτον ἦν Thucydideae similitudines etiam latent in III. 14 (358, 11.) τὰ μὲν δὴ πάλαι τοσαῦτα περὶ Ἰλλυριῶν ἔσχον εἶρεν. cf. Thuc. I 20, 1 τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα ἦσαν. — III. 6 (350, 10): Thuc. II 48, 3.

ἀναίρεσις ἀπλῇ καὶ γυγῇ... ἀλλ' ὅσα παραλογώτατα... ἐκπλήξει
Hdt. I 177... τὰ μὲν νῦν αὐτῶν πλεῶν παρήσομεν' τὰ δὲ οἱ πα-
ρῆσχε πόρον τε πλείστον καὶ ἀξία πηγῇ τὸ τὰ ἐστὶ, τούτων
ἐπιμνήσομαι.

B. C. IV 23 (952, 7) καὶ τῆσδε μὲν ἐνθάδε ἐπεμνήσθην, ὅτι —
Hdt. VIII 55 τοῦ δὲ εἵτεκεν τούτων ἐπεμνήσθην, γράσω.

Hisp. 60 (110, 2) ἀλλὰ τὰδε μὲν ὕστερον γενόμενα ὕστερον
λέξω· τότε δὲ... — Hdt. VIII 3: ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγέ-
νετο· τότε δὲ...

Syr. 51 (422, 3) ἀλλὰ τὰδε μὲν ἐντελὼς ἐν τῇ Παρθικῇ συγ-
γραφῇ λέξω... — Hdt. II 161 ἀπὸ προφάσεως, τὴν ἐγὼ μεξότως
μὲν ἐν τοῖσι Λιβυκοῖσι λόγοισι ἀπηγγέσμαι...

Praef. 15 (14, 19) καὶ εἴ τῃ σπορδῇ καὶ τὰ λοιπὰ μαθεῖν, ἔστι
μοι καὶ περὶ τούτων συγγραφῇ. cf. 447, 1. 460, 25. — Hdt. V 54
εἰ δὲ τις τὸ ἀντιθέστον τούτων εἴ τι δέξεται, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημα-
νέω. cf. II 62. III 37.

III. 15 (358, 23) καὶ μοι θαῦμά ἐστιν ὅτι καὶ πολλοὶ καὶ με-
γάλοι στρατοὶ... ἐπερεῖδον τὰδε τὰ ἐθνη... ἀλλὰ μοι δοκοῦσιν...
Hdt. IX 65 θαῦμα δὲ μοι ὅπως... μαχομένων οὐδὲ εἰς ἐφάτη
Περσέων... δοκέω δὲ...

B. C. I 103 (668, 16) καὶ μοι θαῦμα μὲν αὐτοῦ καὶ τόδε
καταφαίνεται, τοσόνδε ἀρχὴν πρῶτον ἀνδρῶν καὶ μόνον¹⁾
ἐς τότε Σύλλαν... ἀποδέσθαι cf. 580, 14. — H. VII 153 θα-
μά μοι ὦν καὶ τοῦτο γέγονε πρὸς τὰ πυνθάτομαι καταγράσασ-
θαι Τελίνην ἔργον τοσούτο. cf. VII 99.

III. 2 (346, 16) καὶ τόδε μοι μάλιστα, πολλὰ μνησθέντων ἔτερος
πολλῶν, ἀρέσκει. — Hdt. I 214 τὰ μὲν δὴ... πολλῶν λόγων λεγο-
μένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἴρηται.

B. C. III 84 (919, 4) οἱ δὲ αὐτῶν καὶ προσπείπειν Ἀντιόχῳ
τομίζουσιν... οὐ μὴν ἔπασσι πιστόν, οὐδ' ἐμοὶ πιθανόν. Mithr. 117
(560, 13) ὥς φασιν... εἴ τῃ πιστόν ἐστίν. — Hdt. III 3 λέγεται

¹⁾ Cum hac locutione quae saepe apud Appianum aut par aut similis exstat, nescio an comparare liceat illam Herodoteam πρῶτος ἀνδρῶν τῶν ἡμεῖς ἴδμεν I 23, μόνος πάντων ἀνδρῶν I 25 cf. IX 35, πρῶτοι Ἑλλήνων I 163, ἀνδρῶν II 58, βαρβ. I 7, οἱτοί εἰσι οἱ πρῶτοι (θηροζεύσαντες) cf. II. 64 I 172. Et his et aliis locis is statuitur qui primus aliquid, de quo agitur invenerit aut fecerit. De Appiano cf. 567, 13 πρῶτος ἀνδρῶν ὅδε μοι δοκεῖ, 974, 12 πρῶτος ἡ μόνος ἀνδρῶν ὅδε (Herwerd. probabil. coni. καὶ μ. cf. H. II 79) 121, 26: πρῶτος ὅδε Ῥωμαίων ἐπιστῶν... 137, 21. 598, 24. 622, 5. 624, 2. 626, 12 al.

δὲ καὶ ὅδε ὁ λόγος, ἐμοὶ μὲν οὐ πιθανός. cf. I 182. II 73. II 123.

III. 6 (350, 5) ὅθεν μὲν ἀρξάμενοι τῆσδε τῆς δόξης, οὐκ ἔσχον
εἰρεῖν, χρώμενοι δ' αὐτῇ καὶ νῦν... cf. 145, 12. 430, 22. — Hdt. III
116 ὅπως μὲν γινόμενος, οὐκ ἔχω οὐδὲ τοῦτο ἀντιθέτως εἶπαι, λέγε-
ται δὲ... cf. VII 26 ὅς μὲν νῦν... ἔλαβε, οὐκ ἔχω γράσαι.

III. 10 (354, 14) πόλεμος... ἔληξε μόνης· οὐ γὰρ ἦν αὐ-
τοῦ τέλος ἀκριβές. — Hdt. I 160 ἐπὶ μισθῷ ὁσπιδῇ· οὐ γὰρ ἔχω
τοῦτό γε εἰπεῖν ἀντιθέτως· οὐ γὰρ ἐτελεώθη.

Mithr. 8 (447, 3) Καππαδοκίας δὲ... οἷντες ἔρχον, οὐκ ἔχω
σαφῶς εἰπεῖν, εἴτε... εἴτε... Ἀλέξανδρος δὲ μοι δοκεῖ cf. 665, 13.
B. C. I 86 (648, 20) οὐκ ἔχω τὴν αἰτίαν ἐγὼ συμβαλεῖν, δι' ἣν
Hdt. I. 103 οὐκ ἔχω ἀντιθέτως εἰπεῖν, εἴτε... εἴτε... Φαίνομαι μὲν
γὰρ... cf. Hdt. I 57. VI 82. VIII. 8, 128, 133. Hdt. IV 45 οὐδ'
ἔχω συμβαλέσθαι, ἐπ' ὅτεν. cf. VII 24.

B. C. I 97 (661, 18) ἡ δ' ἡ¹⁾ δὲ πον γραφῇ περιεττον ἦγον
μὲν τὸν Σύλλαν... ἀναγραφῇ. — Hdt. IV 77 καίτοι τινὰ ἤδη
ἤκουσα λόγον ὡς... ἤδη δὲ ἤκουσα... VII 35. VII 55. cf. II 175.
IX 84, 95.

Praef. 7 (p. 21) ὦν ἐγὼ τινὰς εἶδον ἐν Ῥώμῃ cf. 948, 7.
Hdt. V 59 εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς...

Tot his exemplis cum satis appareat quantae stili historici si-
militudines inter Herodotum et eius imitatore Appianum intercedant
nunc illud narrandi artificium tractabo, quod exordium epicum vocatur.

Illius enim vis in eo posita est, ut si ad novas transeatur res
narrandas, statim nomen proprium graviter ponatur adiuncto verbo
ἦν vel ἐστίν, tum demum, quid factum sit, narretur. Cuiusmodi
exordii cum praecipuus auctor Homerus sit, in pedestri sermone illud
Herodotus imprimis adhibuit, Appianus autem his locis:

Hann. 31 (p. 171, 1) κίσιον οὐκ ἐπράσεν ὁ Ἀντίβας τὸ ἀπὸ
τοῦδε. — Ἀργύριππα δ' ἐστὶ πόλις ἐν τῇ Λαονία ἣν Ἀπο-
μήδης λέγεται κτίσαι, καὶ τις... Hisp. 83 (87, 20) Ἀστιαπὰ δ' ἦν
πόλις Καρχηδονίοις... Hisp. 94 (140, 6) τῶν δ' Ἀφρακῶν οἱ
μὲν... ἀπέπεμπον δεδιότας. Λογία δὲ πόλις ἦν ἐνδάλμων...
B. C. IV 47 (974, 12) Σίτιος μὲν δὴ... ἐφωγαδένετο. Οὐάρεων
δὲ ἦν φιλόσοφος... cf. 357, 25. 423, 4. 968, 20. 1109, 8.

¹⁾ Illud ἡδη etiam Herodoteum est. Usurpaverunt etiam Aelianus
(π. ζ. I 50 ἡδη δὲ φασί) Arrianus, Pausanias, Lucianus.

Quibus cum locis conferantur hi Herodotei: I 23 — *Ἡερίαν δ' ὅς δ' ἦν Κρυέλον παῖς, οὗτος δ' τῷ Θρασυβούλῳ τὸ χρησιμὸν μνηύσας. ἐννοῦντες δὲ ὁ Περικλῆς Κορίνθου.* I 175. — *Ἦσαν δὲ Πηδασεῖς οἰκόντες ὑπὲρ...* II 91 οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι... *γενέσθων, ἔστι δὲ Χέρμις πόλις μεγάλη... ἐν ταύτῃ τῇ πόλει*

Illud autem δὲ omittatur necesse est praefatione facta:

III. 7 (350, 15) *ὅσα δ' αὐτὸς ἔγνω ἀναγράψω. Ἄγρων ἦν βασιλεὺς Ἰλλυριῶν. Ἄγρων δ' ἑμπαλιν...*

Hdt. I 6 *ἐπιμνήσμαι ἀριστέρων ὁμοίως. Ἀροῖσος ἦν Ἀνδὸς μὲν γένος. παῖς δὲ Ἀλκάντιος. ἄριστος δὲ... οὗτος δ' Ἀροῖσος βασιλεὺς προῖτος.*

Sed hoc narrandi artificium etiam latius patet. Saepe enim epicam consuetudinem et *λέξιν εἰρημένην* usurpatam invenimus, ubi pronomine demonstrativo aut adverbio res narranda indicata est. Exemplorum magna est copia:

Hisp. 5 (65, 10) *αὐτὸν... κτείνουσιν ὧδε. ξύλων ἀμάξας ἄγοντες. αἱς βοῦς ὑπέξενξαν. εἰποῖτο ταῖς ἀμάξαις ὀπλισμένοι. τοῖς δὲ...*

Hisp. 37 (90, 20) *διὰ τοιόνδε* Hdt. VI 61/2 *ὧδε δὲ γαμῖται. αἰτίαν. Ἰσδορόβου... θυγάτηρ ἦν οὗ γένος... τοῦτο τῷ ἀνδρὶ ἐς γάμον ἡγγύητο Μασσαριάσῃ· εἰσάγαγε τοῦτα γυνὴ καλλίστη... Σόφακα δ' ἄρα τὸν θυγάτηρ δὲ Ἰσδορίαν· ἐκ τούτου ἄρα στήν ἐρωσ ἐκτίσθαι τῆς παιδός. τῆς γενναίας καὶ τῆς ἐρωσ... καὶ οἱ Καρχηδόνοι... μηχανᾶται δὴ τοιάδε...*

Hisp. 71 (74) p. 119, 6 *καὶ ἔκτεται ὧδε· ὀλιγονπρότερος ἦν... ὁ Οὐράτιος. τοῖς οὖν γένεσις ἐξήν... ὧ δὲ καὶ τότε ἔδει...*

Hann. 32 (p. 171, 17): Hdt. I 73: *Τάραντα δὲ Κορινθίους ὧδε γινόμενον γαμβρὸν Ἀροῖσῳ ὧδε προῖδοντες. κτηνῶν δὲ εἰδιστο ὁ Σπυρίων... χρόνον δὲ γενομένην Κορινθίους καὶ ἑσθίων ἀέετι τὸν καὶ αἰεὶ ποιεότων τῶν Σπυρίων ἐπ' ἄγρων καὶ αἰεὶ τὴν φερόμενον...*

Illum locum (Hdt. I 73) Appianum respexisse eo certius est quod etiam locutionem *ὁργὴν ἄχος* inde mutuatus est.

Pun. 33 p. 220, 22 *Νάρκην δ' ἐγείδρουν ὧδε. ἀγορᾷ χρώμενος ἐπέπερπεν ὡς ἐς γέρας...* Syr. 13 p. 381, 16 *διὰ τοιῶσδε προσάσεως· τῶν τὶς Μακεδόνων Ἀλέξανδρος... Mithr. 27 (447, 20) διὰ... ἀμάρτημα τοιοῦτον ἐφ' ὅσον ἦν τι... B. C. I 54 (617, 21)*

κτείνουσιν αὐτὸν ὧδε. ὁ μὲν ἐθνε τοῖς Λισσούροις ἐν ἀγορᾷ... ἐνός δὲ... B. C. I 90 (662, 20) ὧδε... ἐμνησθήσεται. Ῥωμαίοις πάλαι καὶ ἀρετὴν ἦσαν οἱ βασιλεῖς... B. C. III 2 (839, 18) ἐν τοιῷδε πολιτεύματι... μετέβαλεν. Ἰμμάτιος ἦν ὁ ψευδομάρτυς· Μαρίον γὰρ... (Mend. adm. crit.: »exordium epicum, sic Herodotus quoque I 175« videlicet Ἦσαν δὲ Πηδασεῖς οἰκόντες ὑπὲρ... (v. supra p. 22). B. C. V 96 (1141, 21) ἐκάθαιρεν αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ὧδε. οἱ μὲν βομοὶ ψαύουσιν τῆς θαλάσσης. καὶ ἡ πληθὺς αὐτοὺς περιέσκηκε... οἱ δὲ ἱερουργοὶ θύουσιν... καὶ ὁ λιὼς ἐπέγρημι. οὕτω μὲν... καθάρουσιν.

cf. Hdt. IV 60 *θύσθη... ἐρδομένη ὧδε· τὸ μὲν ἱεῖον... ἔσθηκε. ὁ δὲ θύων...*

Alia Herodotea sunt: (Appianea etiam 547, 20. 977, 6. 980, 4. 998, 17) I 7 *ἡγεμονίῃ οὕτω περιήλθε... ἐς Μεσσηνίαν. ἦν Κανδαύλης. III 1 ἐποίησε τὰδε· ἦν Ἀπρίων... θυγάτηρ. III 11 προῖγμα τοιόνδε· ἦσαν τῷ Φάργῃ. III 68 ἐποίησε τὰδε· ἔσχε αὐτοῦ. III 98 τρόπῳ τοιῷδε κτείνονται· ἔστι τῆς Ἰνδιχῆς.*

cf. II 30. II 70. III 50. III 61, 117, 120, 139... Sed etiam Thucydides interdum hanc epicam consuetudinem servavit, sicut:

I 24, 1 *αἱ δ' ἐς τὸ γανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι αἰδ' ἦσαν¹⁾...* *Ἐπίδαμνος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλήοντι... προσοικοῦσι δ'... cf. App. Hisp. 44 (96, 13) πόλεμος... ἐκ τοιῶσδε προφάσεως. Σελήδη πόλις ἐστὶ Κελτιβήρων...*

Th. I 126 *τὸ δὲ ἄχος ἦν τοιόνδε· κύλων ἦν... II 34 ταχὺς ἐποίησαν το τρόπῳ τοιῷδε· τὰ μὲν ὁσὶα προτίθενται... ὧδε μὲν θάπτονται.* Ut autem hoc loco post *ἐποίησαντο* scriptum est *προτίθενται*... ὧδε θάπτονται, quia usus perennis exponitur, ita apud Appianum legimus p. 1141 sq. *ἐκάθαιρεν ὧδε... ψαύουσιν... οὕτω Ῥωμαῖοι... καθάρουσιν.*

Itaque et Herodotum et Thucydidem Appiano auctores huius proprietatis constat fuisse, nisi quod Herodotus saepe, Thucydides raro eam adhibuerunt. Sed absolutum eiusdem usum (cf. p. 21). Appianus Thucydidi debere non poterat, quia apud illum non exstat. Quem ad usum illustrandum etiam duo exempla afferam paullo diversa:

Hann. 7 (152, 14) *ἐς Κρεμῶνα διεσώθη γερόμενος. ἐπίνειον*

¹⁾ Haec imitatus est App. B. C. V 77 p. 1124, 26 *κατὰ μὲν αἰτίαι, ὡς ὑπενόητο, ἔγρας, αἱ δὲ ἐς τὸ γανερὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐκγερόμεναι αἰδ' ἦσαν.*

δὲ ἦν τι βραχὺν Πλακεντίας, ᾧ προσβαλὼν ὁ Ἀντίβας... ἐτρώθη.
Hann. 37 (177, 15 sqq.): οἱ δὲ ἐκ τῶν ἀγρῶν συνέθεον ἐς τὸ ἄστυ
δρομόφ. βοῆς δὲ παμμιγοῦς... πάντα μεσῖα ἦν. εἰδὼ δ' αὐτῶν οἱ τὴν
γέφυραν... ἐκοπτον. μιζροὺν δὲ τι πολλέχνητον Ῥωμαῖοι ποτε
ἐπιτεμνίζοντες Ἀλβην ἐκάλεσαν. τούτων τότε τῶν Ἀλβησέων...

Sane singularis est λέξις adeo εἰρημένη. Postremo comparabo inter se duas Appiani et Herodoti narrationes, ut similitudinem earum non fortuitam esse probetur:

Syr. 63 (434, 17 sqq.):

H. III 64:

λέγεται δὲ... ποτὲ ἀντιφ... λό-
γιον προαγορευθήναι » Ἄρχος ἀ-
λενόμενος τὸ πεπρωμένον εἰς
ἔτος²⁾ ἤξεις... « ὁ μὲν δὲ
» Ἄρχος τὸ Πελοποννήσιον καὶ Ἄρ-
χος τὸ ἐν Ὀρεστιάδι [ὅθεν οἱ Ἄρ-
χεῖδια Μαχεδόνες]²⁾ καὶ... πάν-
τα ἀνέξῃται καὶ ἐγνύλασσετο· ἀνα-
βαίνοντι δ' ἔς... βωμὸς ἦν...
καὶ πνθόμενος... Ἄρχος, πτείνε-
ται ταῦτα ἔτι μενθάνων...
(cf. p. 380, 8).

Quemcunque huius narrationis auctorem Appianus secutus est, ipsa ad exemplum illud Herodoteum videtur fieta esse. Appianus autem colorem Herodotei sermonis aut retinuit aut restituit. Certe memorabile est in brevi regum Syriae Macedonum historia (Syr. 52—70) tot narrationes vel fabulas inveniri et earum multas Herodoteas esse verbisque inde petitis exornatas. Nam inde a cap. 56 narrationes hoc ordine deinceps sequuntur:

Syr. cap. 56 λέγεται δ' αὐτῷ . . . χρησμὸν . . . — λέγεται καὶ — δοκεῖ δέ τισι σημείον τοιότουδε γενέσθαι — καὶ ἐσήμαινεν μὲν ἐς τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλ. καὶ τόδε, ναύτην δέ φασιν — εἰς δὲ οἱ . . . φασὶ . . .

¹⁾ Cobet coni. ἐς τέλος inutiliter.

2) Verba absurda suspectavit Schw., deleuit Mend. Num Appiano tantus error imputandus sit, diiudicari non potest. Sed utut est, valet hic locus ad defendendum frgm. 2. Maced. (p. 327, 1-7), quod Hannak »Appian u. s. Quellen« Wien 1869 p. 148 ab Appiano abiudicabat. Nam ex eo quod ibi exstat oraculo *αὐχοντες βασιλεῖς Μακεδόνες Ἀργαῖον* . . cf. Paus. 7. 8, 9) notitia Argeadarum sive Appiano sive veteri interpolatori, quippe qui librum Macedonicum etiam integrum nosset, fluxisse mihi videtur.

c. 57 τοσαῦτα μὲν δὴ περὶ τῶν Σελεύκῳ προμαντευθέντων ἐπυθόμην.

c. 58 *γραφὴ δὲ αὐτῷ τὰς Σελευκείας οἰκίζοντι* . . . sequitur illud de quo supra dixi colloquium Seleuci magorumque, quorum orationem totam esse Herodoteam probavi. c. 59 *τοιὰδὲ μὲν ἐπυθόμην περὶ Σελευκείας* . . . *καὶ εἴ τῃ μεγάλῳρρον εἶναι τὸδε γαίνεται καὶ βασιλικόν, μεγαλοφρονέστερον ἔτι καὶ σοφώτερον ἦνεγκε τὸν ἔρωτα τοῦ παιδός* (scil. Antiochi erga Stratonicam novercam) . . . Haec iam narrantur. Conclusio autem Seleuci orationis, qua apud exercitum uxorem Stratonicam suo filio, illius privigno, in matrimonium dat, respondet eis quae Herodotus de Cambyse III 31 narrat:

Syr. 61 fin. (433, 15):

Hdt. III 31:

»...καὶ οὐ Περσῶν ὑμῖν ἔθνη καὶ
ἐτέρων ἐθνῶν μᾶλλον ἢ τόνδε
τὸν κοινὸν ἅπασι ἐπιθήσω νό-
μον, αἰεὶ δίκαιον εἶναι τὸ πρὸς
βασιλέως ὀριζόμενον.»

... ἡρώσθη μίης τῶν ἀδελφῶν
Καμβύσης... οἱ δὲ βασιλῆιοι
δικασταὶ... γάμενοι... ἄλλον μέν-
τοι ἔξευρηκέναι νόμον, τῷ βασι-
λεύοντι Περσέων ἔξεῖναι ποιεῖν
τὸ ἂν βούληται.

Utroque loco incestus regis amor eo defenditur quod regis decreta sancta sint. Plutarchus (in Demetr. c. 38) quem eodem fonte usum esse ex verborum similitudine apparet, Seleuci orationem multo breviorē et formā quae vocatur indirecta reddidit eamque his verbis conclusit: *εἰ δ' ἡ γυνή τοῦ μὴ νεομισμένην δυσκολαίνοι, παρακαλεῖν τοὺς φίλους, ὥπως διδάσκωσιν αὐτὴν καὶ πείθωσι καλὰ καὶ δίκαια τὰ δοκοῦντα βασιλεῖ μετὰ τοῦ συμφέροντος ἡγεῖσθαι*. Appianea igitur oratio quod proprii habet, id ad Herodoti memoriam videtur referendum esse.

c. 63. Καὶ μοι δοκεῖ... λέγεται δὲ καὶ λόγιον προαγορευθῆ-
ναι... narratur de oraculo illo perperam intellecto. v. supra.
c. 64. Ἀντίμαχον δὲ πυνθάνομαι... c. 65. Σελεύχον δ' ἀποθανόντος
διάδοχοι, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενοι τὴν Σύρων ἀρ-
χήν, ἐγένοντο οἶδε, Ἀντίοχος μὲν πρῶτος, ὃ δ' ε' ὁ 1) τῆς μητρονίδας

1) Fortasse non supervacaneum est comparare Hdt. I 23 *Περικλῆρος δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, οὗτος ὁ τῶν Θερσυβούλων τὸ χρηστήριον μνηύσας*. I 45 *Ἀθηναίος δὲ ὁ Γοργίου τοῦ Μίδεω, οὗτος δὴ ὁ γονεὺς μὲν — γονεὺς δέ.* I 85 *ὁ δὲ παῖς, οὗτος ὁ ἄγωνος, ὡς εἶδε* . . . Demonstrativo enim pronomine usus alacriorem reddit scriptor narrationem, cum paene monstret eum de quo narrat. Herodotus autem οὗτος, Appianus ὁδε usurpavit, sicut ille *πρῶτος οὗτος*, hic *πρῶτος ὁδε* (cf. adn p. 20); ille καὶ οὗτος, hic καὶ ὁδε (cf. Krüger gr. Gr. § 51, 7, 12). Aliquid in

ἐρασθεῖς... cf. Hdt. I 7 fin. ἄρξαντες... ἔτι πάντες τε καὶ πεντα-
κόσια, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενος τὴν ἀρ-
χήν, cf. II 166. Adnotandum est eandem locutionem etiam Arria-
num imitatum esse, cum scriberet VI 29, 7 παῖς παρὰ πατρὸς ἐκ-
δεκόμενος τὴν θυλακὴν. (cf. Grundm. pg. 52). Appiani autem verba
eo differunt quod ἐκδεκόμενοι scripsit, ut solebat κατὰ σύνη-
— nam lectionem παῖδες codicum a. b. interpolatam esse nemo non videt
— et quod explicandi causa vocem Σύρων adiunxit, quam Nauck
non recte suspectavit, cum perspicuitatis causa Appianus multa
saepe adderet quae non necessaria essent.¹⁾

Sunt igitur haec capita (Syr. 56—65) referta locutionibus atque
sententiis Herodoteis quae Appiano ipsi, non eius auctoribus tribuen-
dae sunt, cum tales imitationes per omnes Appiani libros dispersae
inveniantur.

Quoniam ex universa narrandi similitudine quae inter hos scrip-
tores intercedat, probasse mihi videor Appianum quamvis et natura
et aequalium more ad talem scribendi rationem inclinavisset, tamen
etiam studio et opera ad Herodotum se accommodavisse, cuius rei
gravissima etiam integrorum locorum testimonia attuli; nunc ad eas
imitationes me convertam quae in ionicis vocabulorum formis, in
Herodoteis structuris et locutionibus inveniuntur. Ac primum dicam

De formis ionicis.

Appianus enim in imitando Herodoto eo usque progressus est,
ut quamvis attice scribere studeret, etiam ionicas verborum formas
interdum usurparet:

ἡ οὐδ' 129, 19. 133, 6. 256, 19. 649, 12. 652, 19. 817, 14.
1128, 26²⁾ cf. 649, 13 ἐξ ἡοῦς ἐπὶ μεσημβρίαν ἀγὼν καρτερός.
652, 19 ἐξ ἡοῦς ἐπὶ ἑσπέραν γίγνεται μάχη καρτερά... Hdt. VII

concinni habent hi loci: 62, 1. δοκοῦσι δὲ μοι... Ἕλληνες τε ὁμοίως, ἐς Τερτησσὸν
... πλείοντες, ἐμμεῖναι καὶ τῶν δὲ τινες ἐν Ἰβηρίᾳ. 1136, 22 εἰ δὲ τις ἐκνή-
χοιτο, συναράσσοντο καὶ οὐδ' ἐπὶ τὰς πέτρας ἐπὶ τοῦ κόμματος.

¹⁾ Ne 667, 20 quidem ante ἀρχῆς genitivum recte deletum esse credo:
Σύλλας... Ἀλέξανδρον... ἐψηφίσαντο βασιλεύειν Ἀλεξανδρέων, ἐρήμιον τῆς [Ἀλεξαν-
δρέων] ἀρχῆς ἀνδρὸς οὐδ' ὅς, καὶ τῶν γυναικῶν... ἀνδρὸς συγγενοῦς δεομένων...
Mend. adn. «*Al. omisi cum Candido.*»

²⁾ Etiam Polybius interdum ἡοῦς scripsit. V. Krebs, Praepositionsadverbien
d. spät. hist. Graecität. 2. Teil, München 1885 p. 46.

167 ἐξ ἡοῦς ἀρξάμενοι μέχρι δελφῆς ὁψίτης sc. ἐμάχοντο. — ἡ οὐ
1142, 25. reliquis locis atticae formae ἔω, ἔω leguntur.

δυνώδεκα 306, 15.

ἀναμεμῖχα ται(-το) 226, 8. 401, 26. 760, 4 (Cob.)

Hdt. I 146. τετάχατο et composita, ἐφθάρατο, διεφθάρατο
384, 17. 402, 10. 402, 21. 403, 20. 535, 19. 852, 14. 1007, 14. 1144, 7
al. ἀγγέφατο 92, 24. Talis forma perfecti ionica apud Atticos non
invenitur nisi quater apud Thucydidem, semel apud Xenophontem,
semel apud Platonem. v. Krüger § 30, 2, 7.

ἐνέκρυσσε τῇ γάλαγγι 1030, 17. ἐγκύρσας τέλει 176, 15.

Hdt. III 77 IV 125, sed etiam ἐνεκέρησα VII 218. Polyb. Dion. Hal.
Arr. — poet.

ἐξείρω 1070, 7. Hdt. I 141. II 38. Ionicam illam diphthon-
gum Mend. Nauckio auctore in ε mutavit.

μῆναι 788, 2 (Cob.); Nauck proposuit μιᾶναι. — 271, 15
legitur καταμιᾶναι.

πολλός 963, 17. 1000, 5 olim legebatur, unde etiam Cobet
id pro Herodotea imitatione habet. Nunc Mendelssohn 963, 17 contra
omnes libros, 1000, 5 contra A, B, b (f) πολὺς scripsit, et con-
cedendum sane est formam πολλός suspicioni expositam esse, cum
innumeris locis πολὺς legatur.

ἀρχοῦ 71, 19. 133, 20. 496, 22. 497, 24. 571, 17 (c. dat.). . .

ἀρχοτέρω 621, 16. ἀρχοτάτω 133, 2. 136, 19. 197, 1... Hoc
adverbium usurparunt etiam Dion. Hal. et Ioseph.¹⁾

πάγχυ 393, 23. 688, 8. — 393, 23 οὐκ ἐλπίζας ἂν τινα περὶ
προδοσίας ἐπιστολὴν αὐτογράφον οὐκ ἀληθεύοντα πέμψαι, πάγχυ
πιστεύσας ἐξέλεσε... Hdt. III. 157 πάγχυ ἐλπίσαντες λέγειν
μιν ἀλήθεια IV 135 πάγχυ ἠλπίζον. VI 16 πάγχυ καταδόξας. VII
32 πάγχυ ἐδόξε. 688, 8 πάγχυ δ' ἐλπίσας αἰρεθήσεσθαι.

Appianus igitur, cum ante ἐλπίζας et πιστώσας scriberet πάγχυ, sine
dubio Herodotum imitari voluit, nam ante adiectiva et adverbia sem-
per usurpavit formam πάνν. Neque igitur audiendus est Mendelssohn
qui ad 393, 23 adnotavit «nescio tamen an πάνν reponendum sit»;
ad 688, 8 «πάνν a, quod tamen fortasse praefendum.»²⁾ Immo

¹⁾ Cf. Krebs l. l. I p. 13 II p. 49, ubi etiam de diversis structuris eius
vocis disputat.

²⁾ Contradixit etiam Krebs l. l. I p. 11 adn. his verbis: «Dass Mendels-

censeo etiam tertio loco *πάγχυ* restituendum esse, quod Wyttenbach iam pridem coniecit. Nam ibi quoque imitatio agnoscenda est:

Syr. 10 (p. 379, 1 sqq.):

Hdt. I 31:

ex Scipionis et Hannibalis colloquio: ¹⁾ ex Croesi et Solonis colloquio:

Σκιπίωνα... ἐπανερέσθαι δὲ τίς Κροῖσος... ἐπειρώτα τίνα δεύτε-
εἶη δεύτερος μετ' Ἀλέξανδρον... ρον μετ' ἐκείνον ἴδοι, δοκῶν
τῇ διδοίῃ τὰ τρίτα, τὰ χυ γοῦν *πάγχυ* δευτερήμια γῶν οἷσε-
ἐλπίζοντα ἔξιν τὰ τρίτα. σθαι.

Pro ταχὺ 379,7 Gelenius coniecit τάχα, sed Wyttenbach *πάγχυ*, quae emendatio felicissima immerito neglecta est a Mendelssohnio.

Hae de formis ionicis erant dicenda. Nam quod 838,1 in codicibus est *ἐπιπλέειν* et interdum *βασιλέες*, *ἰππείες*, nullam auctoritatem ea habent. De *ἐς οὗ*, *ἐπείτε*, aliis infra erit dicendum. Iam videamus quae ad Herodotum sint referenda

de usu pronominum.

Atque usum formarum *οἷ*, *οἶ* (*οἱ*), *σφῶν*, *σφῖσι*, *σφᾶς* Appianus Herodoto non debet, cum paene omnium illius aetatis scriptorum communis sit (v. Cobet Var. lect.¹ 301). Sed quod dativi formas *οἶ*, *αὐτῷ*, *αὐτοῖς*, alias saepe ea ratione adhibet quae a grammaticis relationis nomine significatur, id aliqua ex parte Herodoteum est, praesertim cum similitudo Herodotea interdum etiam aliis indicis probetur, velut

746, 4 (Cob.):

H. VI 28:

ἐλπίμαιεν οὐδ' ὁ στρατὸς λιμαιοσύνης οἶ τῆς στρα-
αὐτῷ καὶ τὴν πόαν ἡγοπολουν. τῆς.

Verbum *ἐλπίμαιεν* Musgrave et Schweighaeuser ex corrupto *ἐδελμαιεν* Candido duce restituerunt. Emendatio autem certa est, quanquam reliquis locis non *λιμαίνεν*, sed *λιμώτιν* Appianus scripsit. Sed praeter verbum illud Herodoteum similior est Thucydideus hic locus: II 101, 5 ἡ στρατιὰ σιτόν τε οὐκ εἶχεν αὐτῷ καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐταλαιπώρει. Quanquam neque Herodoti neque Thucydidis talis usus proprius est, sed per totam graecitatem (et latinitatem) manavit. Herodotus autem semper encliticas formas *οἶ*, *σφι* usurpat,

sohn die gewöhnlichere Form *πάνυ* auf Kosten von *πάγχυ* herstellen will, findet unsern Beifall nicht.

¹⁾ Lucian. in Dialogo Mort. XII nihil ab Herodoto mutuatus est.

Appianus plerumque *αὐτῷ*, raro *οἶ*, nunquam ita ut H. III 14 τῶν συμποτέων οἶ ἄνδρα. De illis dativis cf. Stein ad Hdt. I 34 l. 16. Sed aliquot exemplis Appianeum usum illustrabo: 225, 20 καὶ ὁ στρατὸς αὐτῷ διαμώμενος τὴν ψάμμον ὀλίγον καὶ θολερὸν ἔπινον ἐπιμόχθως (Herodoteum esset ὁ δὲ οἱ στρατός...) cf. 868, 15. 916, 5. 268, 12 ἔχουσι δ' αὐτοῖς οἱ πολέμιοι καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ ὄπλα καὶ τὴν χώραν cf. 472, 26. 837, 10 ἐθύετο... μέχρι βραδυνόντων αὐτῷ τῶν ἱερῶν δυσχεράνας ἐσθλῶς... 998, 18 ἀναιρεθέντος αὐτῷ τοῦ ἀνδρός. 203, 14 sqq. ἴσασι δὲ καὶ λιμὸν φέρειν οἱ Νομάδες οἷδε καὶ πόα χρησθαι πολλάκις ἀντὶ σίτου· καὶ τὸ πᾶμπαν ὑδροποτοῦσιν. ὅ τε ἵππος αὐτοῖς κριθῆς μὲν οὐδ' ὅλως γύεται, ποιθαγῶν ἀεὶ, πίνει δὲ διὰ πολλοῦ. τοιοῦτους ὁ Μασσανάσσης... Plenior exhibui hunc locum ut simul demonstrarem, quam prope interdum accederet Appianus ad Herodoteam describendi rationem; cf. Hdt. III 100 Ἐτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅδε ἄλλος τρόπος· οὔτε κτενοῦσι οὐδὲν ἔμψυχον οὔτε τι σπεῖρονσι, οὔτε οἰκίας νομίζουσι κεκτῆσθαι, ποιθαγέουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἐστὶ ὅσον κέγγρος τὸ μέγαθος ἐν κάλυκι... De Numidis etiam 256, 1 sqq. Appianus digressionem fecit: εἰσὶ γὰρ Λιβύων οἱ Νομάδες εὐρωστίτατοι καὶ μακροβίων ὄντων μακροβιώτατοι.¹⁾ αἴτιον δ' ἴσως ὅ τε χειμῶν οὐ πολὺ κρύος ἔχων²⁾... ὀλίγος τε ὁ οἶνος αὐτοῖς, καὶ ἡ τροφή πᾶσιν ἀπλῇ τε καὶ εὐτελῇ. ὁ μὲν δὲ Μασσανάσσης ἐπιβάς ἵπ-

¹⁾ De Aethiopia Hdt. III 114 φέρει ἄνδρες μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μακροβιώτατους. Ceterum raro apud Appianum de locis moribusque gentium digressiones inveniuntur: 541,28—542,8 de Achaeis Scythicis. 543,11—15 de aurea pelle Aetiae (χρυσόφοροι δ' ἐκ τοῦ Κανκάσου πηγὰς πολλὰ ψήγμα ἀφαινεῖ· καὶ οἱ περίοικοι κώδια τιθέντες ἐς τὸ ῥεύμα βαθύμαλλα τὸ ψήγμα... ἐκλέγουσιν καὶ τοιοῦτον ἦν ἴσως καὶ τὸ χρυσόμαλλον (vox Eurip.) Αἰήτιον δέρος: apparet idem studium explicandi mythos natura et ratione, quod etiam Herodotus et Pausanias saepe ostendunt, quamvis ceteroquin sint creduli). 723,20—724,25 de Epidamno Dyrrhachioque nominibus. Scilicet Appiano οὐ πάνυ... ταῦτα φροντίζειν ἀρέσκει μόνον τὰ Ῥωμαίων συγγράγοντι (p. 62,21), sed Herodoto προσθήκας ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ἐδίξθη (IV 30). Commemorandum est hoc loco etiam quoddam genus non tam digressionum quam adnotationum archaeologicarum, quod saepe apud Herodotum et Pausaniam invenitur, semel apud Appianum: p. 24, 22 κρατὴρ τε ἀπὸ τῶνδε τῶν χρημάτων ἐν Δελφοῖς ἔκειτο χρύσεος ἐπὶ χαλκῆς βάσεως ἐν τῷ Ῥωμαίων καὶ Μασσαλιωτῶν θησαυρῷ, μέχρι τὸν μὲν χρυσὸν Ὀνόμαρχος... κατεχόμενος, καί ται δ' ἡ βέσις. Cf. Hdt. I 50 οὗτος ὁ λέων, ἐπείτε κατεκαίετο ὁ ἐν Δελφοῖσι νηός, κατέπεσε... καὶ νῦν καί ται ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ... cf. I 14, 51. IV 162.

²⁾ Tales de natura rerum aetiologiae saepe apud Herodotum inveniuntur cf. IV 29 (item de frigoris vi). II 20, 26 cet.

που... Ut autem in his verbis *ὁλίγος ὁ οἶνος αὐτοῖς* sc. *ἐστίν*, ita innumeris aliis locis tales dativos cum verbis *εἶναι* et *γίγναι* structos reperimus, velut 445, 26 *κηδεστὴν ὄντα οἱ*. 454, 12 *αὐτῷ κηδεστὴς ἐστίν*, sed id Herodoti non proprium est. Singularis autem apud Appianum collocatio dativi est 1093, 7 *διὰ γὰρ οὖν τοῦτο ἐς τὸ σιγατόπεδον τὸ σὸν ἄνερ σποροδὼν ἰέρην*. cf. Krüger gr. Gr. II 68, 5, 2.

Genetivus reflexivi pronominis semel abundanter ad comparativum additus est 342, 15 *... ἀλογότερον γιγνόμενον ἐαυτῶν* sicut Hdt. II 25 *αὐτὸς ἐωυτοῦ ῥέει πολλῷ ὑποδεέστερος ἢ τοῦ θέρους*. (cf. 765, 8 *ἐκγρὼν αὐτοῦ γειόμενος*).

Plura Herodotea apud Appianum usus pronominis indefiniti *τις* τὶ praebet. Ac primum ille quoque ionicam quae vocatur anastrophe imitatus est, quam Herodotus saepissime adhibuit: *τῶν τις*. *Ἀργεῶν* I 51. *τῶν τις Ἀνδῶν* I 71. *τῶν τις Περσέων* I 85 cet. Haec collocatio apud atticos non invenitur nisi attributo interposito cf. Krüger I 47, 9, 20. Recentiorum autem scriptorum eam usurparunt Arrianus (v. Grdin. p. 55), Pausanias (v. Pfundtn. p. 30), Aelianus (hist. an. I 4 b. I 16. IV 1 cet.) Lucianus, Plutarchus, Procopius (v. Siebelis Praef. ad Paus. p. 20). Appianus vero his locis: 55, 5 *τῶν τις συγγραφέων*. 95, 16 *τῶν οὖν τις ἰλάρχων*. Κομ. 381, 17 *τῶν τις Μακεδόνων Ἀλέξανδρος*. cf. 744, 4. 799, 23. 927, 1; 514, 21. 799, 10. 915, 10. 917, 16. 918, 17. attributum inter *τῶν* et *τις* intercedit 90, 13. 976, 14.

Deinde Herodotea imitatio est, quod pronomen *τις* abundanter additum est ad *οὕτω* δὴ his locis: 518, 5 *ὑποτόμους ὄρνυτον οὕτω δὴ τι μεγάλας ὥς...* (δὴ τοι errore V. a.) 747, 4 *ἄλλον σιγατόν. οὕτω δὴ τι καὶ τοῦτον περίσσοβον ὥς...* 833, 25 *ἔθνη. οὕτω δὴ τι Ῥωμαῖος ἐπίσσοβα ὥς...* δὴ τι A. i. cf. intpp. ad Hdt. I 163: Mend. Quibuscum conferantur Hdt. I 185 *... οὕτω ὅτι τι ἐποίησε σχολιόν. ὥστε...* II 11 *μακρὸς οὕτω δὴ τι...* II 71 *οὕτω δὴ τι παχύ...* ὥστε. II 135 III 12, 23 cet. Frequenter etiam Pausanias hoc imitatus est (v. Pf. p. 42); Arrianus scribebat *οὕτω τι* (v. Gr. p. 56).

Simili modo *τις* saepe appositum invenitur ad *μᾶλλον* (59, 22. 475, 25. 476, 11. 678, 11. 679, 22... Hdt. I 44, 50...), ad *οὕδε* (882, 4) (H. V 65, VI 3...), ad *οἷον* (216, 12. 299, 10. 701, 1. 702, 2. 765, 10. Hdt. II 20, 143. III 77. IV 187), sed eum usum non licet pro transumpto habere. Sed sine dubio Herodotum imitatus

est Appianus 45, 8—10 *πλεῖστόν τι καὶ μαχιμώτατον... χρῆμα Κελτῶν* cf. Hdt. III 109 *πολλόν τι χρῆμα τῶν τέκνων*. IV 81 *χρῆμα πολλὸν ἀρδίων*. VI 43... *τεῶν*. Xen. Cyr. II 1, 5 *σφενδομητῶν πάμπολόν τι χρῆμα*. E recentioribus saepius illud praebent Aelianus (h. an. II 8 *ἀλίσκομαι πάμπολόν τι χρῆμα* sc. *δελφίνες*) et Procopius.

De praepositionum usu

non licet tam multa ad Herodoti referre exemplum, quam ei qui imitationes investigare student fere solent.¹⁾ Nam Herodoto debere non necesse est quod

πρὸς cum gen. pro *ὑπὸ* post verba passivi generis saepe invenitur cf. Krüger gr. Gr. I 52, 5, 2.

ἐκ pro *ὑπὸ* Kr. I 52, 5, 2. II 52, 3, 1; 5, 1.

περὶ c. dat. Krüger. I, 68, 32. II, 68, 32.

ἀμφὶ c. gen. II 68, 30, 1. c. dat. II 68, 30, 2.

Tamen non dubium est quin etiam Herodoti auctoritas ad praepositionum usum Appianeum moderandum valuerit, praesertim cum certae imitationes inveniri possint, velut

Mithr. 14 (453, 5) *οὕτω Μι-* H. VIII 143 *οὐ γὰρ σε βουλό-*
θριδάτην ἔν τι βουλοῖμεθα πά- *μεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς*
σχέιν ἄχαρι πρὸς Νικομή- *Ἀθηναίων παθεῖν* cf. VII 38
δους. (II 141 VI 9).

Exstat autem praepositio *πρὸς* simili modo post verba *ἀδικεῖσθαι*. (Cob.) *ἀναιρεῖσθαι. ἀποθανεῖν. ἀφαιρεῖσθαι. τιμᾶσθαι* alia 12, 4. 25, 13. 52, 11. 112, 17. 200, 3. 228, 19. 276, 10. 323, 15. 324, 34. 336, 10. 347, 15. 357, 22 cet.

Sed ne *ὑπὸ* quidem Appianus neglexit; *τὸ πρὸς* saepe hiatus vitandi causa usurpatum in altera h. diss. parte exponam.

ἐκ pro *ὑπὸ* invenitur post vv. *ἀπαγορεύσθαι. ἀπολείπεσθαι. καθίστασθαι. ζητεῖσθαι*, alia 423, 6. 446, 23. 486, 1. 490, 6. 498, 23. 528, 10. 591, 14. 625, 18. 638, 5. 709, 21. 719, 9. 848, 14...

ἐκ pro *ἀπὸ* ante nomina propria 667, 18. 1165, 20. 1170, 9. (*ἐκ Λόος. ἐκ Θεῶν* 24, 13. 318, 21 etiam attici moris est.) — *περὶ* c. dat. saepe post verba timendi. — *ἀμφὶ* c. gen. 709, 5. 1173, 3. c. dat. (synon. *περὶ*) 160, 26. 504, 26. 614, 16. 674, 23. 693, 2. 761, 25. 972, 25. 1143, 18. Adnotandum est in harum quattuor

¹⁾ Cf. Mücke, Phil. Randsch. 1885 p. 777.

praepositionum usu consentire Appianum cum Arriano. (v. Grdm. p. 54 sqq.)

Praepositio *ἐς* apud Appianum haud scio an longe frequentissima sit, cum etiam pro aliis saepe substituatur. Nec desunt Herodoteae similitudines: 139, 21 ἄριστος ἐς ἀρετήν cf. H. III 110 ἐς ἀλκὴν ἄλκιμοι. p. 4, 10 ἦς... ἄρχονσι... ἐς φόρον κομιδήν. Hdt. I 5 τοὺς... ἄλλους καταστρέψατο ἐς φόρον ἀπαγωγῆν. cf. I 27. II 182.

Saepe contractione quadam *ἐς* pro *ἐν* legitur: 140, 18 παρῆν ἐς τὸ στρατόπεδον cf. παρῆναι ἐς Hdt. V 72. VI 1. VI 24. IX 115. Thuc. VI 62. VI 88. VII 50. Xen. an. I, 2, 2. cf. Rehdantz ind. Dem. Quibus locis etiam Dem. I. 8 mea quidem sententia defendendus est, ubi in codd. legitur παρῆσαν Ἀργιπολιτῶν Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τούτῳ τὸ βῆμα: (obet παρῆσαν scripsit, quia hoc solum atticum esset.¹⁾ E recentioribus etiam Diodorus Siculus et alii, ni fallor, παρῆναι ἐς usurpaverunt. Omnino tales attractiones quae dicuntur nec apud Atticos inauditae erant et postea magis gliscebant. Itaque nescio qui factum sit ut Mendelssohn coniecturis ter repugnaret: 502, 23 ἐπὶ τὴν ἐς Ῥώμην στάσιν ἐπειγόμενος. Mend. adn.: »Ῥώμη Musgr. probabiliter.« Sed cf. Krüger gr. I 50, 8, 14: Is. 9, 1 ἀπεδήμησε μετὰ τῶν ἐς Μυτιλήνην στρατιωτῶν. Xen. Cyr. I 3, 4 τὰ οὐκ ἄνευ ποδῶν, alia.²⁾ Refutavit etiam Schenkl l. l. — 544, 4 καὶ ἐθριάμβευσεν ἐς Ῥώμην καὶ ἀπὸ τῶνδε] Mend. »malim ἐν Ῥώμῃ.« Quomodo talis compendiarie locutio explicanda sit cognoscitur ex 355, 20 ἐς Ῥώμην | ἐπανῆλθε καὶ | ἐθριάμβευσεν. — 685, 8 ὡς δὲ καὶ Λεύκολλον ἔμαθεν ὁ Σπάρτακος ἐς τὸ Βρεντέσιον, ἀπὸ τῆς ἐπὶ Μιθριδάτῃ νίκης ἐπανιόντα, εἶναι, πάντων ἀπογνοῦς... Mend. adn.: »venisse C. an τεῖναι?« Infelix praefixi τ remedium. Candidus num potuit ad verbum vertere »Brundisium esse? Ceterum iam Herodotus scripsit I 21 ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν, quanquam ibi ἀπόστολος ἦν explicari potest ut V 38 ἐς Λακεδαίμονα τριῆρεϊ ἀπόστολος ἐγένετο. (Valckenaer coniecit ἦεν). Sed IX 6 in codicibus P R (z) legitur ἐπεὶ... ἐπιὼν καὶ δὴ ἐς τὴν Βοιωτίην ἐλέγετο εἶναι similiter Appiano loco 685, 8. Ceteri codices ἐν τῇ Βοιωτίῃ exhibent, quod omnes editores

¹⁾ App. 454, 1 scripsit παρῆναι ἐπὶ τὴν βουλὴν. Dubitat Mend.

²⁾ Cf. G. T. A. Krüger, Untersuch. a. d. Gebiete d. lat. Sprachlehre. 1827. Vol III p. 30 sqq.

(praeter z) receperunt. Sed priusquam gravis illa lis de Herodoti codicibus diiudicata sit, illam (*ἐς*) esse veram lectionem refutari non poterit. Appianum credo *ἐς τὴν Βοιωτίην* legisse,¹⁾ quanquam non opus est ea opinione ad 685, 8 defendendum. Sed haec haec. Ab Herodoto mutuatus est Appianus etiam locutiones adverbiales *ἐς τὰ μέγιστα* (216, 9. 866, 21. 949, 20. 993, 19 cf. Hdt. VIII 144. (V 49.) (VIII 20).) et *ἐς τὰ μάλιστα* (562, 12 v. l. 866, 9. 869, 26 cf. Hdt. I 20. II 73, 76, 78. V 28. VI 63, 89.)

De reliquis praepositionibus non multa monenda sunt. *ἀνὰ τὸν Νεῖλον πλέοντι* scripsit Appianus 3, 17, quod Herodoteum est (v. Krüger gr. II 68, 20, 3), cum attici *ἀνὰ* cum verbo *πλεῖν* composuerint: *ἀναπλεῖν*. Apud Herodotum *ἀνὰ τὸν ποταμὸν πλώειν* (»adverso flumine«) exstat I 194. II 96. III 13 IV 18. Etiam Diodorus Siculus saepius sic scripsit, v. Valcken. ad Hdt. III 13. — *κατὰ δὴ τινὰς χρείας ἐκπέμψαι τινὰ* legitur 918, 19, quocum conferre licet Hdt. VIII 106 *καταβάς κατὰ δὴ τι πρῆγμα* (IX 89 *πεμφθεὶς κατὰ τι πρῆγμα*). cf. Thuc. I 24, 1 *κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον*. III 104, 1 *κατὰ χρησμὸν δὴ τινὰ*. Quos locos non tam propter praepositionem ipsam attuli quam quod particula *δὴ* cum ea coniuncta est, qua de ratione v. Krüger ad Thuc. I 24, 1, qui etiam Arr. 7, 24, 3 *κατὰ δὴ τινὰ νόμον Περσικόν* comparat. Omnino valde frequenter particulam *δὴ* Appianus usurpat, maxime post relativa pronomina, praepositiones, *μάλιστα*, *ὡς*, alia. Sed in talibus rebus imitationes probari vix possunt. Similes illi *κατὰ δὴ τινὰς χρείας* sunt etiam loci 1115, 10 *ὡς ἐπὶ δὴ τι μόνον χρήζων* et 280, 16 *ὡς ἐπὶ δὴ τι ἄλλο παρελθών*.²⁾

¹⁾ Optime convenit quod M. Wehrmann, de Herod. cod. Rom. auctoritate (Halis 1882) probasse videtur similis recensiois atque R. est exemplar iam ante Chr. n. extitisse.

²⁾ Recte mea quidem sententia Mendelssohn suspicatus est paullo post illa verba quaedam intercidisse. Narrat enim Appianus illo loco (Pun. 94) de initio tertii belli Punici. Consules postulaverant, ut Carthaginenses patriam urbem desererent. Illi furore et desperatione incitati constituunt *οἰοῦν παθεῖν μᾶλλον ἢ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν* (279, 22). Arma et tormenta incredibili omnium studio parantur. Consules urbem oppugnare cunctantur: *διέμελλον εἶναι καὶ ἐνδῶσιν αὐτοὺς ἐνόμιζον ἐκ τῆς ἀπορίας*. iam pergit Appianus: *ἀ καὶ τῶν Καρχηδονίων τις αὐτῶν εἰκάσας σφῶν ἥδη τὸ θεὸς ἀπεσθαι ἐτόλμησεν ὡς ἐπὶ δὴ τι ἄλλο παρελθών ἐς τὸ μέσον εἰπεῖν, οὐ γὰρ τῶν κακῶν ἐπιλέγεσθαι τὰ μετριώτερα, ὅντας ἀνόλους, οὐ τῶν σαφῶς εἰπῶν τὰ τῆς γνώμης. Μεσσάνεισσι δὲ ἤχθετο*

Iam vero imitatio est, quod ἐπὶ δὲ et μετὰ δὲ adverbialiter interdum praeter Atticorum illud πρὸς δὲ usurpantur. Sic legitur 983, 19—21 πρῶτα μὲν — ἐπὶ δὲ — μετὰ δὲ — cf. Hdt. IX 35 πρῶτος — ἐπὶ δὲ — μετὰ δὲ — ἐπὶ δὲ. VII 55 πρῶτοι μὲν — μετὰ δὲ — ἐπὶ δὲ — ἐπὶ δὲ τούτοις. τέως μὲν — μετὰ δὲ 28, 15 cf. Hdt. I 11. 86. 94. — τὸ μὲν πρῶτον — μετὰ δὲ 19, 20. πρῶτα μὲν — σὺν χρόνῳ δὲ — μετὰ δὲ. εὐθὺς μὲν — μετὰ δὲ 543, 5. τὰ γε πρῶτα — μετὰ δὲ 727, 6. cf. Hdt. I 19. 30. 128 cet.¹⁾

Reliquis locis ad μετὰ accusativus casus appositus est, ad ἐπὶ dativus: cf. 536, 19 πρῶτοι μὲν — μετὰ δ' ἐκείνους. 930, 19 ἐπὶ δ' ἐκείνοις. — Atque etiam

de coniunctionum et adverbiorum usu nonnulla quae Herodoti propria sint apud Appianum inveniuntur. Nam singularis illa coniunctio temporalis ἐς οὗ legitur 74, 25. 77, 28 apud Appianum, apud Herodotum I 67. III 31. IV 30. 160. IV 196. V 86. Iniuria igitur Stein²⁾ illis sex locis ἐς οὗ contra codices in ἐς ὅ mutavit, quae coniunctio, item Herodoti propria, saepissime ab eo usurpata est. Imitati sunt Pausanias et Appianus. Ille saepe (v. Pfundtn. p. 38); hic bis: 364, 21. 920, 1. (ἐς ὅ διήλθεν. ἀμύνειν ἐς ὅ δύναιτο). Coniunctionem ἕως οὗ quam Appianus 11, 23 (ἕως οὗ... συνέγαγον) usurpavit, utrum ab Herodoto II 143, ubi alii ἐς ὅ Struvium secuti scripserunt, an a Po-

Ρωμαίοις... Mend. adn.: «ἐπὶ πάντα τὴν γνώμην V, em. Schw. sed fortasse quaedam interciderunt.» Sane interciderunt. Nam praeterquam quod conclusio illius narratiunculae valde ieiuna et praeterea coniectura demum effecta est, cum tradita verba lacunam prodant, num ullo modo credibile est Carthaginienses in summo furore et odio ignaviam illius inultam relicturos fuisse? Historia docet populum offensum et exacerbatum ubique eundem esse. Athenienses autem quod quondam de tali proditore fecerunt, Herodotus narrat IX 5: τῶν δὲ βουλευτιῶν Αντίδης εἶπε γνώμην, ὥς οἱ ἐδόκει ἀμείνον εἶναι, δεξιμένους τὸν λόγον, τὸν σφί Μουρυχίδης προσέειπε (sc. a Mardonio), ἐξενεῖται ἐς τὸν δῆμον... Ἀθηναῖοι δὲ αὐτίκα θεινὸν ποιησάμενοι... περιστάσεις Αντίδην κατέλευσαν. (αἱ ἑνναῖζες τῶν Ἀθηναίων... κατὰ μὲν ἔλευσαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ τὰ τέκνα). Talis fuit Atheniensium amor patriae, talis fuit Carthaginiensium. Lacuna igitur post οὕτω σαφῶς εἰπέναι τὴν γνώμην statuenda est.

¹⁾ ἐπὶ δὲ Arr. quoque saepius scripsit, v. Grd. p. 56, μετὰ δὲ Polyb. semel, Diod. semel (v. Krebs I (1884) p. 37 adn.), Lucian. v. Cobet. Var. lect. 1 302.

²⁾ Etiam ante Steinium Wesselingio teste ἐς οὗ proscriptum est a Pauwio et Reiskio. Alii inconstantius ἐς οὗ tum retinuerunt tum mutaverunt. Codices A B C d ἐς οὗ exhibent etiam IV 12. IV 166.

lybio et Dionysio Halicarnassensi mutuatus sit, dubitari potest. — ἐπεῖτε pro ἐπειδὴ Appianus Herodoto auctore adhibuit 567, 12. 576, 24. 636, 13. 668, 22. 1054, 8 cf. Hdt. I 14. 27. 34. 39. 42. 45. 48. 50. 54. 55. 58. cet. (Cobet), Arrianus semel V 1. 1 (Grdm. p. 62), Pausanias identidem. Sed quod Mendelssohn ad 859, 11 ἔστε Πέδιον... μεμψασθαί adnotavit: ἔστε O. i., ὥστε scripsit Schw., imitationis Herodoteae immemor, mihi non contigit ut imitationem indagarem. Immo ἔστε cum inf. structum recentiorum scriptorum est proprium.¹⁾ Exstat apud ipsum Appianum etiam 542, 9. 640, 21; qui loci Schweighauserum casu fugerant. — De coniunctionis πρὶν usu Appiano imitatio probari non potest.

Praeterea tria sunt quae Herodoti memoriam excitent. Primum οἷα et οἷα δὲ raro Attici pro αἷτε ante participia verborum usurpaverunt (cf. Krüger gr. I 56, 12, 2. ad Thuc. II 5, 2), saepe Herodotus (Kr. II 56, 12, 1) et Appianus, nisi quod hic participium verbi substantivi plerumque omisit, ut οἷα cum solo nomine exstet 61, 18. 267, 13. 402, 19. 517, 20. 521, 2. 527, 2. al. οἷα δὲ 121, 12. 534, 25. 578, 1. cf. Hdt. I 66. III 78 (οἷα ἐν σκότει) VI 12 al. Pausanias, Aelianus, alii recentiores cum Appiano usu consentiunt, sed etiam apud poetas οἷα sine participio saepius exstat (v. Pflugk ad Eur. Andr. 912). — Item αἷτε sine participio saepe Appianus usurpat (396, 25. 478, 4. 674, 2. 960, 2...) sed id etiam atticum est (v. Krüg. I 56, 12, 3). — Deinde ὅτι μὴ Herodoteo more pro εἰ μὴ (πλὴν) Appianus interdum usurpavit, v. 50, 11 χώραν ἔχοντες ὅτι μὴ πρὸς δημοκρατοὺς καρπούς, τῶν ἄλλων ἄγονον καὶ ἀγνῶ. Hdt. I 193 χωρῶν ἀρόστη Ἀθήνηρος καρπὸν ἐκφέρειν cf. IV 198). Hdt. I 143 ὅτι γὰρ μὴ Ἀθήναι, ἣν οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον cf. I 18 II 13. II 50... App. 62, 5. 62, 9. 306, 27. Krüger II 65, 5, 1.

Tum ὅπου vel ὅπου γε sensu causali apud Atticos admodum raro legitur (v. Krüger ad Thuc. VIII 27, 2), apud Herodotum frequenter (I 68. 192. IV 195. VII 118. 160. al.) Appianus sic scripsit 397, 24. 597, 19. 1049, 18. 1156, 5, sed eodem modo etiam Plutarchus. Haec de coniunctionibus et adverbis erant dicenda.

Restat ut exponatur, quatenus ab Herodoto Appianus mutuatus esse videatur singularia nomina, verba, locutiones. Neque contemnenda sunt haec vocabulorum argumenta.²⁾ Nam etsi nonnulla per se in-

¹⁾ Cf. Krüger ad Arr. II 1, 3. Krebs, Praepositionsadverbien s. v. ἔστε.

²⁾ Simodo caute adhibentur, qua de re v. pg. 2. 3. 38.

firma sunt, tamen inter se quodammodo stabiliunt, et locutionum multae sunt eiusmodi, ut Appianum certum quendam Herodoteum locum respexisse appareat. Atque videamus

I. de nominibus substantivis:

- (ἡ ἄνδρος 832, 23 (ἄνδρον πολλὴν ἐς Ἀμμωνος ὠδεύειν). — Hdt. III 4 (διεκπεράν). — Theophr. Athen. 2, 44 E.)
 δολοσύνη 1002, 18. (Cob.) — Hdt. I 119. III 19. 88. poet.
 ἐκβολαὶ τῆς μάχης »viae exeundi« 1046, 24 (τοὺς ἱππέας ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς τε καὶ ἐκβολὰς τῆς μάχης, αἰρεῖν τοὺς ἀποδιδράσκοντας). — Hdt. IX 38 (39) τοῦ Κιθαιρώνος (τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κιθαιρώνος φυλάττει, λέγων ὡς ἀπολάμψουτο συγχρούς) — Plut. Demetr. 48. v. 1.)
 ἡ θη »sedes consuetudinis« 153, 17. — Hdt. I 15. I 157. IV 76. 80. — Hom. Eur. Dio Chrys. Arr. (v. Gr.) Ael. alii.
 δ θ ε ὅ ς = Sol 1002, 1 δύνοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ cf. 1007, 11. — H. II 24 τῆς γὰρ αὖ ἀγχωτάτω ἢ χώρης οὗτος ὁ θεός...
 μοῖρα »pars terrae« 3, 20 καὶ ὑπὲρ αὐτὴν μοῖρα Ἀράβων. 5, 19 κατὰ δὲ γῆν περιδεύοντι μοῖρά τε Μανρονσίων αὖ εἴη. cf. 47, 25. 52, 18). — H. I 75] ἐστρατεύετο ἐς τὴν Περσέων μοῖραν. III 91 πλὴν μοῖρης τῆς Ἀραβίων cf. I 82. 106. V 57. VIII 23. IX 65 — Paus. al. — — μοῖρα »partes (factio)« 795, 5 τῆς Πομπηίων μοῖρας [cf. 921, 8. 925, 11. 980, 25. 1049, 12. — H. V. 69 τὸν Ἀθηναίων δῆμον. πρὸς τὴν ἑαυτοῦ μοῖραν προσεθήκατο. — — μοῖρα »fatum« 429, 20. (v. p. 8). 911, 12. — H. I 121. III 142. IV 164.
 (ὁ ψιταδεύλη 905, 25. — H. VIII 9 — Thuc. VIII 26. III 74).
 χειρώνακτες 275, 19. — H. I 93. II 141 — Luc. somn. c. 9. v. Pollux I 50 τὸ χειρώνακτες Πρωτότῳ δεδοσθω.

II. de adiectivis:

- (ἄλκιμος 202, 15. 357, 3. 719, 24. 787, 2 (ἔθρους ἀλκιμον καὶ χαίροντος αἰεὶ μάχαις) — Hdt. I 201 ἔθρος... μέγα... καὶ ἀλκιμον. cf. I 79. 103. II 102... — poet. Xen. Plat. — Pol. Plut.)
 ἀξιαφύγητος 945, 15 — Hdt. I 16. 177. II 99. 137. V 57. Jos. A. I. 15, 11, 5. Arr. pr. 1, 4. Dio C. 48, 50.
 (ἀοιδιμος 65, 24 Ἀντίβαν τὸν οὐ πολὺ ὕστερον ἀοιδιμον ἐπὶ στρατηγίαις. 949, 19 Κικέρων ἐπὶ λόγοις ἀοιδιμος ἐς ἔτι νῦν ἀνὴρ. 166, 24 μάχη. — H. II 135 ὕστερον ταύτης... Ἀρχιδίμη ἀοιδιμος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο cf. II 79. poet. Dion. Hal. Luc. alii.)

- ἀσινής incolumis 1143, 20. — H. II 114. 181. VII 146. VIII 19, 116. IX 5 Hom. Aesch. rec. ἀσινῶς Xen.
 βαρυσυμφορώτατος v. pg. 11. H. I 45. Dio Cass. 78, 41.
 εἰρηναῖος 198, 20 Ῥωμαῖοις μὲν καὶ Καρχηδονίοις εἰρηναῖα ἦν ἐς ἀλλήλους. — H. VI 43 καὶ σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν (cf. VI 57.) — — οὐδὲν εἰρηναῖον 40, 13. 843, 22. — Thuc. I 29. (Hdt. II 68 τρόχιλος εἰρηναῖον οἷ ἐστι). Ael.
 ἔμφυλος (= ἐμφύλιος): γόνος ἔμφυλος 566, 3. χειρῶν ἔργον ἔμφυλον 565, 6. — Hdt. VIII 3 στάσις ἔμφυλος. poet.
 (ῥοπαλῆς 375, 11. — H. I 82 cf. V 49. Thuc. II 39. IV 94. Plat. Tim. 62. E.)
 (καθ' αὐτὸς de exercitu: remotis τοῖς ἀχρείοις 304, 1. — Hdt. I 211 καθ' αὐτοῦ στρατοῦ (λείψαντος τοῦ ἀχρήλου) cf. IV 135)
 πεδιάς 181, 14 γῆ... πεδιάς γάρ ἐστιν. — H. IV 47 γῆ ἐοῦσα πεδιάς IV 23 πεδιάς τε γῆ cf. IX 122 poet. Plat. legg. I 624. D. Pol. Ael. Paus.)
 περιδεής γίγνομαι 131, 20. 627, 12 — H. V. 44. VII 15. Thuc. III 80. VI 51. (Plat. c. gen.)
 πίσυνός τι 545, 4 κλέος ἦν, ᾧ δὴ πίσυνος cf. 716, 6. 730, 14. 771, 7. — H. VII 10... πάτρως ἐὼν Ξέρξη, τῷ δὴ καὶ πίσυνος ἐὼν cf. I 66. 73. II 141... Thuc. II 89. V 14. VI 2 poet.
 (ἕπιτος planus 480, 2 ὕπιον... πεδίον. 932, 24 νησιδα βραχεῖαν τε καὶ ὑπίαν. — H. II 7... Ἀργυπιος ἐοῦσα πᾶσα ὑπίη τε καὶ ἑνδορος Polyb. Ael. h. an. 16, 15.)
 ὑπομαργότερος 1099, 8 (Cob.) Κέστιος δὲ τις αὐτῶν ὑπομ. — H. III 29 Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαργότερος cf. III 145. VI 75 — Dion. Hal. A. R. 3, 2.

III. De adverbis et sim:

- ἐξ ἀέλπτου 111, 25. 159, 10. 223, 23. 290, 14. 302, 25. 744, 21. 1123, 7. 1158, 1. — H. I 111 (ἐξ ἀέλπτου Aesch.) Eur.
 ἀκόσμως φεύγειν, διαδιδράσκειν, sim. 165, 24. 211, 19. 231, 25. 290, 10 al. — H. VII 220 ἀκόσμως οἴχεσθαι. — Aesch. (Pers. 366, 414).
 ἐλαδόν 749, 4 codd. i: εἰλαδόν. — Hdt. I 172 ἐλαδόν P (z) εἰλαδόν cett. — Hom. Hes.

IV. De verbis:

- ἀμείβεσθαι (= ἀποκρίνεσθαι) c. acc. 809, 1. 855, 11. 863, 28. 870, 18. 963, 19. 990, 13. 1179, 7 (Cob.) — H. I 35. 40. 42. 115. (absol.) c. acc. I 35. 43. 120. II 173. Hom. Tragg. Plut. Luc. — —

ἀμειβεσθαι τινά (τινί) »gratiam referre«: 89, 2, 5. 700, 14. 879, 26. 976, 25. 1015, 14. 1019, 4. 1020, 18. — H. I 41, 42. IV 97. poet. (Pind. Tragg.) Xen. (Mem. 4, 3, 15). Dem. 20, 6. Hel. Luc.

ἀναθρόσκειν ἐπὶ τὸν ἵππον 483, 3 — Hdt. III 64. Sed insolenter 591, 1 ἡτιώμενος αὐθις ἐς τὸ ὄρος ἀνέθορεν. 804, 21 ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀνέθορον. 1086, 24 Λεύκιος ἀνέθορεν αὐθις ἐς τὴν Περσίδα multoque audacius 1132, 8 ἐκθορὼν ἐκ τῆς Μεσσήνης cum classe multarum navium! Tam mire interdum poetica verba in ieiunum sermonem transtulit Appianus. Nec solus inter aequales talia scripsit, sed omnes utuntur illa quam Krüger vocat »buntscheckige Reminiscenzengrätigkeit.« Ceterum ea vocabula poetica, quae etiam apud Herodotum inveniuntur, in hoc conspectu verborum Herodoteorum fere posui, sed talia admodum dubia esse apparet. An cum Appianus adiectiva ἀδύρτος, ἀρειμανής, ἀμειλικτός, ἀμυγλινοστός, βαθύμαλλος alia aliunde receperit, eundem ἄλκιμος, ἀοίδιμος ab Herodoto mutuatum esse certum est? —

ἀναζύπτειν: τοῦ μηδ' αὐθις ἀναζύψαι τὴν δημοκρατίαν 1066, 23 (cf. 80, 4 πατρώα ἐνπραξία ἀναζ.) — H. V 91 δῆμῳ ἀχαρίσιμῳ. ὅς ἐπετε ἀνέκρυψε (Pol. 1, 55, 1. τὰ τῶν Καρχηδονίων cf. Diod. 13, 88. 14, 9. D. C. 47, 39.)

ἀναλαμβάνειν σφυροάν, πιαῖσμα, αἰσχύνην 34, 1. 113, 12. 155, 18. — H. V 121. VIII 109. VII 231. τρωμα, κακότητα, αἰτίαν. Soph. Eur. ἀμαρτίας. Arist. I 167, 17. Pol. Diod. Sic.

ἀποσεύεσθαι 214, 23 Σίφακος τὸν ἵππον ἔβαλεν· ὁ δ' ἀπεσεύεσατο τὸν δεσπότην. 779, 15 Λαβητὸν μὲν ὁ ἵππος... ἀπεσεύεσατο. — Hdt. VII 88 ἵππος... ἀπεσεύεσατο τὸν Φαροόχην... ἐς τὸν χώρον ἐν τῷ περ κατέβαλε τὸν δεσπότην. IX 22 ἵππος ἀποσεύεσθαι τὸν Μασ. cf. Xen. Cyr. 7, 1, 37. Hdm. II 9, 6.

ἀράσσεσθαι πρὸς πέτρας 1132, 18 cf. 1134, 25. 1135, 20. — H. VI 44. Diod. Sic. 3, 44. 17, 18. Paus. poet. — ἀπαράσσειν τὴν μεγάλην ἐς τὰ τέλη 702, 22 (Nauck. conl. ἀράσσειν πρὸς iniuria.) — H. V 112 ἀπ. πόδας. VIII 90 ἐπιβάτας. Soph. Trach. 1015 κραῖτα. Dion. Hal. Dio C. Philostr. Jos. b. I. 3, 7, 23 ἀπ. μεγάλην. — καταράσσειν 207, 10 τοὺς δὲ λοιποὺς ἐς τὰς πέτρας κατήραξαν cf. 355, 1. — Hdt. IX 69 τοὺς δὲ λοιποὺς κατήραξαν διώκοντες ἐς τὰς πέτρας iam Valckenaer perspexit imitationem. — συναράσσειν 1130, 21. 1135, 22. 1136, 13 ἐς, ἐπὶ πέτρας. — H. VII 170 (cf. II 63) Hom. Eur. rece.

διαδέλκυνμι 861, 16. 1037, 5. 1054, 3. — H. I 31. 73. II 134. 162. III 72... Plut. Arat 9.

διακριθῆναι μάχη 157, 6 (πολεμῶ. ἐν ἔργῳ 620, 13. 673, 1. 680, 16. — Hdt. IX 58.

ἐγγεμπτειν 310, 27. 779, 24. 1129, 6. — Hdt. II 60. 93. III 85. IX 98. ion. poet.

ἐκδέχεσθαι 15, 12 τοῦ Φάνον τελευτήσαντος ἐκδέχεται τὴν ἀρχὴν ὁ Ἄν. cf. 107, 22. 153, 3. 244, 23. 258, 23. 424, 18. de 436, 20 v. pg. 25 sq. cf. 138, 20. — Hdt. I 26 τελευτήσαντος δὲ Ἀλκάντιω ἐξεδέξατο τὴν ἀρχὴν Κροῖσος. cf. I 107. VIII 44. Arr. Luc.

καταδιδόναι ἐς 6, 3 Ἰστρος ἐς τ. Εὔξεινον πόντ. — H. IV 85 ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. Plut. Fab. 6.

καταθρόσκειν 165, 29 καταθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων. 498, 1 ἀπὸ τ. χαρ ακώματος cf. 629, 22 1140, 4. — H. III 96 καταθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων. VII 192 ἀπὸ τ. ἄκρων cf. VI 134. Hom. (in tmesi). (Noun. Triphiod.)

κατακούειν τινί 426, 3 πάντα Σελύζω κατήκουεν. (quater tinos exstat.) — III 88 οὐδαμὰ κατήκουσαν ἐπὶ δονλοσύνη Πέρσῃ (Schweigh. Mend.)

(κατασκήπτει γῆμη 862, 12. 874, 21 acc. c. inf. — H. VII 134. 137 (μήνης). cf. VIII 85. Th. II 49. poet; rece.)

λέσχηνέειν 321, 10. 378, 23 (Cob.) 775, 10. 798, 26. συλλέσχηνέειν 782, 9 (Cob.) — Ion. (Heracl. Democr. Hipp.) Hdt. προλέσχηνέειν VI 4. περιλέσχηνέειν II 145. ἀπικέσθαι ἐς λέσχην II 32. γενομένης λέσχης IX 71.

ῥαζέσθαι, καταρραζέσθαι 5, 13. 13, 11. 94, 21. 350, 2; 37, 29. — H. I 28. 27. 172. 193...; IV 8. 116. Thuc. I 120. II 96. 99...

παλλίλογεῖν 452, 25. 873, 4. — Hdt. I 118. Arist. rhet. ad Alex. I 21.

(παρίστασθαι τινα λιμῶ, μάχη 49, 25. 360, 24. 476, 9. 650, 23. 1156, 12, sed intransitive 606, 3 χρόνῳ δὲ καὶ λιμῶ παραστήσαντο οἱ πολέμιοι (Mend.) — Transitive H. III 45. Attici. sed III 155 θάσσον παραστήσονται οἱ πολέμιοι. (sim. παραστήσαν III 13. V 65. VI 140. Dem. 22, 15. Paus.)

περιελθεῖν: ἡ ἀρχὴ π. ἐς τινα 554, 4. 1056, 17. — Hdt. I 7. 120. 187. II 120. III 65. 140. VI 111. Plat. Paus. (III 6, 1.) — — 14, 7 τὰ Ῥωμαίων ἐς μοναρχίαν περιήλθε cf. 420, 20. 546, 18.

564, 7. cf. 570, 9. 305, 23 *Λαδρούβας*... ἐς τυραννίδα μάλλον ἢ στρατηγίαν περιῆλθεν. — Hdt. I 96 (*Μῆδοι*) ἐς τυραννίδα περιῆλθεν.

προσεταιρίζεσθαι 89, 11 ὁ Σκιπίων προσέταξε τοῖς συνοῦσιν οἱ βουλευταῖς ἐκαστον τῶν ἐξάρχων τινὰ τῆς σιτάσεως προσεταιρίζασθαι προσίοντα cf. 466, 20. 695, 18. 878, 24. — Hdt. III 70 καὶ ἔδοξε σφι ἐκαστὸν ἄνδρα Περσέων προσεταιρίζασθαι τοῦτον τῷ πιστεύει μάλιστα cf. V 66. (Dion. Hal. Plut.)

σαγηνεύειν (Cob.) 506, 23 *Καππαδοκίαν σαγηνεύσας*. — Hdt. III 149 *Σάμον σαγηνεύσαντες*. VI 31 cf. Plat. legg. III 698 D.

συγγιγνώσκειν c. acc. c. inf.: »intelligere« 18, 6, 49, 2. 748, 18 cf. 842, 13. ὅτι 87, 22. — Hdt. I 89. 91. IV 43. — (625, 17 *συγγιγνώσκων* *ἐαυτῷ ζήτουμένῳ* cf. 867, 1. H. V 91.) (σ. c. acc. rei: *conscium sibi esse al. rei* 431, 3. 1179, 23) (σ. c. dat. pte. 647, 16. 867, 1 cf. 530, 16: *conscium esse alienius rei*).

συμπίπτειν κακῷ 69, 10. *χειρῶν* 374, 18. *ἀπιστία* 1166, 12. ἐς: ἐς πόλεμον ἀλλήλοις 547, 11. ἐς ἀλλήλους 569, 17: ἐς ἐμφύλια 834, 11. (Mend. coni. falso *ἐμπεσόν* v. P. II s. v. ἐν. — H. III 52 *ἀσπίδι* κακῷ Soph. — (H. VII 137 *μῆνις* σ. ἐς *τινα*). IX 55 ἐς *νείκεα* συμπεσόντες ἀπικέατο sc. ἀλλήλοις.

συμφέρεσθαι: *κακοῖς* 126, 4. *συννέχθῃ μεγάλῳ κακῷ* 409, 22. *ἐνέδρα*, *συμπτώμασι*, *ἀλόγῳ θυμῷ* 180, 21. 462, 23. 1137, 12. 1151, 7. — H. VI 50 ὡς *συννοισόμενος μεγάλῳ κακῷ*. — *συννέχθῃ τι* (*πάθος*, *συνκύρημα* al.) 12, 11. 55, 3. 436, 16. 486, 17. 836, 3. 979, 3 cf. 425, 2. 434, 13. — Hdt. III 10 *πρῆγμα*. VI 86 *τάδε*. Thuc. VII 44. VIII 84. — *συννέχθῃ* c. nom. c. inf.: 188, 27. 425, 2. ὁ καὶ (τότε) *συννέχθῃ γενέσθαι* 404, 12. 647, 7. cf. 670, 1. — Hdt. I 19 *συννέχθῃ τι τοιόνδε γενέσθαι* *πρῆγμα*. V 33 *πρῆγμα τοιόνδε συννέχθῃ γενέσθαι* cf. II 112. VI 86, 1. Th. I 23. VII 44. VIII 83. Arr.

τεθήπασι al. 150, 26. 911, 18. 925, 23. 943, 26. 946, 16. — Hdt. II 156. Hom. Pind. Plut. Luc.

τίρυσθαι *τινα* 43, 11. 793, 24. 1095, 11. *ταῦτα* 437, 6. — Hdt. V 77 absol. Hom. Hes. Eur.

ὕπαντιάζειν *τινά* 444, 20. 851, 11. — Hdt. IV 121. Pind. — Plut. Luc.

(ὕπερβάλλεσθαι *τὴν ἡμέραν* 142, 4 »prorogare, proferre« — H. IX 45 *τὴν συμβολήν*. cf. IX 51 *ὑπερβ. κείνην τὴν ἡμέρην* *συμβολήν* μὴ ποιούμενοι (Plat. εἰς *αὐθις*).)

φέρειν ἐς τι: ἐς δόξαν *εὐτυχίας* ἔφερον, ὅτι... 408, 20. — Hdt. I 10 ἐς *αἰσχύνην* *μεγάλην* φέροι. III 113 ὅσα ἐς *αἰσχύνην* ἐστὶ φέροντα. Apud Herodotum Valekenae illud ἐς utroque loco deleri maluit, quod I 10 deest in R. b. d. z., III 133 in P. R. d. z. Sed Schweighaeuser (Vol. III 558) hanc esse imitationem monuit. Similia, sed paullo diversa exempla sunt Hdt. IV 90 *τά τε ἄλλα ἐς ἄκρην φέροντα*. VIII 137... *εἴη τέρας καὶ φέροι ἐς μέγα τι* cf. I 120. IX 33 *μαντήιον φέρον ἐς ἀγῶνας*. Cuiusmodi locis confisus Mendelssohn ad 836, 17. 18. (B. C. II 152) *οὕτω μὲν αὐτοῖς τὰ πρῶτα ἄλῳβα ἐς κίνδυνον ἢ λῦθαι θανάτου, τὰ δεύτερα δὲ ἐς τὸν θάνατον αὐτόν* proposuit pro ἢ λῦθαι scribendum ἦνεγκε. Sed ἢ λῦθαι dictum est, ut ἀπαντῆσαι 427, 19 καὶ τὰ σημεῖα ἐς τέλος ἀμφοῖν ἀπαντῆσαι. Tolerari igitur potest.

χεῖσθαι νόσῳ »laborare morbo« 673, 22 *ἐνθα νόσῳ τηκεδόνι* *χρώμενος ἀπέθανεν*. (*τηκεδών* = *φθίσις* ex Hom. λ. 201.) — Hdt. I 117 *τοιούτῳ μὲν ἐχρήσατο ὁ παῖς* »tali morte periit.« (Mend. ad 673, 22 comparavit Hdt. I 42 *συμφορῇ τοιῇδε κεχρημένον*.)

V. De aliis locutionibus:

ἄκρος ὁργὴν »praeceps in iram« 143, 14. 542, 23. 666, 5. 669, 20. 678, 21. — Hdt. I 73 *ἦν γὰρ ὡς διέδεξε ὁργὴν ἄκρος*. (codd. *οὐκ ἄκρος*). Iam Wesseling, Schweighaeuser, Cobet imitationem indicaverunt. Dio Cass. I 59 (Reiske).

ἐς ἀλκὴν *τρέπεσθαι* 473, 8. — Hdt. II 45. Thuc. II 84 (cf. III 108) (*πρὸς ἀλ.* Hdt. III 78. IV 125. IX 102. Plut.)

ἀνά τε ἔδραμεν: B. C. I 110 (676, 5) ὡς δ' ὤφθῃ... ἀνά τε ἔδραμεν ὁ Σερῳριος... καὶ ἡκροβολίστατο. B. C. II 33 (718, 23) *Ἀντώνιος ἀνά τε ἔδραμε τῆς ἔδρας σὺν ὁργῇ καὶ* — Hdt. III 78 *ἐπεὶ ὦν εἶδον...* ἀνά τε ἔδραμον *πάλιν ἀμφοτέρω*... καὶ... *πρὸς ἀλκὴν ἐτρέποντο*. VII 15 ἀνά τε ἔδραμε *ἐκ τῆς κοίτης καὶ*. VII 218 ἀνά τε ἔδραμον οἱ *Φωκέες καὶ*... I 66. VII 156 ἀνά τε ἔδραμον »crescere« metaphorice de civitatibus. —

Krüger ad Hdt. I 66 attulit 718, 53; Mend. ad 718, 23 adn. »cf. Stein ad Hdt. II 141« (scil. *κατὰ μὲν γαγεῖν — κατὰ δέ*), ad 675, 5: »Herodoteum«.

ἀνασπάστους ποιεῖσθαι ἐς: 506, 24 *Καππαδοκίαν σαγηνεύσας*... *μυριάδας ἀνθρώπων ἀνασπάστους ἐς Ἀρμενίαν ἐποίη-*

σε cf. 485, 22 ἀν. ἐς Μιθριδάτην γενόμενοι — Hdt. V 12 Παύλας ἀνασπάστους ποιῆσαι... ἐς τὴν Ἀσίην. VI 9 ἀ. π. ἐς Βάκτρα. cf. III 95. IV 204. VI 32. VII 80. Polyb. (ἀγειν) Plut. Arr.

[ἀνεσις κακῶν]: 567, 23 (B. C. I 3 fin.) ὥδε μὲν ἐπὶ βραχὺ ἐληξαν αἱ σιτάσεις αἱ ἐπὶ Σύλλᾳ, καὶ κακῶν ἀντιδόσεις ἦν ὧν ὁ Σύλλας εἰργάζετο. Μετὰ δὲ Σύλλαν αὐθις... — cf. Hdt. V 28 οὗτος μὲν νυν τσαῦτα ἐξεργάσατο στρατηγήσας, μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον ἀνεσις κακῶν ἦν, καὶ ἤρχετο τὸ δεύτερον. Cobet pro ἀντιδόσεις scribendum iussit ἀνεσις valde speciose. Tamen quamvis pronō ad imitationes agnoscendas mihi non persuasit. Sed laudo Schweighaeuseri verba: »Cogitaveram κακῶν ἐνδοσις (intermissio malorum) sed nihil temere innovandum; atque recte vertitur »ipso Sulla compensante calamitates a se illatas.« De Mend. tribus coniecturis v. adn. crit. ad h. l.

ἀπορρίπτειν πολλὰ (ταῦτα) ἐς τινα (= βλασφημεῖν) 867. 26. 898, 21. — H. VIII 92 ταῦτα μὲν... ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα cf. IV 142. I 153. VII 13. Luc.

ἀσκειν δικαιοσύνην: 293, 9... ὅς... ἥσκει δικαιοσύνην, δικάζειν τοῖς ὑπηκόοις τὰ ἀμφίλογα. — Hdt. I 96 Ἀχιόνης δικαιοσύνην ἐπιθέμενος ἥσκει... 97... τοῖσι πέλᾳς δι' ἡμέρης δικάζειν. — (δ. ἀσκ. etiam att.)

ἀφειδῶς διδόναι 716, 4 (B. C. II 30)... ἐδίδον γὰρ ἀφειδῶς. — H. I 163... ἐδίδον δὲ ἀφειδῶς. (ἀφειδῶς κτείνειν 522, 4. ἀφ. φρονεῖν H. IX 39. Plut. Hdn. al.)

βουλεύειν δρασμὸν 515, 8 ὥς δὲ... δρασμὸν ὁ Μιθριδάτης ἐβούλετο. — Hdt. VIII 97 Ξερξὺς δὲ δρασμὸν ἐβούλετο.

Hunc locum Appianum respexisse eo probabilius est quod quae de Mithridate narrantur, Xerxis fugam Appiano in memoriam facile revocabant: ἐβούλετο, καὶ ἔφηνε νυκτὸς αὐτὸς μὲν ἐπὶ τῶν νεῶν ἐς Πάριον (sicut Xerxes navibus profugisse nonnulli dicebant: Hdt. VIII 118) ὁ δὲ στρατὸς αὐτοῦ κατὰ γῆν ἐς Λάμψακον. Atque ut Mithridatis exercitus fame pestilentiaque in itinere laborabat, ita Mithridatis ad Cyzicum: Hdt. VIII 115 πολὴν κατήσθιον... ταῦτα δὲ πολεῖν ὑπὸ λιμοῦ. ἐπιλαβὼν δὲ λοιμὸς... διέφθειρε τοὺς δὲ καὶ νοσήσαντας... App. p. 515, 1 sqq. ποηφάγοι τε ἐνόσουν... λοιμὸν ἐπῆγεν ἐπὶ τῇ λιμῇ. (NB. Hdt. VIII 117 οὐδένα κόσμον ἐμπιπλάμενοι (sc. post famem)... ἀπέ-

θνήσκον... πολλοί: App. 916. 6 Λέκμῳ... ὁ... στρατὸς ἐνόσει πειμπλάμενος ἐκ λιμοῦ). — Praeter δρασμὸν βουλεύειν invenitur βουλεύειν αὐτομολίαν 511, 16. 519, 24. 1146, 12. — Hdt. β. δρ. V 124. VIII 100. (Med. VIII 4. 18. 65.) Pol. Plut. Arr. ἐς γόνυ βάλλειν 829, 20 Πώμην, 280, 21 τὴν Καρχηδονίων δύναμιν. — καταβάλλειν 212, 18; ῥίπτειν 858, 3; κλίνειν 876, 26; πεσεῖν 244, 12. — Hdt. VI 27 (v. Wesseling). Aesch. Pers. 930 (ἐπὶ γόνυ κέκλιται). Ael. V. H. 3, 17.

δεῖνὰ ποιεῖν 522, 17 διεφθείροντο... βρόχοις δεῖνὰ ποιοῦσαι. — Hdt. III 14 κλαίωντων καὶ δεῖνὰ ποιεῦντων (comp. Mend.) cf. II 121 ε. V 41. VII 1. IX 33. Thuc. V, 42. Andoc. 1, 63. [Dem.] 25, 60. (Krüg.)

δονεῖσθαι πολέμοις 978, 25 πάντα πολέμοις ἐδονεῖτο. — Hdt. VII 1 ἡ Ἀσίη ἐδονεῖτο ἐπὶ τρία ἔτεα καταλεγόμενων... cf. Herodian. 7, 5, 19.

δεύτερα τούτων 288, 14. — Hdt. III 80. VII 112.

δεύτερος οὐδενὸς 202, 18 οὐδενὸς Καρχηδονίων δ. — I 23 κίθαροδὸν τῶν τότε ἐόντων οὐδενὸς δεύτερον.

ἑλλὰς γλωσσοῖα 941, 16. — Hdt. VI 98. IX 16. Poll. (Ἐ. φωνή: Philostr. Luc. πόλις, χώρα, γυνή: Hdt. Tragg. D. H. Philostr.)

ἐς ἔσχατον κακοῦ περιελθεῖν 347, 23. περιφέρειν 787, 11. λήγειν 1056, 6. cf. 659, 5. ἐς ἔσχατον λιμοῦ τετρομένοιο 907, 1. ἐ. ἐ. ἀφ' ἧς θαι λιμοῦ 908, 1. ἀπορίας 223, 7. κινδύνον 693, 24 (cf. Dem. 59, 1. Paus. 1, 9, 6.) — Hdt. I 22 ληὸν τετροῦσθαι ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ. II 129 τετρομένοιο ἐ. τὸ ἐ. κ. (attulit Mend., sed iniuria inde (τὸ) ἐ. 659, 5 proposuit). ἐ. τ. ἐ. κακοῦ ἀπ' ἧς θαι VIII 52. ἐς πᾶν ἤδη κακοῦ ἀπικόμενοι IX 118. cf. VII 118.

ἡβηδὸν (κτείνειν) 103, 15 κτείνειν... ἀπαντας ἡβηδόν cf. 148, 25. 247, 5. — Hdt. I 172 ἐνδύντες τὰ ὅπλα ἀπαντες καύνιοι ἡβηδόν cf. VI 21 πάντες ἡβηδόν. Heraclit. fr. 114 B. — Diod. Sic. Luc. al.

ἰᾶσθαι κακῶ τὸ κακὸν erat notum proverbium, sed haud scio an non fortuito simillima sint verba: 22, 18 σὺ δὲ μὴ ἀνιάτω κακῶ τὸ κακὸν ἰῶ (cf. 567, 7 al.) — Hdt. III 53 μὴ τῇ κακῶ τὸ κακὸν ἰῶ. Aesch. fr. 339 N. μὴ κακοῖς ἰῶ κακά. alii. (Polyb. V 11).

λόγον διδόναι 268, 7 καὶ λόγον αὐτοῖς διδόντες ὥς. — H. I 34. 97. 209. ... Soph.

ἐπὶ λύμῃ »ludibrii causa« 51, 24 ἤγεν αἰχμάλωτον ἐπὶ λ.

— H. II 121 δ: ἐπὶ λόμῃ ξυρῆσαι. III 14 κατέσας ἐπὶ λ. Ael. h. an. I 31. V 2. X 29.

μεγέθει μέγας 614, 7 ἀνὴρ μεγέθει μ. — I 51 μεγάθει μέγιστον. Arr. Paus. Aelian. I 55. II 11.

νὺξ ἐπελθοῦσα 97, 21 ἐπέδραμον μέχρ' νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσεν. 116, 18 νὺξ ἐπ. περιέσωσεν. — Hdt. VIII 11 ἀγωνιζομένους νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσεν.

ὁ νοῦς τοῦ βουλευματος 575, 25 Γράκῃ δ' ὁ μὲν νοῦς τοῦ βουλευματος ἦν οὐκ ἐς εὐπορίαν ἀλλ' ἐς εὐανδρίαν. — Hdt. I 216 νόος τῆς θυσίης (codd. νόμος. corr. Krüg.) IV 131 ἐπειρώτεον τὸν νόον τῶν διδομένων. IX 98 νόος τοῦ πρήγματος. (VII 162 νόος τοῦ δῆματος v. edd.) Pol. Plut. Arr. Luc. Gramin. Arr. IV 1, 2 ὁ δὲ νοῦς τῆς πομπῆς ἐς κατασκοπὴν τι μᾶλλον ἔφερε. Tantam exemplorum copiam non adscripsissem — neque enim Herodotea imitatio certo demonstrari potest — nisi eis simul exponere voluissem falsum esse quod editores 663, 19 cum codicibus exhibent: ὁ μὲν δὴ νοῦς τὴν γνώμην ἐς αὐτὸν ἔφερε τὸν Σύλλαν (praecesserunt enim verba ὁ δὲ Σύλλας ἐπέστελλε τῷ Φιλίππῳ γνώμην ἐς τὸν δῆμον ἐσσευχεῖν... ut aliquis in complures annos dictator diceretur). Iamdudum Musgrave coniecit τῆς γνώμης. quod coll. 575, 25. Arr. IV 1, 2 sine ulla dubitatione restituendum est. Mendelssohn τὴν γνώμην delere mavult.

(ἐπὶ ξυροῦ τῶν πραγμάτων ὄντων 759, 23. — Hdt. VI 11 ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα. Hom. K. 173. Theocr. Luc. Z. Τραγ. c. 3: τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον κίλ. De hoc proverbio diiudicari nil potest).

παθήματα μαθήματα item proverbium, tamen lubet comparare 527, 6 (Mithr. 87) ἡγουμένου Τιγράνου αὐτῷ (Mithridati) γεγονέναι τὰ παθήματα μαθήματα. — Hdt. I 207 τὰ δέ μοι (Croeso) παθήματα ὄντα ἀχάρτα μαθήματα ἐγεγόνεε.

πάντα εἶναι 710, 11 πάντ' ἦν ἐν Ῥώμῃ τότε Πομπήιος. 821, 22 πάνθ' ὁ Καῖσαρ ἦν ἅπασι (ἐν ἅπ. com. Schw.) — Hdt. III 157 πάντα δὴ ἦν ἐν τοῖσι Βαβυλωνίοισι Ζώπυρος. Hdt. VII 156 ἦσαν οἱ πάντα αἱ Συράκονσαι cf. Thuc. VIII 95. Dem. 18, 43, 23, 120. Luc. alii.

μέγα ποιέεισθαι (= περὶ πολλοῦ π.) c. infin. 84, 24. 91, 1. 176, 22. 202, 25. — Hdt. V 24. VIII 3.

(προτιθέναί λόγον: 798, 23 λόγον ἐπὶ τῇ χύλιν

προόθηκε, τίς ἄριστος ἀνθρώπων θάνατος... — Hdt. VIII 59 Εὐρυβιάδην προθέιναί τὸν λόγον, τῶν εἵνεκεν... σνήγαγε... Eur. Med. 546 ἄμιλλαν λόγων. ¹⁾ ἀγῶνα Plat.; ἀθλα al. att.)

διζοῦν ἀρχήν: 832, 2 τὴν ἀρχήν... ἐρριζομένην ὅπ' ἐκείνου, μειζόνως ἐκρατύνατο. — Hdt. I 60 τὴν τυραννίδα οὕτω

¹⁾ add. Xen. Hell. I 7, 5. Fortasse etiam apud alios reperitur haec locutio quae raritatis speciem non praebet. Fuerit igitur omnium tunc communis. Haud enim invidio, si decem aut viginti locutiones Herodoto eripiantur, atque multum abest ut cum Grundmanno sciam locutionem Thuc. I 15 οὐδὲς πόλεμος ξυρῆσθαι sine dubio Herodoto deberi et Thuc. I 49 ναυμαχίᾳ κατεργεῖται sumptam esse ex Hdt. I 76 μέγῃ κατεργεῖται (Grdm. p. 71 cf. 72, 74, 64, 60 al.) Tamen occasionem datam non praetermittam quin quanta fuerit Herodoti apud poetas aequales auctoritas, paucis exemplis illustrem. Sophoclem illam orationem qua Antigona (acta fab. a. 441) vitam fratris iure esse carissimam dicit v. 905 sqq., ad exemplum uxoris Intaphernis (Hdt. III 119) finxisse a multis conceditur. Multa alia collegit Nieberding, Sophocles u. Herodot, Neustadt O. Schl. 1875, ubi de Antig. 905 v. pg. 18 sqq. — Euripidem vero celeberrimos illos versus quos Cicero in Tuscul. I § 116 latine vertit, e Cresphonte petitos (frg. 452 N.):

Ἐχρὴν γὰρ ἡμῖς σὺλλογον ποιούμεενους
τὸν γόνυ θρηνεῖν, εἰς ὅσ' ἔρχεται κακὰ,
τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ κακῶν ἡλίκα γένον
Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δάμων.

mihi persuasi sine dubio ex Hdt. V 4 imitatione expressisse:

Τρανσοῖ... τὸν μὲν γασόμενον περιεζόμενοι οἱ προσήκοντες ὁλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ ἐκτελεῖν ἀναπλήσαι κακὰ... τὸν δ' ἀπογινόμενον λαίζοντες τε καὶ ἡθόμενοι γῇ κορπίσσει, ἐπὶ λέγοντες, ὅσων κακῶν ἐξ ἀπαλλαγθεῖς ἐσθὶ ἐν πίσσῃ ἐδάμνη. Rationes chronologicae optime conveniunt. Herodoti enim historias 429/128 confectas esse Kirchhoff demonstravit, Cresphontes fabula acta est anno 429 (quem nimirum praefero) aut 427 secundum Wilamowitzii rationes. Comparatum esse illum locum iam a Bonherio et Davisio ad Cic. Tuscul. I. I. dixit Valckenaer, sed nemo quod sciam imitationem agnovit. Nonnullos alios Euripideos locos cum Herodoteis breviter comparavit Wehrmann, I. I. p. 21 adn. 3. — Atque etiam Aristophanem Herodoti libros bene novisse cognoscitur e parodia in Avibus (acta 414) v. 1145: οἱ χῆνες ἐποτύλιοντες ὥσπερ αἰεῖς αἰεῖς | ἐς τὰς λεκάδας ἐνέβαλλον αὐτὸν (sc. τὸν πηλὸν) τοῖν ποδοῖν (sc. ad nephelococcygiae muros aedificandos). cf. Hdt. II 136 ex pyramidis titulo: κορυφὴ γὰρ ἐποτύλιοντες ἐς λίμνην, ὅτι πρόσχοιτο τοῦ πηλοῦ... πλίνθους εἴρυσαν. cf. III 130. Etiam collatis Ar. Av. 542: Hdt. I 179, Av. 1126: Hdt. I 179, Av. 1130: Hdt. II 127 idem apparet. (v. interpp.) Quod autem Aristophanes in tot locos et Herodoti et multorum poetarum iocatus est, a multis Atheniensibus illos iocos intellectum iri speravisse eum statuendum est. Nec spem eum fecelisse credendum est. Alcaei quidem carmina Athenis tunc satis nota fuisse vel inde mihi probari videtur quod Thuc. I 69 τὸν τε γὰρ Μῆθρον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ περσέων γῆς... ἐλθέοντα scripsit, Alcaeus (frgm. 33) Ἡλθεῖς ἐκ περσέων γῆς... scil. ex Babylonia. (cf. frg. 48.)

κάρια ἐρριζωμένην... I 64 ἐρριζώσῃ τὴν τριαντίδα.
σέλας ἐξ οὐρανοῦ 753, 10. — Hdt. III 28 σέλας... ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ κατέβη.

συνεστῶσης ἐκ τῆς μάχης 53, 10. 905, 12. 155, 20
συνεστῶτων ἐκείνων »congressis« cf. 231, 4 Μασσαγιάσων καὶ Ἰννύ-
βου συνεστῶτων — H. I 74 τῆς μάχης συνεστῶσης.
VIII 79 συνεστηκότων τῶν στρατηγῶν »altereantibus.« — Hom. Ξ 96
πολέμοιο συνεσταότος. πόλεμος ξυνέσθη Thuc. I 15. cf. Plat. Soph.
240 C. Isoer. 4. 71. Polyb. Arr.

ἡ συντομώτατος ἐστὶν ἐπὶ τὴν Ῥώμην 154, 2. — H.
II 158 τῇ δὲ... συντομώτατος ἐστὶ ἐξ... (att. ἡ σύντομος).

συντρέχειν ἐς τὸ αὐτὸ in suffragio: 577, 5 συνδρα-
μουσῶν ἐς τὸ αὐτὸ σὺν ὀρχῇ τῶν προτέρων ἐπιτακτέα...
φυλῶν (tribus). 249, 15 ψῆγον ἦται καὶ ἐς τὴν Σικυωνίαν γνῶμην
αὐτῶν πλείους συνέδραμον. — Hdt. I 53 ἀμφοτέρων ἐς ταὐτὸ
αὐτῶν γνῶμαι συνέδραμον.

συχνὰ τῆς Ἰστιάς... δημοκράτει 500, 10. — Hdt. III 39
συχνὰς τῶν γῆσεων... ἀραιώσκει. VII 154. IX 16. 89. al.

χειρὶν ὁ πολέμβάτης 43, 18 ἀναχθέντα δ' αὐτῶν...
χειρὶν ὁ πολέμβας. καὶ τῶν τῶν πρὸς μὲν κατέδρα... πρὸς δ'
ἐς τὴν γῆν ἐξέρχεται. — Hdt. VII 170 ὁ πολέμβας τὰς χε-
ρὶν αὐτῶν ἐξέβαλεν ἐς τὴν γῆν cf. VIII 118. (Theophr.)

Hae sunt quae ab Herodoto potissimum mutuatas esse videat-
ur Appianus nomina, verba, locutiones. Absolvi quaestionem de imi-
tationibus Herodoteis institutam. Nonnullas me omisisse, nonnullas
fortasse falso attulisse minime nego. Sed paucas esse et leves prae eis quas
recte invenerim, confido. Multa consulto omisi; nam in similitudini-
bus niti nolui, si certa imitationis indicia deerant. Deerant enim
his quoque in locis, quamvis essent aut casu aut arte similes:

623, 26 (B. C. I 60) ὥδε μὲν Hdt. III 82 ἐξ ἑξ ἑκατάμεγάλα
ἀστάσεις ἐξ ἑκάστου καὶ γι- ἀλλήλοισι ἀντιτρέπονται. ἐκ τῶν
λορευκίας ἐπὶ γόρους καὶ ἀστάσεις ἐγγίνονται. ἐξ δὲ τῶν
ἐκ γόρων ἐς πολέμους ἐντελῆς ἀστάσεων γόρος. ἐξ δὲ τοῦ
προέχοντος καὶ... 570, 8 (B. C. γόρον ἀνέβη ἐς μονναρ-
I 6) ὥδε μὲν ἐξ ἀστάσεων ποι- χίην καὶ ἐν τούτῳ διέδεξε ὅσῳ
χίλων ἡ πολιτεία Ῥωμαίοις ἐς ἐστὶ τοῦτο ἄριστον. (δήμον τε αὐ-
δμόνοισιν καὶ μοναρχίαν πε- ἄρχοντος ἀδύνατα μὴ οὐ κακότη-
ριέσθη. τητα ἐγγίνεσθαι.)

Novit sine dubio Appianus et probavit illam Darei orationem
(III 82) qua monarchiam laudavit (v. pg. 5.).

605, 7 Ἰταλοῖς δ' ἦσαν μὲν Hdt. VII 204 τοῦτοις ἡ-
στρατηγοὶ καὶ κατὰ πόλεις σαρ μὲν τὴν καὶ ἄλλοι στρατη-
ἑτεροί, κοινοὶ δ' ἐπὶ τῷ κοινῷ γοὶ κατὰ πόλεις ἐκάστων.
στρατῶ... καὶ τοῦ παντὸς ὁ δὲ... καὶ παντὸς τοῦ
αὐτοκράτορος T... cf. 479, 13 στρατεύματος ἡγεμόνος... ἦν
καὶ στρατηγοὶ αὐτῶν¹⁾ ἡ Ἀσωνίδης... cf. Thuc. I 46
σαν μὲν καὶ κατὰ μέρος ἐ στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν
κάστω²⁾ αὐτοκράτωρ δ' ἡ μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἐκά-
χέλαος ἐπὶ πᾶσιν. στῶν, κοινῶν δὲ Ξ. Thuc.
ἐκάστων propono ex Thuc. II 83 στρατηγοὶ δὲ ἦσαν μὲν
καὶ κατὰ πόλεις ἐκάστων.

387, 12 ἀγαθῶν ἐνταῦθα H. V 2 τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγα-
τῶν Αἰτωλῶν γενομένων. θῶν περὶ τῆς ἐλευθερίας γενο-
μένων τῶν Περινθίων.

593, 8 καὶ τὸ μὲν Νωνίον πύ- H. V 21 ὁ μὲν τῶν Περσέων
θος ὥδε ἐσιγγήθη. τούτων θάνατος οὐτω καταλαμ-
ψθεὶς ἐσιγγήθη.

(Utroque loco de caede silentio compressa narratum est.)

Sed desinam eiusmodi plura affere, ne dubiis argumentis cer-
torum fidem imminuam. »πολλάκι καὶ τὸ σιωπηρόν ἐνθύμην
μελίσσω γένοιτο« etiam in talibus rebus. Quae demonstrata sunt, magis
demonstrari vix possunt. Argumentorum autem et exemplorum omni
genere comprobasse mihi videor quanto opere Herodotum imitatus esset
Appianus. Tamen erraret qui prae Herodoteis imitationibus Thu-
cydideas esse exiguas putaret. Nam si quis etiam illas colligere
aliquando studuerit, (quarum aliqua pars iam apud Porponem in
Prolegg. ad Thuc. Vol. I 1. p. 370 et in adnotationibus congesta
invenitur) haud multo minorem messem faciet, modo quae Thucydidi
et Herodoto communia sunt, denuo computet. Omnino, nisi pericu-
losius esset de universae elocutionis imitatione iudicare, dicerem
eius habitum atque speciem Thucydidis quam Herodoti esse similio-
rem, sed condimenta narrationis et ornamenta ex Herodoto potius

¹⁾ αὐτοῖς coni. Mend. propter 605, 8. at cf. Thuc. I. 1.

²⁾ ἑτεροί propter 605, 8 coni. Mend.; ἐκάστοις Nauck.

deprompta esse. Imitationum autem Herodotearum maximam quidem partem Appianus ex primo libro hausit, sed multas etiam ex libris III. V—IX.; paucas ex II. et IV. Quoniam igitur summo studio summaque opera Herodotum imitati sunt et Appianus et Arrianus, Pausanias, alii, clarissime apparet quanta auctoritate floruerit etiam illis temporibus Herodotus ille quem legent homines et diligent
ἔστ' ἄν καὶ εἰς περιῆς φιλολόγων.

II. De Appiano hiatus vitandi studioso.

Num Appianus etiam in hiatu vitando aliquod studium collocavisset cum quaererem, primum paucis paginis extra ordinem perlectis illud videbatur negandum esse. Deinde autem, cum Appianum paene constanti usu ita in scribendo variare animadverterem ut *κα-θαρίτερος* post vocales potissimum, *δοσπότερος* post consonas, item *δοπότερος* ante vocales, *δο* ante consonas fere poneret, secus iudicandum esse haud invitus intellexi.

Quare certi aliquid de ea re discere cupiens ante omnes Benseleri illum celeberrimum de hiatu librum adii, ex quo quod solum de Appiano expositum inveni, huc transferam. Dicit enim Benseler, postquam de hiatu apud Dionysium Halicarnassensem pgg. 548—556 uberius disputavit, in fine libri sui pg. 557 haec: »Ceteri autem historici usque ad Byzantinos aut eandem fere viam quam Dionysius in scribendi genere sunt secuti, aut hiatum prorsus neglexerunt. Ad eos qui ad vocalium concursus animos attenderunt, sed non ita ut severe et strenue in hac re versarentur, referes Diodorum Siculum Iosephum (...) et Appianum.« Sed quaenam esset Dionysii ratio, Benseler non ad liquidum perduxit, cum enumeraret tantum magnam hiatuum copiam, non in genera diserneret.

Post Benselerum vero nemo, quantum scio, apud Appianum in eam rem satis inquisivit nisi quod Hermannus de Rohden in dissertatione quae »de mundi miraculis« inscribitur, obiter et falso dixit: »post breves vocales accentuque carentes saepius hiatum admisit Appianus.«¹⁾ Atque

¹⁾ Diss. in. Bonn. 1875 pg. 37. — Illud iudicium paucis tantum Appiani capitibus perlectis videtur latum esse, nam quantum distet a vero, ipse de Rohden sine dubio sensisset, si quod in animo sibi esse dixit (pg. 36), ut de omnibus illis scriptoribus inde ab II. p. Chr. saeculo copiose et accurate alio loco disserteret, adhuc praestitisset.

Mendelssohn ille quidem Appiani editor de ea re aut non quaesivisse aut plane desperasse videtur, quoniam etiam novos hiatus in verborum contextum coniecturis intulit. Anno autem proximo Franciseum Krebs in libro qui »Die Praepositionsadverbien in der spätern historischen Gräcität« inscribitur, septem paginis (pgg. 11—17) etiam de hiatu apud omnes illos historicos disputavisse cognoscebam ex »Literar. Centralbl.« 1885 nr. I. Quae disputatio cum ad singulos ocos parum pertinere videretur quippe qua in paucis paginis de totscriptoribus ageretur, ipse de hiatu apud Appianum quaestionem de integro institui, qua quod cognovisse mihi videor statim proferam. Appianus enim concursum vocalium fere vitavit sicut Demosthenes, sed ubi aut elisio vel crasis vel aphaeresis vel synzesis (interdum etiam violentior) poetarum more valebat aut vitari hiatum difficile erat (velut in nominibus propriis, numeralibus, aliis), ibi interdum admisit, atque id rarius in orationibus, saepius in narratione.

Neque frustra me illi legi, qualiscunque est, statuendae operam dedisse cognovi, cum Krebsii observationes nondum ab aliis refutatas legerem. Contendit enim vir doctus (pg. 11) Appianum aequae atque Arrianum aliosque hiatum nulla prorsus cura adhibita utique admisisse. Quae ut de Arriano recte dicta sunt, ita falso de Appiano. Nam inter Appiani rationem et Arriani quantum intersit hac in re, cognoscere debet quicunque vel primum utriusque scriptoris caput legerit, quia, cum Arrianus tredecim gravissimos hiatus ibi admiserit, Appianus nullum aut unum praebet.

Atque Appianum ad vocalium concursus animum attendisse primum probabo ex illius usu scribendi secundum euphoniā variato.

Hiatus vitandi tres sunt modi. Verba enim aut apte collocantur, aut ipsa, si fieri potest, casibus vel numero variantur, aut synonymis commutantur. Hunc autem synonymorum usum exemplis ex Appiano petitis iam illustrabo. Atque cum notum sit posteriores scriptores sicut coniunctionem *καίπερ* etiam *καίτοι* cum participio verbi struxisse, Appianus ita variat hunc usum, ut *καίτοι* semper ante consonas, *καίπερ* ante vocales adhibeat. Habeas locos: *καίπερ* 67, 5. 202, 19. 311, 12. 318, 5. 422, 13. 440, 4. 549, 9. 555, 3. 694, 7. 806, 2. 810, 21. 835, 20. 906, 4. 909, 20. 926, 23. ... *καίτοι* 110, 6. 553, 8. 556, 19. 787, 8. 910, 13. 969, 11.

Iam vero *ἄνευ* praepositionem quae in scribendi usu (primo p. Chr. saeculo) magis magisque praec *χωρίς* vocabulo obsolecebat,

quia hiatus duas ansas praebebat, Appianus non vitavit, sed nusquam ante vocalem admisit. Exempla sunt luculenta: *ἄνευ παραγγέλματος* 302, 5. 653, 15, sed post voc. *χωρίς επαγγέλματος* 540, 1. 628, 15. — *ἄνευ προστάγματος* 1133, 2. *ἄνευ τοῦ κοινοῦ* 458, 10. *ἐπὶ τῷ ἄνευ ψηφίσματος ἐμβαλεῖν* 421, 15. sed *ὅτι χωρίς ψηφίσματος ἐς Αἴγυπτον ἐσέβαλεν*. Similiter *χωρίς* ante vel post vocales 60, 2. 416 8. 629, 15. 655, 2. 658, 1. 680, 7. 691, 4. 782, 20. 822, 16. 1000, 17; inter consonas: 840, 17, 20. 1015, 16. (*χωρίς δίκης, τόλμης*).

Hiatus non minus obnoxium erat adverbium *ἄφνω*: Appianus semper inter consonas posuit, aut pro eo synonymum *αἰφνίδιον* vel *αἰφνιδίως* adhibuit: 177, 11 *στρατοῦ τοσοῦδε σφίσιν ἐπιστάντος ἄφνω*. 193, 24 *περιέστηκε τὴν στρατιὰν ὀπλισμένην ἄφνω*. 871, 10 *Καίσαρος ἐν τῷ βουλευτηρίῳ σφαγέντος ἄφνω*. cf. 82, 11. (186, 20). 190, 11. 211, 25. 218, 12. 304, 13. 342, 12. 366, 6. 429, 14. 474, 18. 531, 1. 579, 24. 601, 15. 609, 20. 615, 9. 720, 10. 727, 9. 777, 1. 925, 26. (926, 19). 936, 16. 955, 2. Nusquam hiatus. Sed 47, 2 *αἰφνιδίως ἐπιπεσόντες*. 159, 5 *πῶρ αἰφνίδιον ἐξεγερναν*. 189, 5 *στρατιᾷ... αἰφνίδιον ἀπολωλῆα*. 903, 15 *αἰφνιδίον ἐπεφάνετο*. 1000, 13 *ἐπέπεσον αἰφνιδίον αἰ πύλαι*. 283, 22 *Τριῶκωνος αἰφνίδιον αὐτῷ... προσπεσόντος*. Itaque sine ulla dubitatione contendere potest Cobetum (Mnemos. X) iniuria *ἄφνω* ex *ἀφανῶς* elicere hoc loco: 1145, 20 (*Πομπήιος*)... *διέπλευσεν εἰρεσία... καὶ τοῖς προσφύλαξι τῶν... νεῶν οἷα σκηπτὸς ἀφανῶς ἐμπέτιων καὶ ἐς ἀφανὲς ἀναχωρῶν ἦρει...* cf. etiam 286, 20 *ἐφίπτατο ἐξ ἀφανοῦς ὥς τις ἀετός, καὶ λυμηνάμενος ἀπεπύδα*. Optime igitur *ἀφανῶς* legitur.

Iam vero ὥσπερ in sententiis comparativis a praecedentibus verbis semper pausa seiungitur. Tamen noluit Appianus illud post vocales admittere, sed usurpavit vocabulum *καθάπερ*, ne post consonas quidem inusitatum: 506, 3 *πᾶσιν, ὥσπερ εἰώθει, προὔτιθαι*. 793, 7 *ἀλλήλομύτος, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ...* 1180, 7 ... *τῆς νυκτός, ὥσπερ ἦν ἔθος*, sed 161, 21 *ἐφ' ἐαυτοῦ, καθάπερ εἰώθασιν...* 333, 2 *αὐτῷ, καθάπερ εἰώθασαν*. 760, 22 *τέλει, καθάπερ ἦν ἔθος αὐτῷ*. Item 1151, 22 *τὸν δὲ Καίσαρα ὁ Πομπήιος, ὥσπερ ἦν, ὑπολαβὼν... sed 741, 3 ἐν μεγίστῳ, καθάπερ ἦν, τιθέμενος*. 786, 12 *ἀνέστησε τὸν νεῶν, ὥσπερ ἠΰξαστο*. sed 698, 20 *ἅπαντα ἐκέρων, καθάπερ ὑπέσχετο*. De ὥσπερ cf. etiam 8, 3. 11, 22. 256, 4. 377, 7. 391, 15 = 397, 10. 397, 24. 403, 21. 538, 21.

887, 4. 1088, 20. 1132, 20. 1137, 26. De $\kappa\alpha\theta\acute{\alpha}\pi\epsilon\rho$ 46, 18. 101, 6. 217, 18. 256, 12. 313, 20. 330, 22. 345, 14. 393, 19. 546, 17. (617, 9). 634, 6. 704, 1. (764, 6). 767, 7. 790, 21. 1094, 23. 1107, 14. 1110, 18. (1112, 20). 1124, 4. 1131, 8. 1139, 23.

Iam comparentur inter se formae pronominis relativi δ , $\delta\pi\epsilon\rho$ et α , $\alpha\pi\epsilon\rho$.

δ ante vocales non invenitur apud Appianum nisi sexies anto ϵ : δ $\epsilon\beta\omicron\iota\lambda\epsilon\tau\omicron$ $\epsilon\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\varsigma$ 293, 4. δ $\epsilon\gamma\omega$ 484, 25. δ $\epsilon\gamma\alpha\chi\rho\omicron\varsigma$ 715, 12. δ $\epsilon\pi\iota$ 1034, 2. δ $\epsilon\tau\iota$ 1027, 7. δ $\epsilon\mu\alpha\theta\omicron\nu$ 800, 3. Contra $\delta\pi\epsilon\rho$ vicies quater ante δ , η , $\omicron\iota$, η , $\epsilon\pi\iota$, $\epsilon\kappa$, $\epsilon\nu$, $\epsilon\pi\epsilon\iota$, $\epsilon\sigma\tau\iota\nu$ (5), $\alpha\nu\tau\omicron\varsigma$, $\omicron\nu\delta\epsilon$, $\alpha\pi\alpha\sigma\iota$, $\alpha\rho\chi\acute{\epsilon}\sigma\iota$, $\alpha\nu\tau\iota\acute{\alpha}\xi\alpha\varsigma$, $\eta\gamma\epsilon\tau\omicron$: 256, 23. 398, 13. 404, 4. 430, 11. 430, 21. 442, 17. 443, 23. 516, 24. 521, 4. 557, 8. 613, 2... Cum igitur hiatus vitandi studium hic valere videatur, multo difficilius iudicatur de α , $\alpha\pi\epsilon\rho$. Contrariam enim in partem α tricies bis, $\alpha\pi\epsilon\rho$ quattuordecies tantummodo exstat. Quanquam autem ex illis XXXII maior pars invenitur ante ϵ (XV ante augmentum syllabicum, VI ante $\epsilon\pi\iota$, $\epsilon\varsigma$, $\epsilon\kappa$, $\epsilon\kappa\epsilon\iota\nu\omicron\varsigma$, $\epsilon\chi\omega$), tamen alia ante η - $\epsilon\iota$ - ν ($\eta\nu$, $\eta\tau\omicron\nu$, $\epsilon\iota\lambda\acute{\eta}\chi\epsilon\iota$, $\epsilon\mu\epsilon\iota\varsigma$, $\nu\pi\epsilon\sigma\chi\epsilon\tau\omicron$ cet.) Numeri sunt hi: α 126, 4. 156, 2. 158, 13. 265, 16. 275, 1. 302, 21. 359, 3. 410, 7. 631, 21. 644, 11. 666, 21... $\alpha\pi\epsilon\rho$ positum est ante δ , η , $\omicron\iota$, $\omicron\nu\kappa$ (3), $\epsilon\gamma\omega$, $\alpha\pi\alpha\tau\iota\alpha$, $\alpha\nu\omega\theta\epsilon\nu$, $\eta\gamma\epsilon\tau\omicron$, $\eta\theta\epsilon\lambda\epsilon\nu$, $\alpha\nu\tau\omicron\varsigma$ (3): 106, 24. 158, 22. 203, 20. 376, 8. 451, 26. 537, 22. 522, 21. 586, 5. 754, 1. 861, 3. 865, 9. 867, 9. 1012, 13. 1090, 7.

Si licet ex his exemplis aliquid certi statuere — nam saepe particulam $\pi\epsilon\rho$ non solius euphoniae causa adiungi vix est quod memoretur, quanquam nusquam ante consonas $\delta\pi\epsilon\rho$, $\alpha\pi\epsilon\rho$, si recte observavi, exstant — Appianus illud simplex δ nisi ante ϵ , α ante δ , $\omicron\iota$, η , $\omicron\nu\kappa$, α - α -consulto videtur vitasse. Quod igitur Bekker ad 126, 10 α ($\omicron\nu\kappa$) $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon$ coniecit, sex illis exemplis ($\delta\pi\epsilon\rho$, $\alpha\pi\epsilon\rho$, $\omicron\nu\kappa$) refutatur. Neque persuadere mihi possum Appianum admisisse α δ in his verbis excc. Constantt: p. 41, 17... δ $\Pi\acute{\upsilon}\rho\rho\omicron\varsigma$ ... $\epsilon\pi\epsilon\iota\nu\omicron\sigma\iota$, $\kappa\alpha\iota$ $\tau\omicron\nu\varsigma$ $\alpha\iota\chi\mu\alpha\lambda\acute{\omega}\tau\omicron\nu\varsigma$ $\epsilon\varsigma$ $\tau\omega\nu$ $\kappa\rho\omicron\nu\tau\omicron\nu$ $\tau\eta\nu$ $\epsilon\sigma\tau\eta\nu$ $\epsilon\pi\epsilon\mu\pi\epsilon\nu$, $\epsilon\varphi'$ ϕ' $\delta\epsilon\chi\omicron\mu\epsilon\nu\eta\varsigma$ $\mu\acute{\epsilon}\nu$ $\tau\eta\varsigma$ $\pi\acute{\omicron}\lambda\epsilon\omega\varsigma$ α δ $\Pi\acute{\upsilon}\rho\rho\omicron\varsigma$ $\pi\rho\tau\epsilon\acute{\iota}\nu\epsilon\iota$ $\mu\acute{\epsilon}\nu\epsilon\iota\nu$ ... $\mu\grave{\eta}$ $\delta\epsilon\chi\omicron\mu\epsilon\nu\eta\varsigma$ $\delta\epsilon$ $\epsilon\sigma\tau\acute{\alpha}\sigma\alpha\nu\tau\alpha\varsigma$ $\epsilon\pi\alpha\nu\acute{\iota}\chi\epsilon\iota\nu$ $\epsilon\varsigma$ $\alpha\nu\tau\omicron\nu$. Facillimum videtur esse alterum illud δ Π delere, sed etiam α ($\pi\epsilon\rho$) δ $\Pi\acute{\upsilon}\rho\rho\omicron\varsigma$ $\pi\rho\tau\epsilon\acute{\iota}\nu\epsilon\iota$ α Π $\pi\rho\tau\epsilon\acute{\iota}\nu\epsilon\iota$ vel aliquis scribat.

Ceterae pronominis relativi formae, quae quidem in vocales desinunt, in singulari numero sunt η , η , ϕ , in plurali $\omicron\iota$, $\alpha\iota$. Hae nusquam apud Appianum cum $\pi\epsilon\rho$ coniunctae exstant, illae octies

cum $\pi\epsilon\rho$, tredecies (V + VIII) sine $\pi\epsilon\rho$: η $\epsilon\varsigma$ 1036, 19. — $\epsilon\gamma\epsilon\rho\epsilon\nu$ 191, 5. — $\alpha\pi\omicron$ 546, 8. η $\lambda\iota\alpha\beta\upsilon\rho\iota\omicron\nu$ 465, 17. ϕ $\epsilon\gamma\eta\tau\omicron$ 26, 24. η , ϕ $\delta\rho\omicron\mu\alpha$ VIII: 106, 17. 107, 24. 114, 20. 232, 16. 350, 21. 361, 16. 675, 18. 848, 5. η $\pi\epsilon\rho$ $\epsilon\sigma\tau\iota\nu$ 990, 18. η $\pi\epsilon\rho$ $\epsilon\beta\omicron\upsilon\lambda\epsilon\tau\omicron$ 81, 17. 990, 18. η $\pi\epsilon\rho$ $\alpha\nu\tau\omicron\varsigma$ 405, 12. ϕ $\pi\epsilon\rho$ $\epsilon\beta\omicron\upsilon\lambda\epsilon\tau\omicron$ 927, 20. $\omicron$ δ $\pi\epsilon\rho$ 260, 24. 1166, 17. 1170, 5 ($\epsilon\iota\omega\theta\alpha\sigma\iota$, $\eta\nu$, $\epsilon\chi\omega\nu$). $\omicron\iota$, $\alpha\iota$ tricies quater ante diversas vocales inveniuntur (59, 6. 64, 6. 122, 4 cet.); $\omicron\iota\pi\epsilon\rho$, $\alpha\iota\pi\epsilon\rho$ nusquam usurpavit Appianus, qua in re valde differt a Polybio qui libentissime hoc euphoniae auxilium arripuit. (Cf. Kaelker, de elocutione Polybii in Leipzig. Stud. III 245 sqq.)

Sed iam misso pronomine relativo ad certiora argumenta redeamus, qualis est diversus usus praepositionum $\nu\pi\omicron$ et $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$. Ubi-
cunque enim illa (se. cum genitivo structa) vetabatur hiato, hanc Appianus usurpavit. Sic 338, 6 $\tau\iota$ $\pi\alpha\theta\acute{\omicron}\nu\tau\epsilon\varsigma$ $\nu\pi\omicron$ $\Pi\epsilon\rho\acute{\epsilon}\omega\varsigma$; 293, 26 $\rho\omega\mu\alpha\iota\omega\nu$ δ' $\nu\pi$ $\epsilon\mu\omicron\upsilon$ $\kappa\alpha\kappa\acute{\alpha}$ $\pi\omicron\lambda\lambda\acute{\alpha}$ $\pi\epsilon\pi\omicron\nu\theta\acute{\omicron}\tau\omega\nu$ — sed 453, 5 $\pi\acute{\alpha}\sigma\chi\epsilon\iota\nu$ $\alpha\chi\alpha\rho\iota$ $\pi\rho$ δ ς $\Nu\kappa\omicron\mu\eta\delta\omicron\nu\varsigma$. 22, 13 $\pi\omicron\lambda\lambda\acute{\alpha}$ $\pi\rho$ δ ς $\alpha\nu\tau\omicron\upsilon$ $\pi\epsilon\pi\acute{\omicron}\nu\theta\alpha\sigma\iota\nu$. Similiter 438, 24 $\nu\iota\zeta\acute{\iota}\alpha\tau\omega\rho$ $\nu\pi\omicron$ $\tau\omega\nu$ $\Sigma\acute{\upsilon}\rho\omega\nu$ ... $\acute{\omega}\nu\omicron\mu\acute{\alpha}\sigma\theta\eta$. sed 438, 15 $\sigma\omega\tau\eta\rho$ $\kappa\alpha\iota$ $\delta\delta\epsilon$ $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$ $\tau\omega\nu$ $\Sigma\acute{\upsilon}\rho\omega\nu$ $\acute{\omicron}\nu\omicron\mu\alpha\sigma\theta\epsilon\iota\varsigma$. Cf. 52, 11. 112, 17. 200, 3. 228, 19. 276, 10. 323, 15. 336, 10. 347, 15. 357, 22. 491, 10. 568, 13. 606, 19. al. Ceterum $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$ etiam ante consonas invenitur; cf. 12, 4. De $\alpha\mu\phi\iota$ et $\pi\epsilon\rho\iota$ cf. 972, 25 post cons. $\alpha\mu\phi\iota$ $\tau\iota\nu$ $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omega$ $\sigma\tau\alpha\theta\mu\epsilon\acute{\iota}\nu\omicron\sigma\iota$. 1178, 8 post voc. $\pi\epsilon\rho\iota$ $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omega$ $\tau\iota\nu$.

Atque euphoniae studium etiam eo conspicuum est quod $\eta\omicron\upsilon\varsigma$ plerumque ante vocales legitur (129, 19. 133, 6. 649, 13. 652, 19. 1128, 26.), $\epsilon\omega$ ante consonas (753, 17). Huc referas etiam quod nonnunquam inter $\pi\rho\omicron\sigma\epsilon\tau\alpha\chi\epsilon$ et $\epsilon\kappa\epsilon\lambda\epsilon\nu\sigma\epsilon$ variatur. v. 137, 3. 591, 7. 609, 2. 743, 16... Simili modo differunt $\epsilon\gamma\eta\tau\alpha\iota$ et $\lambda\epsilon\lambda\epsilon\kappa\tau\alpha\iota$. Nam quid aliud causae cogitari potest, quod 438, 12 $\acute{\omicron}\varsigma$ $\mu\omicron\iota$ $\kappa\alpha\iota$ $\pi\epsilon\rho\iota$ $\tau\omicron\upsilon\delta\epsilon$ $\epsilon\gamma\eta\tau\alpha\iota$, sed 440, 23 $\acute{\omicron}\varsigma$ $\mu\omicron\iota$ $\lambda\epsilon\lambda\epsilon\kappa\tau\alpha\iota$ (cf. 911, 11) legitur? Eo minus veri simile est 437, 18 $\pi\epsilon\rho\iota$ $\omicron\upsilon$ $\mu\omicron\iota$ $\pi\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota$ $\epsilon\gamma\eta\tau\alpha\iota$ $\rho\omega\mu\alpha\iota\omicron\varsigma$ $\pi\epsilon\pi\omicron\lambda\epsilon\mu\eta\chi\acute{\omicron}\tau\omicron\varsigma$ recte legi, sed nihil certi statui potest utrum $\pi\rho\sigma\epsilon\gamma\eta\tau\alpha\iota$ (224, 17. 531, 19. 738, 8.) an $\pi\omicron\lambda\lambda\acute{\alpha}$ praestet scribere.

Difficile vero est iudicium de $\epsilon\omega\varsigma$ et $\mu\epsilon\chi\rho\iota$ coniunctionibus temporalibus. Quanquam enim inter has subtile aliquid discriminis statuere licet quod breviter sic definiiri posse puto, ut $\epsilon\omega\varsigma$ »donec tandem« significet, $\mu\epsilon\chi\rho\iota$ »donec postremo« verti possit, tamen adeo raro post $\mu\epsilon\chi\rho\iota$ hiatus intercedit, tam saepe post $\epsilon\omega\varsigma$ vocalis sequitur, ut studium suspiceris.

Sed abstinere exemplis afferendis, nam qui nimium probare vult, nihil probat: *μ ε χ ρ ι* ante voc. sicut *περι* concedatur.¹⁾ Nunc vero pauca exponam de ea ratione hiatus vitandi, quae in mutatione casuum aut numeri posita est. Conferantur enim 162, 13 *καὶ τῆς ἐπιούσης ἐξέτασεν* et 162, 16 *τῇ δ' ἐπιούσῃ κατέβαινον* cf. 1048, 14. 1149, 5. In verbo *κ ε λ ε υ ε ι ν* struendo praefert Appianus dativum casum maxime si is cui imperatur aliquid, praesens adest aut si ab infinitivo alter accusativus personae pendet. Tamen accusativum ponit ante vocalem, velut 616, 5. 801, 4.

Deinde variat inter *πολέμων*, *ἔργον* et *πολέμων*, *ἔργων*: 488, 25 *πολλὰ μὲν ἐγγίγντο* [*ἐπ'*] *ἀμφοῖν*²⁾ *ἔργα πολέμων*, *γωνίαν* δὲ... sed 252, 22 *πολλὰ αὐτοῖς ἔργα πολέμων ἐς ἀλλήλους γίγνεται*. 551, 14 *εἶναι*... *ἔργα πολέμων*, *ὧν*... 624, 6 *ὅσα ἄλλα πολέμων ἔργα* — 77, 12 *εἶχετο τοῦ ἔργου προθύμως*, sed 163, 1 *ὅταν αἱ γάλαγγες ἔργων ἔχονται*.

Ad 252, 22 Mend. proposuit *ἔργα πολέμου*, sed refutatus est iam a Bitschhofskio (Zeitschr. f. östr. Gymn. XXXIII 443) locis 551, 14. 624, 6 allatis. — Ad 163, 1 Mend. proposuit (*τοῦ*) *ἔργου*, Nauck *γαλ. ἐπέχονται*. A neutro ratio perspecta est.

Inter *ἐν ἀπορρήτῳ* et *ἐν ἀπορρήτοις*: 261, 2 *οἷς ἐν ἀπορρήτῳ* [*ἐ*] *λέλεχτο* cf. 262, 6. 901, 20 *αὐτῷ*... *ἐν ἀπορρήτῳ*

¹⁾ Polybius et alii facile vitaverant hiatus cum *μ ε χ ρ ι* scribenda t. sed ab Appiano haec forma, quae identidem in libris invenitur, abundanda est. Cf. Schweigh. t. III p. 112. Pro praepositione usurpata *μ ε χ ρ ι* cum genitivo struitur aut, si finis iunioris continui vel regionis indicatur, *μ ε χ ρ ι ἐπὶ* c. acc. Sed si *ἀπὸ* (ἐκ) praecedat, solum *ἐπὶ* ab Appiano poni solet. Itaque nescio quo errore perductus Krebs, vir ceteroquin de praepositionibus et adverbis bene meritis, contenderit (p. 40): „Es ist Aufgabe der besonnenen Kritik, den herrschenden Sprachgebrauch zu erforschen, ... ergo (*μ ε χ ρ ι*) inserendum esse his in verbis: Syr. 62 (p. 433, 26) *ἔρχε τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ τῶν ἐγγράτων μόνων*. At paucis ante capitibus legitur p. 426, 2 *ἀπὸ γὰρ Φονγίας ἐπὶ ποταμὸν Ἰνδὸν ἔνω πάντα Σελείζω κατέχοντες*. Item 423, 21 *ὅσα ἄλλα ἐκ Μήδων ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἔθνη*. Item 562, 4 *ἡρώτων τε ἐνερτήρη τὴν θάλασσαν ἀπὸ Κιλικίας ἐπὶ στήλας Ἡρακλείους*. Item 562, 9. 612, 18. 835, 2. Satis igitur superque refutatum est illud (*μ ε χ ρ ι*) *ἐπὶ*. Eadem autem exempla valent etiam ad haec Krebsii verba (l. l. pg. 39) refellenda: „Auch H. Syr. 1 werden wir der Wahrheit näher kommen, wenn wir (ἐως) *ἐπὶ ποταμὸν Ἰστρον* lesen“. III 1 (346, 3) *Ἰλλυριοὺς ἡλλήνες ἡγούμενοι τοῖς ἐπὶ τῷ Ὠρεῖ ἀπὸ Λαόνων καὶ Θεσπρωτῶν ἐπὶ ποταμὸν Ἰστρον* recte tradita sunt. Sed quod Mithr. 11 (450, 4) *ἐληλάτησαν (ἐως) ἐπὶ πόλιν Ἀμαστῶν* proposuit, non refragor. (*ἐπὶ* post vocalem 369, 24 invenitur.)

²⁾ [*ἐπ'*] delevit Mend.; solus cod. a. omisit, sed *ἐπ'* *ἀμφοῖν* breviter dictum est pro *ἐπ'* *ἐκατέρωθεν πύξεως*.

[*ἐ*] *λέλεχτο*.¹⁾ 68, 20 *ἐν ἀπορρήτοις ἔγραψε* cf. 461, 20. Tum etiam haec verba inde explicantur 502, 9 *αὐτὸ δὲ* (sc. *πόλεις*) *τὰ γυμνάσια ἢ τεῖχος ἢ λιμένας... ἐπιτίθεντο* (oppignerabant). Nam *τεῖχος* ἢ, quod Mend. coniecit, noluit Appianus scribere. Inconcinuitatem numeri cacophoniae praetulit.

Atque tertia hiatus vitandi ratio, quae etiam prima vocetur — nam et promptissima et frequentissima est — constat in apta collocatione verborum. Cuius multa exempla afferre longum est, luculenta quaedam sufficiant: 183, 25 *διαδρομοῦμαι μὲν ἐπὶ τι τῶν στρατοπέδων ἐγὼ τῶν Ῥωμαίων*. 257, 8/9 *ἐπεὶ καὶ αὐτῷ μόλις ἐκ μακροῦ σφόδρα ἐπιμόχθως ἐγέρετο ὀλίγη* (sc. *ἀγορά*). 372, 3/4 *ἐς τὰ λοιπὰ ὧν ἐπενόει πάντων ἵσασθαι*. 476, 22/23 *ὡς ἐπὶ ταχέως διή καὶ ἐς βαρβάρους ἀλόγῳ μεταβολῇ*. 888, 9 *τοιγάρ μιν ἡ βουλὴ γνώμη τὸν Ἀντώνιον εἶχεν ἐν ὀργῇ*. 1093, 14 *μετ' ἀληθείας. ἥς οὐκ ἐν μοι χωρὶς εἰπεῖν*.²⁾

Tanquam obrussa euphoniae est vocabulum *ἦ δ η*, cum et frequentissimum sit et hiatus maxime obnoxium: Appiani studium etiam hac in re optime probatur. Nam ex quadraginta fere locis quibus tale hiatus periculum fuisse observavi, vix unus hians invenitur. Nam tantummodo 550, 1 legitur *αὐτῶν στρατιὰν κατὰ τάχος ἦδη οἱ παρῆναι*. Sed facillime transponendo scribitur *στρατιὰν ἦδη κατὰ τάχος οἱ παρῆναι*. Quod verum esse concedet qui cum alia tum haec exempla considerarit luculentissima: 433, 14 *πέμπω βασιλέας εἶναι τῶν ἐθνῶν ἦ δ η τῶν ἄνω* »ut iam nunc regnent in superioribus provinciis.« 888, 15 *γνώμην ἐσφέρειν ἐν τοῖς ὑπατιζοῖς ἦ δ η* »ut iam inter consulares sententiam diceret.« 953, 20 *ὀγδοηκοντούτης ὧν ἦ δ η*; cf. 49, 7. 71, 17. 78, 21. 114, 22. 152, 2 cet.

Itaque quae novem coniecturae aut in contextu verborum aut in adnotationibus hiantes de *ἦ δ η* inveniuntur, vel ideo parum probabilitatis habent. Nam

225, 17 ... *ἐβάδιζεν ὡς ἔχων τὸν λόγον*] *ὡς κατέβη* vel *ὡς (ἦ δ η) ἔχων τὸν λόγον* coni. Reiske. — 228, 22 *μέχρι τρωθέντας τε* (sc. *ἐλέγαντας*) *καὶ γαίγοντας καὶ δυσπεσθῶς ἔτι ἔχοντας* recte codices. Sed Mendelssohn in textum vv. recepit *ἦ δ η* ex Gelenii coniectura, quam etiam Schweigh. praeferebat. Sed *ἔτι* hoc loco idem valet ac *προσέτι*. — 352, 6 *ὑπορῶμενοι. ἦ δ η*...

¹⁾ de augmento syllab. plusquam p. v. infra.

²⁾ Talibus hyperbatis etiam gravitatis quaedam species orationi arcessitur. V. Krebs pg. 23.

ὑποφωμένοι ἤδη coni. Schweigh. cf. adn. Mend. — 396, 10 κα-
μύοντων οἱ ἤδη τῶν ἱππέων Mend. in textu, sed οἱ ex Ple-
thonis eclogis falso additum est. οἱ ἤδη ne 685, 5 quidem in-
venitur: καὶ παρόντων οἱ τῶν ἱππέων ἤδη | ὥσατο παντὶ τῷ...
(inter ἤδη et ὥσατο pausa intercedit). 774, 21 ὁ δὲ ἤδη μὲν
εἰργαστο πολλὰ... προσόντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἐταράσσεται
(775, 4) μὲν Mend. mendose delere vult. — 829, 2 καὶ χορὴ τὸ
παρὸν σκοπεῖν μᾶλλον ἢ τὸ γεγενημένον. ὥς ἐν ἀκμῇ
μεγάλων ἐστὶ κινδύνων ἡμῖν τὰ μέλλοντα ἢ τὰ ὄντα; μὴ
ἐς τὰς προτέρας σιάσεις ὑπαχθῶμεν] »ἢ (καὶ) τὰ ὄντα coni.
Musgr. an κινδύνων ἡμῖν τῶν μὲν μελλόντων τῶν δὲ ἤδη ὄν-
των, vel simplicius κινδ. ἡμ. μελλόντων τε καὶ ἤδη ὄντων? —
Mend. adn. — alterum altero improbabilius. Pro μεγάλων
Schweigh. dubitanter proposuit μειζόνων ex Candidi interpre-
tatione latina »cum maius periculum nobis allatura videantur
quae futura quam quae sunt praesentia«, sed Candidus ex ver-
borum traditorum sententia illa convertit, ut solet. Ego huius
loci solum veram medelam arbitror esse eam, ut ἢ τὰ ὄντα
deleatur. Quae verba utrum a lectore quodam propter χορὴ τὸ
παρὸν σκοπεῖν addita sint, an ex μέλλοντα dittographia
orta sint (ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΠΤΑΟΝΤΑ) parum interest quaerere. —
875, 13 καὶ ἐπαλειφόντων ἤδη τοὺς μετ' ἐμὲ ὑπάτους] Mend.
«(ἐμοὶ) ἤδη? — 911, 1 ἐλπίσαντες ἡγηθέντος ἑμῶν τοῦ
ἐτέρου τὸν ἑτερον ἀσθενέστερόν τε καὶ μόρον ἴσασθαι, καὶ μετ'
αὐτὸν ἤδη πᾶσαν τὴν Καίσαρος ἐταιρείαν καθελόντες ἀνάξιν
τὴν Πομπήϊον] adn.: »eoque modo C, bene. μετ' αὐτοῦ coni.
Musgr. Sed μετ' αὐτὸν ad ἀνάξιν pertinet, se. ἤδη πᾶσαν τὴν
Κ. ἐτ. καθελόντες. — 1174, 13 Πομπήϊος ἐαντὸν ἐπιτρέπει σοι
μετὰ τῶν νεῶν ἃς ἔτι ἔχει. Mend. adn.: »ἤδη? haesit iam
Schw.« Ille tantum de numero navium egit (cf. Vol. III p. 883),
ἔτι non suspectavit.

Nullus igitur his novem locis circum ἤδη hiatus agnoscendus
est, neque ἤδη vocem hiatibus sollicitare licet apud Appianum.

Quoniam tot argumentis probavi quantopere euphoniae consu-
luerit Appianus, ut de eius studio dubitari iam non possit, videamus
nunc quos qualesque hiatus admiserit.

Atque hac in re aptius mihi visum est prius dicere de oratio-
nibus, non quo diversas ibi secutus sit rationes, sed quod paullo di-
ligentius hiatus vitavit quam in ceteris historiarum partibus. Magnam

enim operam in illis componendis eum collocasse in priore h. diss.
parte exposui. Inveniuntur autem in Appiani libris qui supersunt
XLVI ampliores orationes, quae paene centum paginarum spatium
editionis Mendelssohniae complectuntur. Quae praeterea breviores
orationes aut apophthegmata narrationi inserta reperiuntur, viginti
paginas obiter computanti explent. Ergo habemus CXX paginarum
orationes quibus, cum scripta Appiani 1189 pgg. ed. Mend. contine-
ant, decima pars totius operis completur.

In his igitur orationibus praeter eos hiatus qui post καί,
ἢ, εἰ, (δὴ), μή, τί, ὅτι, ἄρτι, περὶ atque articuli
(praepositivi) varias formas etiam a Demosthene admissi sunt¹⁾,
hiatus quindecim inveniuntur post articuli postpositivi formas ὁ (I)
ἃ (IX) ἦ (I) οἱ (I): ὁ ἐγώ 484, 25 ἦ ἐς πόσον 1036, 19. οἱ ἐς 433, 8.
ἃ ante augm. syll. 817, 18. 820, 12. 894, 21. 1094, 20. — ἐκεῖνος
740, 20. — ἔχομεν, ἔχετε 265, 16. 275, 1. — αἰσχύνομαι 302, 21. —
εἰλήφασιν 818, 12. 825, 12. — ὑμεῖς 893, 21. — Sed ὅπερ (V) 430, 21.
824, 24. 870, 12. 871, 25. 1095, 21. ἅπερ (III) 451, 26. 1012, 13. 1091, 7.

Deinde ante praepositiones ἐν, ἐς, ἐκ longa vocalis ter ad-
missa est: 245, 1 τὰ τῆς τύχης αὐτῷ ἐς τέλος ἀπαντήσιν.
484, 5 ἐν... ἡνανμαχία τριήρης ὑμετέρᾳ ἐνεβάλε τε καὶ κατέσεισεν.
728, 24 Πετρηίου ἐκ τῶν ἐμῶν τοὺς...

Ante ἄν ter exstat hiatus (praeter ἃ ἄν = ἄν 238, 7. 410, 7).
238, 14 ἀφ' οὗ ἄν... (cf. Dem. 16, 9 ὅσῳ ἄν) 855, 3 παρὰ σοῦ
ἄν... 872, 18 δοῦναι ἄν (cf. Arist. Lysistr. 116 δοῦν' ἄν).

Si pausa intercedit inter duas vocales, hiatus non existit.
Pausa autem valet etiam ante pron. relat.²⁾ 238, 7. 410, 14.
501, 18. 822, 4; ante parenthesin: 818, 26 οὐδενὶ τρόπῳ (οὐ γὰρ
ὅσιον...) ³⁾; inter οὗτε — οὗτε 821, 19 οὗτε... ἐν ἄστει
οὗτε...; ante vel post participium coniunctum: 453, 23
βλάπτεσθαι Νικομήδῃ | οἷαπερ αὐτὸν ἀδικούμενον. 737, 4 καὶ εἴ
τις ἐστὶ μοι... τύχη | ἀητιήτω μέχρι νῦν γενομένῳ. Similiter 852, 16.
875, 5. 857, 3. 922, 1. Ad parentheseon genus quodammodo ⁴⁾ referenda

¹⁾ Quibus non raro accedunt alii post -ι et -υ hiatus (velut ἐνὶ ἄρχοντι,
αἰτοῦντι ἔδομεν, οὐ πολὺ ὕστερον, πάνν αἰσχροῦς, ἄσιν ἀνωχίσαντο, alii). Singulos
locos congerere inutile est.

²⁾ De Plutarcho cf. Sintenis vol. IV 330.

³⁾ Sintenis IV 334. — In cod. V transpositis verbis hiatus abest, sed de
collocatione verborum cod. V minorem auctoritatem habet. Quanquam 216, 4
ὑμῖν εἶναι pro εἶναι ὑμῖν optimo iure Mend. »ex V reposuit.«

⁴⁾ Etsi certa pausa non valet. Cf. Rehdantz Ind. Dem. s. v. ὑποφορά:

sunt etiam 413, 18 »ὁμολογῶ« ἔφη »παρανόμως... 717, 1 »κελεύω σοι« ἔφη »καὶ... 796, 20 »τίνα δ« ἔφη »οὐ προσλήψῃ... 816, 7. »βούλομαι« εἶπε »καὶ... 970, 13 »Ῥεσίωνα« ἔφη »ἔκτεινα... Pausae autem quamvis minutae intercedunt etiam 215, 25. 493, 13. 853, 22. 872, 17. 897, 17. 1091, 2.

Deinde vero hiatum saepius Appianus admisit necessitate quodammodo coactus:

I. Si duo vocabula tam arcte cohaerent ut seiungi vix possint: 238, 18 = 410, 12 ἐκάστων ἔτους (quanquam ἐκάστων τὸ μέρος ἔτους 332, 24 legitur) 485, 5 ἐν τῇ ἐμῇ ἀρχῇ. 1059, 25 τοῦ ὑμετέρου ἐνέργετον. 869, 16 ὅσοι ἄλλοι.

II. Si plura deinceps vocabula a vocali incipiunt, quae difficile transponi aut synonymis mutari poterant: 215, 24 ἥς ἐγὼ ἤρουν ἐπ' ἐμῷ κακῷ cf. Krüg. Gr. gr. II 13, 6, 3. Ahrens de crasi et aphaeresi p. 12 ἐγὼ εἶσομαι cet. — 485, 6 οἱ μὲν ἐμοὶ φίλοι ἐδικαίουν ἀποθανεῖν.²⁾ Ante augmentum saepius in narratione admisit hiatum. 519, 5... Λενκόλλω, πάντῃ πολλοῦ ἀξίαν in apophthegmate. In talibus enim etiam Plutarchus hiatum admisit, cf. Sintenis IV, 338. (Quod Romani graece loquentes inducuntur e. g. 1033, 20, nihil obstat. Cf. eundem). — 822, 10 πρότεροί οὖν ἐς τοὺς ἀσύλους ἡμῶντανον; 816, 1 οἱ τῶν ὁμομοχότων ἀριστοὶ εἶναι λεγόμενοι. 891, 8 μέχρι... ἥ τε χώρα τοσούδε οὖσα καὶ ὁμορος ἡμῖν, καὶ ἐπὶ τῇ χώρᾳ ὁ Λέκμων στρατὸς... προσγένηται. Repetitio illa ἐπὶ τ. χ. est supervacanea, sed Appianeī stili propria. 895, 6 φίλον τε οἱ καὶ ἐνέργετον ὄντος. 1014, 4 τοῖς καὶ βασιλεῖα αὐτὸν ἐθέλουσι προσαγορεύσαι. De -εα terminatione v. infra s. litt. 2A. — 1020, 10 ἡλείρων ἀπασῶν, ὅσα ἀπὸ Θοράκης ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην, (ὅσαι ἀπὸ pro quo codd. corrupte ὡς διὰ exhibent, a Gelenio restitutum est). — 1033, 20 »οἱ μὲν δὴ προβαλούμενοι ἡμᾶς ὡς κεκηκότες οὐδὲ ἀπεπείρασαν.« apophthegma Brutī. — 1039, 5 ὑμεῖς δ', ὡς ἐκ πατριδος ἰόντες, τὰ μὲν δαιψιλέστερα οἴκοι ὑπελπίεσθε, τὰ δ' ἀναγκαῖα μόνᾳ ἐπήγεσθε. οἴκοι necessarium non est, cum ὡς ἐκ πατριδος ἰόντες et ὑπελπίεσθε satis rem declarant, tamen tolerari debet. — 1080, 2 καὶ μάλιστα τοῦδε τοῦ ἐμφύλιου οὐκ ἐκ Μακεδονίας ὑμῖν... ἀκουσθησόμενον, ἀλλ'... 1091, 3 καὶ δεήσομαι ἐμοὶ μὲν ἀντὶ πάντων ἐμῶν ἐς δ' ἐλεῖ καταχρησασθαι μόνῳ, ὑμῖν δ' ἀντ' ἐμοῦ ἀμνηστίαν δοῦναι.

¹⁾ invenitur hic hiatum in epistula Mithridatis ad Chios missa, ubi mira copia 484, 25 ὑμετέρα ἐνέβαλε et ὁ ἐγὼ, 485, 5 τῇ ἐμῇ ἀρχῇ, 485, 6 φίλοι ἐδ. deinceps occurrunt.

1098, 7 »συνχωρῶ ὑμῖν, ὅσα βούλεσθε« ἔφη »καὶ ἀφείσθωσαν...« Hi sunt igitur, quos enumeravi, in orationibus agnoscendi hiatus.

Qui praeter hos ibi inveniuntur quinque, meo quidem iudicio non ab Appiano profecti sunt. Nam 50, 18 οὓς γυμνοὺς ἐπεδείκνυε Ῥωμαίοις τοῦτο εἶσιν... a Suida mutilate tradita esse videntur, cuius omnino in huiusmodi lemmatis non magna auctoritas est. 339, 7 in verbis καὶ ταῦτα πάλαι ὑμῖν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐμήνουν] vocem πάλαι Mendelssohn ex coniectura in textum recepit pro corrupta librorum scriptura πλὴν. Ursinus coniecerat περὶ, quod eodem modo absolute positum apud Appianum non exstat cf. 98, 10. 180, 10. 236, 18. 311, 27. 604, 1. 877, 18. 942, 12. Scribendum igitur est πρώην quod Mendelssohnio minus placebat (v. adn. h. l.) Cf. 238, 10 ὅσα ἡρπάσατε πρώην. 917, 8 οὐδ' ἔτι καὶ πρώην ἐνεκα. 1087, 13 πρώην ἡγωνισάμεθα. — 239, 8 δώσετε δ' ἐς διαπάνην τῇ στρατιᾷ ἄλλα τάλαντα χίλια] Sic ex cod. V. Mend. edidit. Sed excerpta Constantiniana (A. M.) praebent τάλαντα ἄλλα χίλια, quod restituendum est. — 1015, 5 τοῦ πρώτου ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἀγωνισαμένον παῖς] edidit Mend. falso Nauckium secutus. Nam omnes codices recte exhibent περὶ, quod apud Appianum nihil offensionis habet. — 1095, 23 ἐξ ἀρχῆς δέ με βλάβη αἰετούμενος καὶ νῦν ἔβλαψας] βλάψαι edidit Mend., sed quod codd. habent βλάβειν, retinendum videtur esse. Cf. Krüg. gr. Gr. 53, 7, 11.

Restat ut eas coniecturas a viris doctis propositas quibus hiatus in orationes intruduntur, paucis verbis denotem.

234, 19 εἰρήνην καὶ πρότερον ἤτησαν καὶ... | πρότεροι coni. Steph. — 248, 8 τούτοις οὖν τίς ἐστὶν ἔλεος ἢ... | ἐστὶν coni. Nauck. — 264, 3 κόρος ἐστὶν ἀντηχημάτων ὅσα πεπόνθαι] ἐστὶν coni. Mend. — 272, 23 οὕτω καὶ Σαρδὸν ὅς ἀφῆρέθητε διὰ τὴν θάλασσαν] Σαρδὸν mavult Nauckius. At cf. 531, 26. 667, 14. 824, 22. 1072, 15, quibus locis ἀφαιρεῖσθαι item cum genetivo rei passive struitur. — 454, 1. καὶ πρεσβεύεται καθ' ὑμῶν ἐς τὴν ὑμετέραν βουλὴν (sc. Mithridates) ἐφ' ἣν ὑμῖν (sc. Romanorum ducibus) ἀπολογησόμενοι ἐπαγγέλλει παρῆναι] Mend. proposuit ἐφ' αἶ, sed de ἐφ' ἣν. παρῆναι cf. p. 32. — 497, 2 Ἀσία τῇ ἡμετέρῳ χωρίῳ] 2A. χώρα ἡμ. coni. Mend. — De 829, 3. 875, 13. 911, 7. v. p. 56 s. v. ἡδῇ. — 857, 12 in loco corr. Steph. coni. πολλοὶ ἀμφ. — 869, 20 ἔχθαι... αὐτοῦ γινώσκωμεν... | ἐγινώσκωμεν coni. Mend. 1012, 1 περὶ δὲ ὧν διαβάλλονσιν... ἵστε μὲν αὐτὰ ἀκριβέστατα..., δοκεῖ δὲ καὶ νῦν ἐπεξελεῖν ἐκ τὴν αἰτίαν] αὐτοὶ

coni. Nauck. — 1015, 5. . ἀγωνισαμένου (ἦν) παῖς prop. Mend., sed post παῖς illud inserendum est, si necessarium. — 1015, 21. . ἀγοράν, ἐς ἣν οὐδενὸς πολέμου κεφαλὴν. . ἐφέρομεν] οὐδὲ πολέμου οὐδενὸς prop. Nauck. — 1060, 23 ὅτι μηδενὸς ἀμαρτήματος ἴσον ἐπιτίμιον ὀρίζεται] Mend. cum Gelen. coni. (ὕμετρον) ἀμαρτ. — 1092, 25 καὶ ὁ Λεύκιος ἔφη »εἰ μὲν ξένος ὢν ἐπολέμησα, ὦ Καῖσαρ, ἀσχαρὸν ἄν. . . ἡγοῦμην] Mend. adn.: »expectabas εἰ μὲν σοι ξένος ὦν τι. — 1109, 23 ὁ δὲ »ἐκ Βρεντεσίου με εἰς φησὶν »ἀποκλείων. . . ἔτι τοῖς φίλοις ἐστὶν εὖνους μόνοις] Mend. prop. ὁ δὲ (ὁ) ἐκ Βρεντεσίου ἐμ εἰ, quia Candidus vertit »ille qui, sed vix aliter vertere poterat.

Haec habui quae de CXX paginarum orationibus dicenda esse viderentur. Quaeramus nunc de hiatu in reliquis historiarum partibus. Iam supra dixi in orationibus rarius hiatus inveniri quia App. eas maiore cum cura composuisset. Frequentius igitur nunc hiatus agnoscendi erunt, sed tamen non est periculum ne quis nullam ad hiatum vitandum curam adhibuisse Appianum demonstret. Nam satis multis validisque argumentis confirmatum est, hiatus vitandi studium in omnibus Appiani libris aequè perspicuum esse, et illud argumentorum fundamentum (v. pgg. 50—56) solidum manet, etiamsi forte complures interdum hiatus exiguis intervallis se excipientes una in pagina inveniantur. Nam illud si quis opponit, nihil aliud probat quam in illa pagina elocutionem eiusmodi esse ut euphoniae facultas imminuta sit. Contra saepe quinque aut plures paginae deinceps inveniuntur ubi nullus post longas vocales hiatus exstet. Itaque nolui quot quoque in libro hiatus inveniantur, enumerare aut quo ordine varii diversique hiatus se excipiant, describere, ne rudis indigestaque moles inutiliter conglomeretur. Sed ut facilius quae hiatuum genera magis, quae minus frequenter occurrerent agnosceretur, classes quasdam constitui in easque singulos hiatus distribui. Cavendum tamen est in hac ratione, ne videatur Appianus quo saepius aliquem hiatum admisit eo magis pro legitimo eum habuisse.

His praemonitis videamus primum de ἐπ εἰ, ἐς, ἐξ, ἐν, ἔτι. Ante ἐπ εἰ (ἐπ-) exstant hiatus: 9, 10. 16, 16. 194, 10. 212, 13. 251, 6. 345. 5. *¹⁾ 361, 19. 435, 14. 440, 26. 464, 17. 534, 15. 535, 19. 560, 24. 617, 2. 661, 14. 766, 7. 859, 1. 864, 25. 948, 17. 983, 24. 1147, 20.

¹⁾ Ubique numerum asterisco notavi, indicare volui illius hiatus, quia in initio aut in fine excerpti alicuius occurreret, rationem non habendam esse.

194, 10 οἱ δὲ Πετηλῖνοι καὶ σὺν αὐτοῖς ἕτεροι Ἴταλοι ἐπ εἰ-
9 εἰ τ ο] Mend. prop. (τούτοις) ἐπέθεντο, (praecedunt enim verba ὀλίγους ἐς φυλακὴν ἐπὶ τῆς γῆς καταλιπὼν) probabiliter. — 651, 17 τῶν παρόντων κακῶν ἄρα ἀεὶ τὰ ἐπικρατοῦντα γέ-
ρειν ἐθιζόμενοι] Cobet (Mnemos. X) coni. τὰ ἀεὶ ἐπικρατοῦν-
τα, sed C. Schenkl (Jahresbericht üb. d. spät. gr. Geschichts-
schreib. in Burs. Jahresber. Jahrg. XI p. 170—180.) bene lau-
dat Krüger. gr. I 50, 10, 5; cf. etiam Thuc. II 43, 2. III 23, 3. IV 55, 3. Dem. 2, 30. Ex ipso Appiano satis multa huius collo-
cationis exempla idem doceant, simul ut duae aliae huius gene-
ris coniecturae refutentur. Legitur enim 159, 24 ἐπέστελλε μὲν
ἀεὶ τὰ γινόμενα Καρχηδονίοις. 470, 10 πεσσοῖς ἀεὶ τὸ
γινόμενον ἐγγράφοντες. 533, 17 οὐδ' οἴκειον οὐδὲν ἢ ἴδιον
ἀλλ' ἀεὶ τὸ προστυχὸν ἔχοντα. 313, 11 ἀεὶ τὰ γινόμενα ἐφο-
ρῶν] Mend. »τὰ ἀεὶ γ. ?« non ita. — 663, 2/3 ἀρχαιρέσια δ'
ὑπάτων οἱ λήγοντες τῆς ἀρχῆς ἀεὶ προὔτιθενσαν] Mend. iterum
coni. οἱ ἀεὶ λ. Neque tamen alteram illam usitatioem collo-
cationem App. vitavit, cf. 475, 14 τὸ ἀεὶ ποιοῦν ἐναλλάσσων.
513, 11 μεταθεύουσιν ἐς τὸ ἀεὶ βιαζόμενον. 552, 1 αἱ ἀεὶ πλη-
στον τὴν βοήν μετελάμβανον. 863, 5 οἱ δὲ ἐπισκέπται τῆς
γῆμης ἐπανελάθοντες Γέτας ἔλεγον οὐκ ἰδεῖν ἐν Μακεδονίᾳ]
»τῆς γῆμης del. Nauckius« sine probabili causa. Ad rem cf.
862, 12 ἄφνω δὲ γῆμην κατέσκηψε, Γέτας. . . 862, 18 ἡ μὲν οὖν
βουλὴ τὴν γῆμην ὑπενόει καὶ τοὺς ἐπισκεψομένους ἐπεμψεν.

Ante ἐς (ἐσ-) 28, 17. * 37, 4. * 53, 19. * 202, 25. (283, 19.)
305, 15 323, 10. 324, 19. * 334, 18. 461, 11. 469, 16. 500, 13. 506, 5.
507, 25. 514, 8. 539, 1. 580, 24. 591, 11. (609, 1.) 611, 3. 656, 3.
685, 12. 761, 17. 877, 7. 884, 15. 959, 8. 983, 3. 1002, 3. 1009, 19. 1078, 2.

115, 9 ἔκτεινε τῶν Κοιντέων ἐς χιλλούς] edidit Mend. — τοὺς
Κοιντέων cod. V. — Schweigh. coni. τῶν Κοιντέων, quod
commendatur simili loco 652, 23 κτείνουσι τῶν Καρβωνέων
ἐς τρισχιλλούς. — 252, 22 ἔργα πολέμων ἐς ἀλλήλους.] Mend.
prop. πόλεμον. v. pg. 54. — 283, 19 ὁ Κηνσωρίνος ἐπὶ ὕλῃ ἐς
μηχανὰς διέπλευσε διὰ τῆς λίμνης] »ἐπὶ ὕλῃ dubitanter coni.
Schweigh.« (cf. ed. eius Vol. III 471.) Simul consideretur
675, 6 ἐπὶ χορτολογίᾳ ἐξιδόν] »revocavi ex A. V. accus. i. vulgo.«
Mend. Ego ad hanc quaestionem diiudicandam multos simi-
les locos collegi unde certo apparere videtur, utroque loco ac-
cusativum ab Appiano scriptum esse. Inveniuntur enim a c c u-

sativi χορτολογία, σιτολογία, ὕλην (542, 3), ὠνήν, ἔρευναν, λεηλασίας, ξένια, ἐστίασιν, δόξαν, θέας, συμμαχίαν, ναυαρχίαν: 104, 19. 128, 3. 161, 4. 201, 25. 203, 20. 220, 12. 296, 19. 342, 2. 379, 22. 542, 3. 614, 20. 654, 22. 679, 6. 683, 10. 752, 23. 753, 1. 920, 1. 1145, 26. (Cf. etiam Thuc. IV 13, 1 ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινὰς ἐς Ἀσίην. App. 609, 1 διαδραμεῖν ἐπὶ ἀρχαιρέσια ἐς Ῥώμην (-τα A. V.) eodem pertinet. Dativi διαλλαγῇ, διαλύσει, ἔργῳ συμβάσεων, ἐμπορία, κοινωνία... ἀρχῆς, συμμαχία: 62, 26. 327, 13. 328, 5. 380, 23. 399, 9. 599, 21. 613, 14. 1119, 17. Substantiva igitur ipsa plerumque genere diversa sunt. Quod autem 613, 14 ἐπὶ συμμαχίᾳ περιέπετον (c. acc. 220, 12); 614, 20 ἐπὶ συμμαχίαν ἀφ' ἑσθαι legitur, etiam hiatus studium vitandi valuit. — 443, 17 ποιήν δὲ τῶν πρέσβων ὀρισάντων αὐτὸν ἐσνεγκεῖν Ἀντιάλῳ, ναῦς. .] M. conī. αὐτῷ, sed et propter hiatus et propter sequens Ἀντιάλῳ illud Appianus vitavit. — 598, 18 οὐ νόμον ἐσηγήσεσιν] Mend. probabiliter conī. νόμων. — 1021, 14 ἐς Αἶνον ἀφ' ἑκόντο, καὶ ἐπὶ Αἶνῳ Λογίσκον τε καὶ ὅσα ἄλλα... παρόλῳ] Mend. prop. (ἐς) Λογίσκον sed v. Loesch, Philol. Anz. X p. 515 (in rec. ed. Mendelss.) — 1171, 9 Σαβίνος ὑπὸ Καίσαρος αἰρεθεὶς ἐς διόρθωσιν πολὺν μὲν εἰργάσατο φθόρον τῶν ἀλλοκομένων, ἐνταυτῷ δ' ὅμως ἐς εἰρήνην ἀφ' ὧν ἀπαντα περιήγαγεν] Mend. » eodem anno C. ὅλως conī. Schw. latet aliud. an ὁμοῦ vel ὁμοῦ τι? Sed neque ὁμοῦ neque ὁμοῦ τι aptum est, praesertim cum ὁμοῦ τι significet » σχεδόν (tantum non) « et ad ἅπαντα referendum esset. Candidus nihil melius legit. ὅμως quod absurdum erat vertere noluit. Schweighaeuseri coniectura probabilis. — 1120, 20 συνέβησαν... ἄρχειν... ὅσων εἶχεν ἐς τότε νήσων] Mend. conī. ἔχει.

Ante ἐν (ἐμ-) 44, 11.* 46, 16 59, 7.* 63, 3. 217, 22. 372, 14. 408, 13. 626, 2. 1142, 22.

87, 20 Ἀσιατὰ δ' ἦν πόλις Καρχηδονίοις ἀεὶ ἐμμενῶσα ὁμολῶς] edidit Mend., sed » διαμείνῶσα V. διεμμενῶσα conī. Schw., (πιστῇ) vel (γίλῃ) διαμ. Steph. » cf. 94, 17 αἱ πόλεις... Ῥωμαίοις ἐς τὸ μέλλον εὐέθοδοι γινόμενοι διέμειναν ἐς πλείστον ἐπὶ εἰρήνης, unde διαμείνῶσα satis defenditur. — 147, 19 κλέος τε μέγα ἦν καὶ Καρχηδονίοις ἐπιθυμία πάσης Ἰβηρίας ὡς εὐμαροῦς ἔργον (ἐνεγένετο) conī. Mend. Sed ἦν ad utrumque pertinet. — 834, 11 ἐς τὰ ἐμφύλια ἀρχῆς ἐπιθυμία στυμπεσών]

Mend. conī. ἐμπεσών. At cf. 547, 11 ἐς πόλεμον ἀλλήλοις συμπεσόντων. 569, 16 ἐς ἀλλήλους. — 1025, 18 πεδίον ἦν ἐναγωνίσασθαι καλὸν καὶ οἱ κρημνοὶ στρατοπεδεῦσαι] quod M. prop. (ἐν) στρατοπεδεῦσαι, molestum, neque defenditur locis, quos afferat quispiam, Thuc. II 74, 2, II 20, 2 (cf. Hdt. VI 102. IX 2, 7 β, 25); nam in altero est ἐναγωνίσασθαι solum, in altero ἐνστρατοπεδεῦσαι, in neutro ambo. Sed Hdt. VII 59 est ut nostro loco semel praepositio ἐν posita: χῶρος ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατόν. — 1130, 20 ταῖς λοιπαῖς τοῦ Καλπίστου συμπεσών (sc. ναυσι)] Mend. conī. ἐμπεσών sed cf. 474, 22 ἀλλήλοις συμπίπτοντες — 1149, 26 ἦν δὲ καὶ τὰ σκάφη Πομπηῶν μὲν βραχύτερα καὶ κοῦφα καὶ ὀξεῖα ἐς τὰς ἀφορμῆς τε καὶ περιπλοῦς. Καίσαρι δὲ μεῖζον καὶ βαρύτερα καὶ παρ' αὐτὸ καὶ βραδύτερα, βιαιότερα δ' ὅμως ἐμπεσεῖν] Mend. conī. ὁμοῦ, sed ὅμως bene habet: = quanquam naves Caesaris tardiores erant, tamen vehementiores impetu.

Ante ἐξ, ἐκ 60, 5* (Ἵτι Κρήτη ἐξ ἀρχῆς). (370, 9 corrupt.) 393, 8 ἀγγεῖα σιδηρὰ ἐξήπτε. 770, 20 εὐτυχεστάτῳ ἐξέτι νέον γενομένῳ 847, 12 οἱ γίλοι ἐκ Ῥώμης (v. adn. crit.).

467, 25 τὴν ἀναγκαίαν ἐκ τῶνδε σοφίαν περιεχόμενοι] τῇ ἀναγκαίᾳ ἐκ τ. σοφίᾳ προσχεῖμ. prop. Nauck nulla necessitate. 675, 6 ἐπὶ χορτολογία ἐξίόν] χορτολογία i recte. v. pg. 62. 1041, 23 Βροῦτος... ἐς ἐκκλησίαν οὐ συνῆγε, μὴ ἀπρεπέστερον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀλογίστως ἐκβιασθεῖν] » ἀλογίστου cum Gelen. conī. Schw., vel ἀλογίστων. « ἀλογίστως teneri potest.

Ante ἐτι 123, 13. 185, 25. 257, 11. 342, 8. 372, 9. 379, 6. 424, 5. 478, 4. 540, 6. 546, 3. 552, 6. 691, 18. 917, 12. 929, 6. 930, 11. 1005, 24. 1101, 2. 1153, 2.

1112, 12 ἐνδεῖν ἐτι] » ἐνδεῖ Bekk. praeter rem » adn.

Ante augmentum syllabicum 45, 25. 46, 15. 72, 17. 96, 22. 176, 9. 212, 12. 294, 15. 318, 4. 399, 1. 527, 22. 633, 14. 702, 16. 761, 21. 841, 13. 858, 11. 954, 22. 1001, 11. 1053, 3. 1174, 22. 1182, 7.

112, 3 καὶ μοι δοκεῖ τὸν Οὐριάδου πόλεμον... συναγαγεῖν] Mend. conī. ἐδόκει. At cf. 531, 11 διό μοι δοκεῖ... συναγαγεῖν. (115, 5 καὶ συνάξω καὶ τότε ἐς ἐν. cf. 358, 3.) Quod autem 1182, 7 καὶ μοι ἐδόξε τὰ Ἰλλυρικά... προαναγράψαι legitur, Appianus de re iam acta loquitur. — 200, 2... ἀλλήλοις ἀδελφῶ, λαμπρὰ ἔργα ἀποδεικνυμένῳ θνήσκειτον]

»ἐθνήσκειον coni. Reiskius, perperam* adn. Praeterea nescio qui factum sit, ut ille lapsus calami ἐθνήσκειον pro ἐθνησκέτην (= 1049,9) per adnotationes criticas semper propagaretur. — 489,21 ... Σύλλας. . . ἐναντιοῦτο ἐτέρως (ναῦς), καὶ ταῦτα μέντοι Κίνα καὶ Μαρτίον. . . ἐν Ῥώμῃ ἐψηφισμένων εἶναι Ῥωμαίων πολέμιον] »ψηφισαμένων Schw. de coni.* qui collato 648, 16. 423, 8 (»ψηφισαμένων εἶναι πολέμιον τῶν Μακεδόνων) illud in textu recte posuit.

Vicies igitur ante augmentum syllabicum hiatus agnoscendus est, qui numerus paene duplo augeretur, si augmentum ante plusquamperfectum tempus apud Appianum genuinum esset. Sed hoc nego his argumentis nisus. Habemus in editione Mendelssohniana XXXVII hiatus ante solum plusquamperfectum, cum ante imperfectum et aoristum una XX tantum inveniantur. Profecto mira ratio apud eum qui hiatus omnino studeat vitare. Sed non est ita: Nam verba 107, 17 ὡς ἐσυνήκεσαν codicis V certum argumentum praebent, primitus sine augmento scriptum fuisse ἌCEC. . = ἄσεσυνήκεσαν, sicut Schweighaeuser scripsit, Mendelssohn autem et hic et ceteris locis ἐ anteposuit tacite nisi quod semel (637, 21) in textu δεδήμεντο sine augm. reliquit, semel in adn. diserte dixit ad 799, 19 ἄφνω ἐτεθορύβητο: »τεθορύβητο O. i.* Age vero nusquam ante vocalem ἄ φ ν ω App. posuit, sed tum αἰφνιδίον vel αἰφνιδίως usurpavit, quod p. 51 exposui. Ergo sine dubio etiam 799, 19 αἰφνιδίον scripsisset, si hiatus periculum fuisset. Adde quod circum ἦ δ η hiatus diligentissime vitavit (v. pg. 55). Num igitur ἦδη ἐπεπόνθεσαν eum 780, 14 scripsisse veri simile est? Legimus vero apud eum οἷς ἐρρητο, sed οἷς ἐν ἀπορρήτῳ [ἐ]λέλετο, (v. pg. 54). Et haec et alia augmentum in plusquamperfecto syllabicum utique in suspicionem vocare debent. Atque cum editionem Schweigh. inspicerem, ex illis XXXVII hiatibus inveni XXXI absumptos. VI tantum restantes: ter enim ἐγγένητο (194, 22. 287, 13. 297, 11) semel ἐπεποίητο (310, 12), semel ἐλελυπήκεσαν (203, 23), semel ἐπεπόμφει (923, 4). Atqui sexies γεγένη(ν)το sine augmento post vocalem exhibetur, bis πεποίητο (282, 19. 1104, 17), septies plusquamperfectum activi generis. Talem igitur inconstantiam non Appiano, sed librariis et correctoribus tribuere debemus. Itaque Appianum post longas quidem vocales augmentum plusquamperfecti omisisse probasse mihi videor. Loci autem praeter eos quos modo attuli sunt hi: 198, 23. 204, 20. 261, 2. 407, 24. 425, 24. 440, 17. 533, 6. 558, 4. 623, 23. 638, 17. 816, 22. 839, 8. 843, 9 II. 851, 16. 888, 4. 927, 21.

943, 21. 968, 18. 980, 10. 980, 17. 982, 22. 1119, 3. 1124, 4. 1125, 13. 1151, 3. 1170, 19 cf. 760, 5 οἷτω κεκόσμητο (Mend. οὔτως ἐκεκόσμητο) alia. Quam autem legem de augmento post consonas (etiam in verbis compositis) Appianus observaverit, diiudicari non potest, nisi quod euphoniae aliquantum tribuisse mihi videtur (cf. 198, 22. συμμεμαχήκεσαν. 637, 6 περισέσωστο). Vel apud Atticos augmentum plusqpf. fluxum fuisse constat (v. Krüger I 28, 11). Atticistas igitur illis constantiores hoc in usu fuisse non simile est veri.

Sex his quas tractavi hiatus ante ἐ vocalem admissorum classibus adiungantur quattuor illi loci quibus ante ἐ χ ω hiatus invenitur: 549, 24 ὁ δὲ τὰς ἀποστάσεις ὁρῶν πενήτας καὶ τὸν στρατὸν ἐν ὑποψίᾳ ἔχων, μὴ. . . 558, 22 ἔτι ἔχων πέντε καὶ τριάκοντα. 884, 18 στρατὸν δὲ οὐδένα πω ἔχοντες ἴδιον. 1007, 21 ἐν ἀριστερᾷ ἔχων Σικελίαν καὶ Πομπήιον.

Profecto mirum esset, si Appianus omnes hos hiatus admisisset, quorum tres facillimo negotio vitare potuit. An difficilius aut audacius erat scribere: τὸν στρατὸν ἔχων ἐν ὑποψίᾳ, μὴ — ἔτι πέντε ἔχων καὶ τριάκοντα. — ἐν ἀριστερᾷ Σικελίαν ἔχων? Inveniuntur quidem multi in Appiani libris hiatus multoque graviore interdum, sed rari sunt ei quos facili transpositione vitare potuit. Si autem et euphoniae studium Appiani quam frequenter varieque conspicuum sit reputaverimus et quam neglegenter plerumque librarii in verbis scriptoris recte collocandis se gesserint, tales hiatus nonne librariis quam Appiano tribuere malemus?

Atque sicut ante ἐ π λ, ἐ ς, ἐ ν, ἐ ξ saepius hiatus inveniuntur, ita ne ἀ ν ᾱ, ἀ π ὁ, ὁ π ὁ quidem praepositiones propter frequentem usum vacant hiatibus: quaterni enim ante unamquamque exstant, sed non omnes certi.

Ante ἀ ν ᾱ: 543, 16 τὸν οὖν Πομπήιον ἐπὶ τῇ ἱστορίᾳ ἀνιόντα οἱ μὲν ἄλλοι — (701, 21) καὶ αὐτῷ καὶ τὴν οἰκίαν καὶ τὰς ἐπαύλεις (ἢ βουλὴν) ἀνίστη τέλεσι κοινοῖς] ἢ βουλὴ Schweigh. proposuit inserendum, Mend. recepit. Sed etiamsi illa vox excidit — quod non utique certum est — tamen locus lacunae stabiliri non potest; etiam post οἰκίαν excidere potuit. — 807, 2 τότε δὲ καὶ οἱ μεμισθωμένοι ἀνεθάρρουν ὥς. 865, 18 sqq. ἐν ταῖς θείαις. . ., ὡς αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐτέλει | ἀνακειμένας ἐκ τοῦ πατρὸς Ἀφροδίτη γενετέρας, ὅτε περ αὐτῇ καὶ τὸν νεῶν ὁ πατήρ τὸν ἐν ἀγορᾷ ἄμα αὐτῇ ἀγορᾷ ἀνετίθει] Prius illud ἐτέλει | ἀνακειμένας. . . pausa excusari clarum est, Schweigh. virgula interpunxit. Deinde memorabile est hyperbaton

τὸν νεῶν ὁ πατήρ τὸν ἐν ἀγορᾷ. Sic unum hiatum vitavit, sed tres alii manserunt, quos effugere vix poterat.

Ante ἀπο- (ἀφ-): 21, 21... ἐφη δεῖν ἢ τὰ κελευόμενα ποι-
εῖν, ἢ μὴδ' αὖ ἀγικνεῖσθαι πρὸς αὐτόν] αὖ est coniectura Bekkeri
pro ἄν lectione codicum. αὖ autem utique hiatum efficiebat, ta-
men αὖθις praesto erat. Fortasse nihil aliud nisi ἄν delendum est.
224, 14 οἱ δὲ κακείθεν αὖ τοῦ τὸν νέκυν ἐξελόντες καὶ τὴν κεφαλὴν
αὖ τοῦ ἀποτεμόντες περιέφερον ἐπὶ δόρατος ἀνὰ τὴν πόλιν.
Molestè abundat αὖτοῦ et fortasse perperum e linea antecedenti
repetitum est. — 371, 6 καὶ ἔτερα ἔθνη ἀγιστάμενα ἔτι πρὸ αὐτοῦ]
Schweigh. virgulam interposuit. Ipsum autem participium praesentis
ἀγιστάμενα suspectavit, quia Pletho exhiberet ἀφεστηκότα, quem
tamen dubiae fidei esse recte monuit; cf. 45, 24 ἔθνη δὲ τετρακόσια.
... τὰ μὲν ἀγιστάμενα σφῶν, τὰ δὲ προεπιλαμβάνοντες,
ἐκρατύναντο. ἀγιστάμενα enim idem valet atque ἄ ἀφίστατο. —
566, 5 πρῶτος ὁδε ἐν σιάσει ἀπώλετο. 928, 11 νόμος δ' ἑτέρω ἀπέλνε
μὴ εἶναι πολέμιον Λολοβέλλαν καὶ εἶναι θόρον δίκας ἐπὶ Κατ-
σαρι. (928, 12 καὶ (τρίτῳ) εἶναι prop. Mend. improbabiliter.) 1100, 16
πομπῶν ἀπεστάλησαν.

140, 26 — 141, 1 ὑπὲρ ... ἐλευθερίας... κακοπαθοῦντες ἐς
τοσόνδε κακοῦ] κακοῦ (ἀγικνεῖν) coni. Reiskius inutiliter. M.
157, 14 τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ παρέδωκε τῷ Φαβίῳ] Mend.
prop. ἀπέδωκε, sed defendit παρ- Schenkl (l. l.) collato usu
Polybiano.

Ante ὑπό: 256, 21 καὶ αὐτῷ ὑποστρέφοντι ἀπὸ...
845, 11 τὸν μὲν ἐπὶ Παρθναίους πόλεμον οὐδενὶ ἔφη ὑπὸ
Καίσαρος ἐπιτετραῖσθαι] In promptu est conicere πρὸς, quo-
modo saepissime hiatum A. vitavit, sed incertum est. — 884, 23
τῷ Καίσαρι δ' ὁ στρατός... ὑαβδοσφύροντες προσαγαγόντες, ἡξίουν
ἐαυτὸν ἀντιστράτηγον ἀποσῆναι πόλεμον τε ἡγεμονεύοντα. [καὶ] σφῶν
ἀεὶ ὑπ' ἄρχονσι ταχθέντων.] καὶ secluserit Mend. Sed etiam sequen-
tia verba habent quo displiceant praeter hiatum. Nam mirum
sane est milites ideo propraeatorem facere Octavianum, quia
ipsi semper sub magistratibus militaverint. Quanquam quis talia
interpolaverit? Fortasse ser. ὑπ' ἄρχονσιν ἀεὶ. — 905, 17 ... οὐκ
ἐσθλόν μὲν ἐς τὸ χαράζωμα αὐτοὶ ὑπ' ἀδοξίας, ἀλλὰ παρ' αὐτὸ
ἔστησαν. Brevis quaedam pausa intercedit ante ὑπ' ἀδοξίας. Sed
non admodum in loco est αὖ τοῖ. cum latine vertendum sit »non
intra ipsum vallum se receperunt, metu ignominiae.« — 1103, 11 εἰ τῇ

Ἀντωνίου γνώμῃ ὑπομενηκῶς ἴδιον τὸ ἀμάρτημα ποιοῖτο] »ἐπιμε-
νηκῶς L. Dindorf in Thes. v. ὑπομένειν« Probabiliter.

840, 10 στρατηγοὶ ὑπ' locus lacuosus et corruptus. V. adn.
erit. — 1143, 5 ἐπεὶ τῶν λοιπῶν (sc. XXVIII) νεῶν οἱ ἐρέται
χειμῶνος ἐτεθνήκεσαν] »(ὑπὸ) χειμῶνος coni. Schw. ex C.: ex
tempestate.« Narratur de Tauro, qui aestate anni XXXVI. a.
Chr. ex CXXX Antonianis navibus duas tantum et centum ex
Tarentino portu eduxerit, cum reliquarum XXVIII remiges
χειμῶνος mortui essent. Illud χειμῶνος ceteri verterunt:
»hiemes«, sed Antonius (cf. p. 1139, 1) non ante ver anni
XXCVI. Tarentum venerat; Candidus: »ex tempestate«, sed in
tempestate naves solent cum remigibus perire, non remiges sine
navibus. Nihil igitur videtur relinqui nisi ut morbo perie-
rint XXVIII navium remiges. Tum autem χειμῶνος interpo-
latum est, cum vocabuli mendum difficiliter explicetur.

Iam vero considerentur hiatus qui ante ἄν, ἄρα, οὖν raro
exstant.

Ante ἄν: 188, 20. 843, 23. 899, 11. v. p. 57.

Ante ἄρα: 945, 4 ἐκ πολλοῦ ἄρα ἐς τὴν νῦν καθιστάμενος
εὐταξίαν. 977, 9 Λεπιδῶν γὰρ αὐτοῦ ἄρα ὡς ἀσθενοῦς ἐπερώρα.
1171, 19 διηγεῖται ἄρα ἀρχῇ προτρέποντες τῆς προτέρας ἀποστήναι.
705, 5 χρῆναι δ' ἐλθεῖναι θνατὸν ὁμοῦ καὶ ἡπιοῦ, ἐνσημαι-
νόμενοι τὸν Πομπήιον] Mend. »fort. (ἄρα) τὸν.« — 797, 2 οἱ
μὲν δὴ τάδε ἄρα ἐκ πολλοῦ διανοοούμενοι] Mend. prop. ἐκ
πολλοῦ ἄρα. Tamen in 945, 4 nisi non potest, cum App.
inter prima sententiarum verba ἄρα soleat ponere.

Ante οὖν: 45, 3 καὶ οἱ Βοιοὶ οὖν... in Celticarum rerum
epitome codicis V. 98, 23 φυγὴ οὖν τῶν Ῥωμαίων ἐγγίγναι ἄτακτος.
1139, 13 Ὀκτασία οὖν ἐχώρει.

Octies hiatu propter transponendi difficultates admissus est ab
Appiano ante οὖν: 4, 10 Ἀρμενίαν... ἥς Ῥωμαῖοι οὐκ ἄρχονσι
μὲν ἐς φόρον κομιδὴν, αἰτοὶ δὲ αὐτοῖς ἀποδεικνύουσι τοὺς βασι-
λέας. — (60, 1*). — 138, 9 ἀεὶ περιστρεφόμενοι οὔτε... οὔτε — οὔτε
εἶων λαθεῖν. Similiter ante οὔτε — οὔτε 431, 4. 445, 29. 863, 13:
aut ante prius οὔτε aut ante posterius. — Reliqui loci sunt 286, 21.
503, 16. 686, 7. 905, 16. — 962, 7 οἱ τρεῖς ἡγανάκτουσι εἰ
γυναῖκες... ἀνδρῶν στρατευσάντων αὐταὶ οὐ δὲ χρήματα ἐσώσουσιν]
fortasse μὴ δὲ ser. Statim enim 962, 16 rectius προῦγραψον ἀπο-
τιμᾶσθαι τὰ ὄντα... ἀνδρῶν πάντα... καὶ πανταεθνή, μὴ δὲνός

ἀφιμένον. — 970, 3 ἐξέπληξε μὲν...δεδοικότι δὲ ἔφη | οὐ τῶν παρ-
όντων στιγμάτων αἰσθάνεσθαι μᾶλλον ἢ...

In locis graece exscriptis saepius adhuc linea directa significavi
pausam quandam intercedere inter duo verba. Necesse est ponantur
tandem in conspectu singula pausarum quae ad excusandum hiatum
valeant genera, ut, quatenus liceat ex illis excusationem petere, co-
gnoscat. Atque ut omittam illa genera, quae etiam in recentioribus
editionibus virgula interposita significari solent, quo etiam parenthe-
seos signum referendum est (cf. 203, 23. 407, 26. 708, 18. 733, 24),
cetera genera eiusmodi sunt, ut olim item distincta sint virgula in edd.

Pausa enim valet etiam ante οἷα bis 421, 6 ἵνα ἔχοιεν ἐξ-
ουσίαν καταλόγον τε στρατιᾶς καὶ πόλεμον | οἷα ὑπαίτοι cf. 665, 3;
ante ὥς 773, 21—22 ὁθεν αὐτῷ χάρις τε καὶ δόξα ἀγαθῇ | ὥς ἀ-
πράγμονι...; ante infinitivum: 66, 14 καὶ συνέβησαν ἀμφότεροι | ὁ-
ρον εἶναι Καρχηδονίας...cf. 877, 7; ante ὥς cum participio: 305, 20,
374, 6. 380, 20. 480, 8. 603, 9. 682, 27. 714, 15. 946, 8. 1072, 20;
ante genitivum absolutum aut post eum: 424, 3. 487, 18. 609, 20.
685, 5. 705, 18. 709, 19. 711, 12. 718, 11. 728, 12. 841, 12. 1133, 8.
1147, 9; ante aut post participium quod vocatur coniunctum: 66, 1.
84, 3. 123, 11. 142, 10. 149, 1. 178, 5. 202, 17. 204, 28. 253, 14.
254, 6. 256, 22. 291, 4. 295, 17. 309, 16. 312, 24. 313, 6. 320, 17.
353, 9. 358, 24. 390, 4. 393, 3. 434, 26. 440, 12. 453, 2. 490, 8.
518, 7. 522, 5. 522, 18. 563, 10. 667, 10. 586, 5. 604, 6. 604, 19.
628, 6. 636, 19. 649, 2. 674, 10. 694, 5. 685, 22. 707, 12. 743, 11.
763, 22. 799, 3. 812, 2. 840, 24. 847, 4. 864, 22. 902, 23. 923, 13.
931, 14. 934, 11. 966, 19. 979, 23. 987, 21. 1003, 4. 1035, 3. 1045, 12.
1064, 6. 1072, 13. 1138, 17. 1180, 19. His numeris non quaslibet
sententias participiales signavi, sed eas tantum quae pro maioribus
hypotacticis sententiis sunt. Tamen etiam post minores quantulam-
cunque pausam Graecos sensisse et aliis et eo probatur, quod apo-
dosis a participio saepe seiungitur, ut Hdt. VIII 40 ταῦτα πυν-
θανόμενοι οὕτω δὲ προσεδέχθησαν σφέων σχεῖν πρὸς τὴν
Σαλαμῖνα.

Praeterea post participia hiatus exstat: 584, 9 εἰσὶ δ' οὐ βα-
σανίζομένους φασὶ θεράποντας εἰπεῖν ὅτι αὐτὸν ξένοι... ἀποπνί-
ξαιεν, καὶ οἱ πυνθόμενοι ὀκνήσαιεν ἐξενεγκεῖν διὰ τὸν δῆμον] καὶ οἱ
πυνθόμενοι cum a. b. Schweigh. — (αὐτ)οἱ Herwerden l. l. Mihi
τοῦτ' post πυνθόμενοι videtur excidisse, quod ad πυνθόμενοι et ad
ἐξενεγκεῖν desideratur, cf. 129, 3. — 753, 22 καὶ τότε μὲν...οἱ τε

γῆλοι καὶ ὁ στρατὸς ἅπας πυνθόμενοι ἤδοντο. 624, 24 φυλατιόμε-
ναι δὲ ἀνδρὸς ἐξάκις ὑπατεύσαντος καὶ... εὐλασμένον ἀνθρῆναι
γενέσθαι. Hoc loco participium in appositione quae vocatur exstat.
Qualis pausae excusatio semel adhibenda est ad 866, 3 Καίσαρι δὲ |
τῷ σφῶν αὐτοκράτορι καὶ εὐεργέτῃ | ἀμύνειν...

Deinde interdum hiatus admittitur ubi duo sententiae membra
coniunctionibus μὲν — δὲ opponuntur inter se: 145, 8 ἐν δὲ Βελγίῳ
πόλει | ὁ μὲν δῆμος... ἐνέπρησε..., ὁ δὲ Φλάκκος... 541, 8
Ἰβηρας δὲ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ | οἱ μὲν... οἱ δὲ... 668, 12 τῷ δ' ἐξῆς ἔτι | ὁ μὲν
δῆμος... ὁ δὲ... 798, 18 ἐπὶ μὲν τῷ Καίσαρι μόνῳ δόξαν οἷσε-
σθαι τυραννοκτόνων, ἐπὶ δὲ τοῖς γῆλοις αὐτοῦ | ἐχθρῶν... 825, 26
ἅμα δὲ ἡμέρα οἱ μὲν ὑπαίτοι... οἱ δὲ... cf. 8, 23 ἢ τε τῆς Ἀσίας
ἀρχὴ ἔργων μὲν περὶ καὶ ἀρετῆς...

Quoniam expositum est, ante quae potissimum vocabula hiatus
inveniatur, videamus nunc post quae idem concedendum sit.

Atque, ut πρὸ praepositionem obiter tangam, hiatus exstat post
ἐπεὶ: — οἱ 204, 20. 630, 5. 661, 5. 717, 12. (987, 7 corr.) — οὐδὲ 317, 4.
1045, 10. — αὐτῷ 409, 2. ἔμαθον 1003, 24; post ἐπεὶ δὲ: —;
ἐπαγγέλλεν 64, 12. — ὁ 111, 14. — ἔμαθον 1004, 12. Nonnullis aliis
locis ἐπεὶ ante vocalem exstat. Sed utramque coniunctionem raro
Appianus usurpavit. Itaque quod tres tantum hiatus inveniuntur non
magnum momenti putandum est. Magis certe mirum est vocabulum
δὲ prae frequenti usu raro ante vocalem collocatum inveniri atque
id tricies fere. Variat enim Appianus in usurpando ὁ μὲν δὲ, ὁ μὲν,
ὁ μὲν οὖν, καὶ ὁ μὲν.

De hiatibus post pronomem relativum admissis pgg. 52 sqq.
dictum est. Ut autem formae οἱ, αἱ hiatui obnoxiae sunt, ita ὅσοι,
ὅσαι: ὅσοι αἱ λλοῖ (XVII): 65, 9. 66, 10. 147, 20. 166, 1. 355,
23... ὅσοι ἐν (37, 17. *) — ἐξ 226, 11. — ἔτι 1166, 1. — ἀπὸ
629, 10. 655, 17. — ὅπῃ 13, 13. — ὅπερ 790, 1.

161, 13 Τερρεντίῳ δὲ ὅσοι τε ἀπὸ βουλῆς καὶ τῶν καλουμένων
ἐμπέων ἡγοῦντο τῆς στρατιᾶς] Mend. prop. ὅσοι ἀπὸ τε, at cf.
635, 14 ζητηταὶ δ' ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς ἀντίκα ἐξέθεον τοὺς τε
ἀπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῶν καλουμένων ἐμπέων, et 604, 12 τὸν
ἴσον αὐτοῖς ἀντιξέπεμπον ἀπὸ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐν
συμμαχοῦντων σφίσιν ἐθρῶν. Simile hyperbaton v. pg. 71.
ὅσαι ἐαντιάς 667, 9 (ὅσαι ἐαντιάς ἐγκεχειρόμεσαν ἐπὶ συνθήκαις
ἐνορκοῖ.)

Sed iniuria in verbis praecedentibus Nauck pro καὶ πόλεις

οὐχ ὅσαι μόνον ὑποτελεις, ἀλλὰ καὶ ὅσαι... scribere vult
οὐ μόνον ὅσαι. Ipsum traditae lectionis hyperbaton documento
est quam studiosae fugerit Appianus diversarum concursum voca-
lium, si modo non moleste fieri poterat. Cf. 850, 15 ὅτι μὴ
κινδυνεύειν οἱ καλὸν εἶη μόνον, ἀλλὰ καὶ θνήσκειν. Omnino
solet vocabulum μόνος inter postrema enuntiatorum verba collo-
care non sine euphoniae studio: cf. 696, 13 δυσμύροι γὰρ ἀ-
θρόως ἐφάνησαν οἱ τὰ τρία τρέγοντες μόνον.

ὅσοι ὄντες: 448, 15 ὅσοι ὄντες ἀπὸ τῆς βουλῆς τῷ Σύλλᾳ συν-
ῆσαν. ὅσοι ἦσαν 34, 24. 332, 18 (fem.) 404, 6. 528, 13. 728, 18. 737, 22.
1057, 10. Possum locis exscriptis facile demonstrare ne hos quidem
hiatus admisisse Appianum nisi quodammodo coactum, cum etiam
sequentia verba a vocalibus inciperent aut in eas desinerent. Sed
tot iam talis studii testimonia attuli, ut hos locos exscribere non
opus sit. Nam monitum est multumque monendum nulla hiatuum
genera, sint licet frequentissima, Appianum ab omni parte pro per-
missis habuisse, siquidem etiam ante ἐπὶ hiatus interdum manifesto
cavit, et inter ὅσοι ἄλλοι, coniunctissima vocabula, non semel alia
interposuit cf. 659, 7 ὅσοι τι συνέπραξαν ἄλλοι τοῖς πολέμοις.
954, 4 ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἄλλοι συνῆσαν.

Non raro autem omne studium irritum esse necesse erat et in
ὅσοι ἄλλοι voce et in ἄλλοις: 66, 10 = 147, 20 ὅσοι ἄλλοι Ἕλληνες
166, 1 ὅσοι ἄλλοι ἦσαν ἐπὶ ἵπτων. 355, 23 ὅσοι ἄλλοι Ἰλλυριοὶ.
98, 17 οἱ τε ἄλλοι ἐλέφαντες. 467, 18 ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι. 888, 24
οἱ τε ἄλλοι οἱ καὶ οἱ.

ἔτεροις: 194, 10 ἔτεροι Ἰταλοί. 354, 4 ... Παλάριοι γένῃ
ἔτερα Ἰλλυριῶν. 402, 26 ἐν μὲν δεξιᾷ ψιλοὶ τέ τινες καὶ ἔτεροι
ἱππεῖς ἀργυροσπίδεις καὶ ἱπποτοῖς. ἔκαστος: 57, 23 τὸ μέρος ἐκά-
στον ἔτιος ἐς Ῥώμην ἀναφέροντας. Sed 332, 24 ἐκάστον τὸ μέρος
ἔτιος ἐς Ῥώμην ἀναφέροντα.

ἐκείνους: 289, 25 ἐπανοίσιν ἐγὼ ἐκείνους, ἦ... 184, 11
φθάσει ἐκείνον ἐπανελθόν.

ὁ δέ: euphoniae studium saepe patet, velut: 196, 24 δέ οὐτε-
ραί τε σπονδαὶ Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις αἶδε διέμειναν ἐς...
352, 1 καὶ γίνονται Ῥωμαίοις αἶδε πρῶται πρὸς Ἰλλυριοὺς πείραί
τε καὶ συνθήκαι. 597, 7 παρέδωκαν ἑαυτούς, οἶδε πρῶτοι, καί.
Sed hiant: (61, 12*). 249, 16 ἐγίνοντο οὐκ αἱ συνθήκαι, τρεῖς αἱ
αἶδε, Ῥωμαίοις καὶ... 355, 22... οἱ Δαλμάται οἶδε καὶ ὅσοι ἄλλοι...

618, 17 ἀρχὴ δ' ἐς ταῦτα καὶ πάροδος | ἐνθὺς ἐπὶ τῷ συμμαχικῷ
πολέμῳ | ἥδε ἐγίνετο. 1124, 27 v. pg. 23 adn.

352, 19 καὶ δεύτεραι πείραί τε καὶ συνθήκαι πρὸς Ἰλλυριοὺς
αὐτοῖς ἐγίνοντο | Schweigh. prop. δεύτεραι (αἶδε) propter 352, 1
αἶδε πρῶται, sed dittographia ex καὶ αἶδε ἐύτεραι elicio καὶ αἶδε
δεύτεραι.

Pronominis αὐτ(ὸς) formae propter frequentem usum hiatus
maxime obnoxiae erant. Saepe eum App. vitavit: 27, 17 μὴ οὐδ'
ὁ ἴδιος αὐτῷ στρατὸς ἐς πάντα ἢ πιστός. 748, 23 αὐτίκα πάντων
αὐτοῦ πρὸς τὴν μετριοπάθειαν ὁρμὴ τοσσήδε ἐπέπιπεν. ὥς. 753, 17
... πανικὸν ἐπέπεσεν αὐτῷ τῷ στρατῷ. 800, 2 τῶν οἰκείων τις
αὐτῷ περὶ τῆς ἐπιβουλῆς εἶπε μηνύσων ὃ ἐμαθεν. Cf. 157, 21.
383, 4. 389, 15. 492, 17. 612, 14. 616, 14. 787, 14 cet. Tamen non
semper remedium in promptu erat. Itaque ante αὐτ(ὸς) exstat
hiatus: 149, 1. 196, 12. 305, 19. 440, 19. 464, 14. 476, 3. 479, 13.
589, 21. 670, 22. 671, 18. 899, 21. 1071, 2.

Locis hiantibus adnumerandus est etiam 286, 26 καὶ τότε κύκλῳ
αὐτὸς ἐτέραις ἔλαις ἱππέων αἶδι περιήει | κύκλῳ emendavit Schweigh.
locis similibus collatis. κυκλῶν V.

366, 15 καὶ ἦσαν οἱ μαχιμώτατοι μυρῶν καὶ διαχιλίων πλείους |
Mend. coni. μάχιμοι αὐτῶν, sed iam refutatum est illud a. G.
Zippel, Liter. Centralbl. 1880 p. 757. Cf. etiam Thuc. II 98, 3,
ubi μαχιμώτατοι similiter exstat, nisi quod ὁ δὲ ἄλλος ὁμι-
λος opponitur, hic omnino non memoratur. 752, 21 ἐπὶ κακῷ
τε αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτὸν ἀναπειθόντων | Mend. proposuit κακῶ
αὐτοῦ τε καὶ, ut cf. quae exempla ad 161, 13 ὅσοι τε ἀπὸ... καὶ
p. 69 attuli. 834, 16 οὐ μὴν ἀητιήτων (αὐτῷ) καθάπερ Ἀλε-
ξάνδρῳ τοῦ στρατοῦ γενομένων | (αὐτῷ) inseruit Mend. proba-
biliter, sed minime certo, cum (αὐτῷ) ex praecedentibus verbis:
Καῖσαρ... ἐκράτησε... καὶ ὁδε subaudiatur. — 1139, 17 καὶ
ὁ μὲν ἐγκαταλελειφθαι τοῖς κινδύνοις ἔλεγε τοῖς ἐν πορθμῷ κα-
ταλαβοῦσιν | τοῖς ἐν (τῷ) πορθμῷ (αὐτὸν) καταλαβοῦσιν prop.
Mend. At cf. Thuc. II 54, 2 ἦν ποτε ἄλλος πόλεμος κατα-
λάβῃ Λωρικός. Cf. II 18, 1. IV 31, 3.

Tredecim igitur hiatus ante αὐτ(ὸς) agnoscendi sunt omissis
illis quattuor coniecturis. Simili modo res se habet post αὐτ(ὸς):
73, 13. 287, 12. 365, 5. 369, 19. 399, 7. 461, 4. 548, 24. 560, 1.
888, 14; post εἰς αὐτ(ὸς): 992, 23 καὶ ἐς τὸ ἑαυτοῦ ὄγκημα ὑπεδέ-
χετο, similiter: 970, 18 Ἀππιον... οἰκείης τὴν ἑαυτοῦ ἐσθῆτα ἐνέ-
δυσσε, sed 680, 10 τὸν ἀδελφιδὸν ἑαυτοῦ. 791, 11 Ἀντωνίων τὸν ἵπ-

παρχον ξαντοῦ. 971, 22 τῆς ξαντοῦ μερισάμενος ἐσθῆτος. 1091, 25 χωρὶς τῶν ἰδίων ἐχθρῶν ξαντοῦ.

Duodecies igitur propter maiores difficultates Appianus hiatum post αὐτ(οῦ), ξαντοῦ non prohibuit. Excludendae tamen sunt septem coniecturae:

25, 11* καὶ ἀπῆντησαν αὐτῷ καὶ τὸ δὲ οὐ πολὺ ὕστερον] Mend. adn.: »καὶ ante τὸδε delendum? ἀπῆντησε δὲ αὐτῷ οὐ π. ὕ. melius Suid.« Peius. — 40, 4 Κινέας... λέγεται πρὸς τὸν Πύρρον ἐπαινεθῶν εἰπεῖν ὅτι πρὸς ὕδραν ἐστὶν αὐτὸς ὁ πόλεμος.] Nauck coni. αὐτῷ. αὐτοῖς bene habet. — 204, 11 ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἐστρατήγει λανθάνειν ὅποι¹⁾ ποτ' εἴη. ὅθεν οὐκ εἶχον αὐτῷ συνεχῶς προσιπχειρεῖν οἱ πολέμιοι. ἀλλ' ἡμῖνοντο ἐπιόντα.] pro συνεχῶς Schw. coni. συγχῶς. Mend. εὐχερῶς. Hoc certe falsum est, nam hostes non solum non facile poterant Masinissam aggredi, sed nunquam, quia latitabat. Itaque nihil relinquebatur nisi ut »arcerent adorientem.« Herwerden autem συνεχῶς ante λανθάνειν transponendum proposuit. Sed »continuo latitare« nolebat Masinissa, cum saepe aggrederebatur. Magis in loco esset συνεχῶς post πολέμιοι vel post ὅθεν. — 670, 11 ὃ δυνάτη μὲν ἔτι ἡ ἡλικία καὶ τὸ σῶμα ἐρωσιον, ἀμφὶ δὲ τὴν Ἰταλίαν δώδεκα μυριάδες ἀνδρῶν ἦσαν ἑναρχος ὑπεστρατευμένων καὶ δωρεάς... παρ' αὐτοῦ λαβόντων] (αὐτῷ) ὑπεστρ. coni. Mend., sed et ὃ et παρ' αὐτοῦ satis rem declarant. — 828, 7 ἱερὸς καὶ ἄστυλος, καὶ ἀπαθὴς καὶ ὅστις αὐτῷ καὶ ἕτερος προσφύγοι] Mend.: »καὶ ante ἕτερος molestum.« Sed tum etiam ἕτερος delendum esset. — 1052, 11 ὁφθῆναι φασιν (αὐθις) αὐτῷ... Schw. αὐθις post αὐτῷ inseruerat, Mend. ante αὐτῷ recte ex Appiani more. — 1179, 23 ἐπώπτενον αὐτόν... καὶ τινὰ συγγινώσκων ἐς αὐτόν ὕβριν παλαιὰν πρὸ τῆς εὐεργεσίας] pro ἐς αὐτόν Mend. coni. ξαντῷ ὕβρ. Sed verbis ἐς αὐτόν careri vix potest. Contra ξαντῷ non opus est. Nam cf. 431, 3 συγγινώσκων δὲ τὴν ἀθροιστίαν τοῦ πάθους (sc. amoris erga Stratoniceen sui.)

Sine ulla dubitatione ex locorum hiantium numero eximo 306, 5, ubi Mend. ex V edidit καὶ ἦν αὐτῷ ἔργον ἐπὶ σταδίοις τοῦ μετώπου πέντε καὶ εἴκοσι | ἐργαζομένη τε ὁμοῦ καὶ μαχομένη] »τὸ

¹⁾ Mend. adn.: »ὅποι etsi sic interdum redit, mihi suspectum.« Mutandum censuit etiam Herwerden.

ἔργον apogr. vulgo.« Mend. provocat ad Syr. 61 (p. 432, 25) Σελεύκῳ δὲ... ἔργον μὲν ἐγένετο πείσαι τὸν νῆον. ἔργον δ'... τὴν γυναικα. Sed ibi articulum ne tolerari quidem posse quis nescit? Contra 121, 14 νικήσαντι τὸ ἔργον οὐ λαμπρόν, sicut 306, 5. Cf. Schw. III 487: »αὐτῷ τὸ ἔ. Sic restitui ex Aug. Atque sic emendandum vidit Reiskius.«

Iam vero 674, 21 ἐν αὐτῇ Ἰταλία, 865, 20 ἄμ' αὐτῇ ἀγορᾷ (praeced. ἐν ἀγορᾷ), 965, 25 ἀντὶ αὐτοῦ Ἀντωνίου (cf. 972, 2) hiatus nihil habent offensionis. Haec de pronomine αὐτὸς erant dicenda.

Multo commodius et accuratius iudicari potest de pronominali forma οἱ: Neque enim usquam aut ante aut post eam¹⁾ hiatum Appianus admisit. Eo saepius coniecturis eum inuolare voluerunt viri docti:

138, 14 ὥς δ' ἡτοίμαστο πάντα καὶ...] »Forsan ὥς δ' οἱ ἡτοιμ. ut alibi« Schweigh. Sed eodem modo nusquam exstat.²⁾ 378, 25 Σικελίῳτος ἐρομένην τίς δοκοῖη οἱ στρατηγὸς ἄριστος γενέσθαι] legitur illud quidem in editionibus post Schweighauserum, sed codices (praeter b, qui δοκεῖ οἱ habet) omittunt illud οἱ, eelogarius autem Pletho scripsit αὐτῷ δοκοῖη. Hoc viam veri monstrat. Sine dubio scribendum est τίς οἱ δοκοῖη cf. 633, 22 ὅτι οἱ δοκοῖη. — 493, 5 μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων τῶν οὐ πολέμηχότων] τῶν (οἱ) οὐ π. coni. Mend. — 615, 4 καὶ τήνδε μὲν ὁ Σύλλας διήρπαζεν ὥς οὐκ ἐνόησε προσελθούσαν, ἀλλ' ἐπ' ἀνάγκης] προσελθούσαν (οἱ), ἀλλ' coni. Mend. inutiliter, quanquam hiatus pausa excusaretur. — 667, 18 διαγινόντα δὲ πρὸς Σύλλαν ἐκ Μιθριδάτου καὶ συνήθη (οἱ) γενόμενον ἐψηφίσαστο (sc. Sulla) βασιλεύειν Ἀλεξανδρῶν] (οἱ) Schwgh. coniecit, Mend. recepit. Sed debuit post καὶ inseri, ubi facilius excludere poterat. Cf. 704, 1 καὶ οἱ... ἔδωκαν 867, 5 καὶ οἱ... (181, 20 αὐτῷ συνήθης.) — 674, 10 πρὸς Μέτελλον | ἐπιπεμφθέντα ἐπὶ Σύλλᾳ | ἀπεμάχεται γενναίως] ἐπιπεμφθέντα (οἱ) ἐπὶ coni. Mend. iniuria. — 693, 21 οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν συνόντων ἐπιφανῶν] Mend. coni. (οἱ) ἐπιφανῶν, sed si illud addendum est, post τῶν inserendum; tamen οἱ ad συνόντων non desideratur.

¹⁾ De 550, 1 v. pg. 55., sed cf. ἐπὶ p. 69, -αι pg. 78.

²⁾ Cf. Thuc. III 102 ἐπειδὴ δὲ παρισκένεστο πάντα. Simili in formula ἐπὶ δὲ εἶτομα ἦν αὐτοῖς (227, 18) Mendelssohnii coniecturam (πάνθ') εἶτομα... recte refutavit Schenkl l. l. coll. Thuc. II 98. II 3. 10.

774, 14 τὴν δὲ μεγάλην τοῦ Πομπηίου προσγερομένην οὐχ ὑπέστη, ἀλλὰ προσέταξε ταγῆναι] Mend.: »ne προσγερομένην (οἱ) coniciat cf. Plut. Pomp. 80, Caes. 48 de eadem re verba facientem. Rectissime monuit quanquam causam non perspexit. Necopinans igitur ipse redarguit eas 9 coniecturas quibus (οἱ) simili modo ante vocalem inculcare studuit aut solus aut cum aliis. Hoc autem loco solum hiatus vitandi studium valuisse intellegitur collato 789, 19 τοῦδε μὲν δὴ τὴν μεγάλην ἐνεχθεῖσαν οἱ προσέταξε τινὶ θάψαι. Cf. 958, 2 καὶ τὴν μεγάλην ὁ μὲν Ἀντωνίου οἱ προσγερομένην. . . Sed ad prohibendam (οἱ) coniecturam non licebat provocare ad Plut. Pomp. 80, Caes. 48. Nam praeterquam quod talibus in minutiis scriptores etiam si eodem fonte utuntur non ita solent consentire, ut alterum ex altero corrigere liceat, apud Plutarchum active προσγερόντα legitur atque οἱ multo minus desideratur, (ceterum ibi hiatus periculum non erat.)

868, 9 ἐς χάριν Ἀντωνίου συνηλλαγμένον] (οἱ) συνηλλ. coni. Mend. — 868, 20 ἡ δὲ βουλὴ τῆς ἀνξήσεως ἐφθόνη] (οἱ) ἐφθόνη coni. Mend. — 954, 14 μέχρη τὸν μὲν νῖδον καὶ ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἄλλοι (οἱ) συνῆσαν] (οἱ) addidit Mend. speciose. Sed 693, 21 τῶν συνόντων legimus. — 967, 5 συνήνεγκε δὲ ἐς τὴν γυγῆν αὐτῷ τὸ ἀνύποπτον] Mend. adn. »αὐτὸ coni. Schw., bene si δέ (οἱ) ἐς scribas. Male.

Perlustratis pronomibus ei hiatus enumerentur qui inter nomen substantivum et attributum intercedunt. Sunt autem tredecim: 49, 17 ὑπάτων ἀρχῆς. 119, 11 ἀρχομένον ὕπνον v. adn. crit. 284, 7 ὁμοῖον ἔργον. 372, 16 διαπροσβεύσεις τε. . . καὶ ἀπόπειραι ἐτελεῖς. 436, 13 ἐν τῷ σφετέρῳ ἱερῷ. 468, 16 αἰσῶν ἀνέμω. 492, 2 ἐν τῷ Τρωικῷ ἔργῳ. 559, 6 ἐπισήμον ἀργυρόν. 644, 8 βαρυτάτη καὶ ἀφανεῖ ἐχθρᾷ] »καὶ (οὐκ) ἀφ. coni. Schw., καὶ ἐμφανεῖ vel ἐκφανεῖ Bekk., uterque perperam. Mend. Sed καὶ displicet; an βαρυτάτη μὲν ἀφανεῖ (δ')? — 702, 9 ἐτήσιοι ἀρχαί. — 884, 15. 901, 11. 1006, 21. 1130, 8.

Ad hoc genus aliqua ex parte etiam pertinet quod participium verbi substantivi interdum hiatum efficit: 47, 7 ἐφθάρησαν, ἐξακισμύριοι ὄντες. 559, 12 οἱ μὲν αἰχμάλωτοι ὄντες, οἱ δὲ. . . 615, 1 ξυλίνῳ ὄντι τῷ τέλει. 644, 3 αὐτὸς δὲ καὶ Μέτελλος ἀνθυπάτω ὄντε ἐς. . . 654, 1 μετακίχῳ μεγάλῳ ὄντι. 1027, 7 τὴν δόρμην τοῦ Ἀντωνίου μανιώδη οὖσαν ὁρῶν.

Hiatus igitur non invenitur nisi ubi participium eodem casu et genere ad nomen substantivum vel adiectivum quasi encliticon addi-

tum est. Adnumeretur 151, 22 τειρουμένοι τε καὶ μαλακοὶ ὄντες] μαλακοὶ ὄντες Mend. ex V reposuit, μαλακιῶντες Bekk. v. adn. Praeter hos hiatus Mendelssohn quinque coniectura proposuit, probabilem vix ullum:

597, 25 Φοῦριος δῆμαρχος, οὐδ' ἐλευθέρον πατρὸς ἀλλ' ἐξελευθέρον] Mend. coni. ἐξελευθέρον (ὦν). — 762, 22 αὐτίκα δ' αἶτε σάλπιγγες αὐτοὺς ἐξώτρυνον ὁρθοῖς κλαγγαῖς ὡς ἐν τοσῷδε πλήθει πολλαὶ κατὰ μέρη, καὶ. . .] Mend.: »malim μέρη (οὐσαί).« — 1009, 3 τῆς Πασκονπόλιδος ὄντα ἀρχῆς,] Mend. coni. Π. (καὶ Πάσκον) ὄντα ἀ., sed unum nomen sufficit. 1053, 8 παρέδοσαν δ' . . . ξαντοὺς καὶ οἱ κατὰ τὰ γρούρια, πολλὰ ὄντα] malim πολλοὶ ὄντες Mend. — 1154, 7 τὰ στρατηγικὰ σημεῖα, ὡς ἐν κινδύνῳ μάλιστα ὦν, ἀπέθετο] Mend. coni. μεγίστῳ.

Quodsi de his coniecturis iudicandum est, veri simillima videtur esse prima (597, 25), sed ibi quoque hiatus facile vitari potest scribendo πατρὸς ὦν ἀλλ' ἐξελευθέρον. Etiam in reliquis verbi substantivi formis hiatum Appianus plerumque collocatione apta vitavit, velut 49, 9 ὅσοι Κελτῶν ἦσαν ὑπ' ἐκείνῳ. 64, 6 ὅτε τὰς σπονδὰς ἔλυσαν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Σικελικῷ πολέμῳ σφίσι ν¹) ἦσαν γενόμεναί. 165, 7 πρώτους ἀνῆρουν ὧν ἦσαν ὀπίσω, 627, 19 ἵνα μὴ τελευταῖοι ψηφισόμενοι πάντων ὧσιν ἄκνυροι. Tamen non semper transponendo facile potuisse consulere euphoniae eundem mirum non est. I. Post ἦν, ἦσαν: 278, 13 τοὺς Ἰταλούς, οἳ ἔτι παρ' αὐτοῖς ὡς ἐν αἰγινιδίῳ καὶ ἀκηνόκιῳ κακῷ ἦσαν, ἐλυμαίνοντο. 476, 19 καὶ εὐθὺς ἐν Ἀθήναις σφαγῇ πολλῇ ἦν καὶ ἀνηλεής.] Verba recte collocata esse non crediderim: cf. 120, 1 καὶ εὐθὺς ἦν οἰμωγὴ τε καὶ πένθος ἀνὰ τὸ στρατ. — 559, 12 ὅσοι τῶν πεπολεμημένων βασιλέων ἡγεμόνες ἢ παῖδες ἢ στρατηγοὶ ἦσαν. 1071, 2/3 στρατηγοὶ ἀχειροτόνητοι ἦσαν. . . . 1133, 1 καὶ ὅσοι ἄλλοι στρατηγοὶ ἦσαν αὐτοῖ. II. Post ἦ semel vocalis invenitur: 282, 24 ἵνα. . . τοῖς ἐπιπλεουσιν ἀφανῆς ἢ τῶν ἐίδον ἢ ὄψις ἢ ἀκριβής.] Post ἀφανῆς. . . ὄψις additamentum videri possit esse ἢ ἀκριβής, tamen illud suspectare vix licet. III. Ante εἶναί: 862, 12 ὅτι καὶ μάλιστα ἦν ἀγχοῦ τὸν Ἰόνιον περάσαντα εὐθὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ εἶναι.] Ceterum ne initium quidem huius enuntiatii corruptum est. »τὸν ἀγχοῦ Ἰόνιον coni. Schw. an Ἰ. ὄντα?« Mend.

¹) σφῶν, σφίσι, σφᾶς saepe ad hiatum vitandum valent v. 63, 13. 90, 4. 174, 5. 199, 20. 200. 21. 219, 8. 259, 4. 262, 7 cet.

Iam ad id genus hiatus me convertam quod est ante nomina propria, quibus a poetis semper multum, ut in versum quadrarent, condonatum est, neque minus qui hiatum vitabant scriptores, indulserunt. Appianus autem circum nomina propria hiatum admisit, non solum inter coniuncta: *Μάρκον Αντωνίου* 60, 9. *Κλαυδίου Αππίου* 175, 21. *τῷ Καρχηδονίῳ Αντίβα* 376, 18. *τοῦ μεγάλου Αντιόχου* 417, 14. *Μαρίου Ήγγαίου* 609, 20. (16, 25*), sed etiam, si genetivo casu interponebantur: *Κάμिलλος ὁ τοῦ Καμύλλου νιός* 45, 6. *τῶν τοῦ Μαρίου ὑπατειῶν* 45, 8. *ἄλλους ἐν Ἰβηρίᾳ Ἕλληνες* 66, 19. *ὁ Μασσανάσσου νιός* 136, 1. *οἱ δὲ τοῦ Αντίβου ἐχθροί* 377, 20. *ὁ Μιθριδάτου νιός* 474, 7 v. 486, 19. 499, 14. 578, 2. 647, 18. 774, 18. 861, 16. 913, 23. 1021, 15. 1061, 16. 1077, 10. (16, 13. * 37, 28. *)

Pausa autem excusantur, quamvis minuta: 201, 24 *Καρχηδόνιοι δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι* | *Ἀσδρούβαν μὲν ἐξέπεμπον*, 252, 12 *ἡγοῦντο... τῶν μὲν... τῶν δὲ αἰρουμένων τὰ Μασσανάσσου Αντίβας ὁ...* 456, 14 *συμμαχικά δὲ ἦγον ἀντιῷ Λοχαθίας μὲν...* 799, 3 *καὶ ἡ γυνὴ Καλπουρτία ἐνύπτιον... ἰδοῦσα* — 847, 4. 914, 18. 1122, 7. 1158, 7. —

Reliqui circum nomina propria hiatus exstant (15, 3.* 15, 19.* 16, 21.* 17, 20.* 19, 14.* 23, 24.* 28, 17.* 59, 7.*) 72, 16. 202, 27. 386, 24. 541, 8. 609, 20. 614, 10. 626, 1. 711, 4. 846, 25. 859, 6. 886, 24. 1005, 12. 1010, 9. 1062, 9. 1063, 23. 1056, 6 (loc. corr.) 1082, 24. 1113, 8.

473, 25. Mend. prop. nomen *Λορχέλαος* ex l. 26 post *πέμψοι* collocandum, sed sic iniuria. — 784, 17... *ἐν Ἰνύκῃ καταλαβών... τῶν δὲ τριακοσίων ὅσους ἤρξε διέσθαιρεν.*] Mend. propos. *ἐν Ἰνύκῃ* ante *ἤρξε* colloc. inutiliter.

Iam vero si nomini proprio a vocali incipienti saepius hiatus venia est, tolerari etiam potest qui articulo ὁ praefixo interdum exsistit hiatus. (15, 17.*) 396, 10 *ἐπεὶ δ' ὁ Σέλευκος... καμνόντων ἤδη τῶν ἱππέων... ἐπανήει, τοῖς τελευταίοις αὐτοῦ ὁ Διογάνης ἐπιθέμενος καὶ*] *αὐτῶν* legit C. apte. — 489, 19 *ἀγροῶν δ' ὅπῃ ὁ Λεύκολλος εἶη*. 669, 6 *οὔτε τοὺς οἴκοι ὁ Σύλλας οὔτε τοὺς γέγοντας καταπλάγεις*] ὁ V. i. om. A, vulgo.

183, 13 *ἔ μοι δοκεῖ προῖδων πάλιν ὁ Βλάτιος ψιθυρῶς ἐντυχεῖν τῷ Ἀσάτῳ*] *πάλαι* coni. Beroaldus, haud improbabiliter. Tamen *πάλιν* defendi potest, quia primum Blatius cum Dasio collocutus est 182, 15; iterum (*πάλιν*) 182, 26 — 183, 2. — 840, 16 *τούτοις... ὁ Ἀμάτιος... καὶ ἐνεδρεύσειν ἐλέγετο. τῷ δὲ οὖν τῷ*

λόγῳ τῆς ἐνέδρας ὁ Ἀντώνιος ἐπιβαίνων κτείνει τὸν Ἀμάτιον.] *τῆς ἐνέδρας* del. prop. Mend. non recte.

Adnumerentur alii ante articulum hiatus quattuor: 34, 16 *ἐγκαλῶν ὅτι αὐτοῦ ὁ πατήρ ἐν Τυρρηνίᾳ πόλεμῶν... ἀνέστη*. 119, 10 *ᾧ δὴ καὶ τότε ἔθει οἱ περὶ τὸν... 745, 27 στρατιὰν ἐκ Συρίας ἦγε Πομπηῖος ὁ κηδεστής*] fortasse tamen *Σκιπίων* excidit, cf. 760, 17 *Πομπηῖος μὲν ὁ κηδεστής Σκιπίων*. — 977, 3 *ἤρξαν γὰρ τὴν ὁμώνυμον ἀρχὴν ἐν ἄστει οἱ δύο ἄνθρωποι*.

Postremo agatur de vocabulis numeralibus: Vitavit hiatus Appianus: 42, 23 *ἔτι τρίτῳ*. 53, 14 *τρίτῃ μόλις ἡμέρᾳ*. 72, 18 *ἐκκαίδεκάτῳ μόλις ἔτι*. 81, 18 *ἐπτακισμύριοι πεζοὶ καὶ ἱππεῖς πεντακισχίλιοι*, eodem modo 538, 4. 735, 2. Admisit: 112, 3 *ἐς ὀκτῶ ἔτη* (cod. V. *τρία* v. *adn.*). 361, 3 *ἔτεσι πον ἀρχοῦ εἰκοσιν*. 437, 19 *ἐβασίλευσε δὲ ἔτη ἑπτὰ καὶ τριάκοντα*. 488, 7 *ἀπέσλιντο μὲν ἀμφὶ τοὺς μύριους καὶ ἐπτακισχιλίους καὶ τούτων ἦσαν οἱ μύριοι ἱππεῖς μάλιστα... οἱ πεζοὶ δὲ... συνέστυγον.*] οἱ μὲν ἦσαν ἱππεῖς i. »quorum maior pars equites fuere« C. Cf. Thuc. II 98, 3 *καὶ τούτου τὸ μὲν πλεον πεζῶν ἦν, τριτημόριον δὲ μάλιστα ἱππιζόν.* Fortasse verborum genuina collocatio haec est: *οἱ μύριοι μάλιστα ἱππεῖς ἦσαν*. — 554, 2 *ὀκτῶ ἢ ἐννέα*. 560, 5 *νῆες ἐάλωσαν χαλκέρβολοι ὀκτακόσια*] in catalogo exstant. 1101, 11 *ἐν τῷδε ἔργῳ ἐνδεκα τέλη*.

Tot tantisque hiatus classibus enumeratis atque tractatis pauci pro ceterorum multitudine etiam nunc restant, quos in genera disponere iam non visum est aptum, praesertim cum multi eorum aut mala codicum fide aut coniecturis niterentur. Hos igitur nunc ita in conspectu ponam, ut post quam quisque vocalem longam diphthongumve hiatus invenitur, eius sub titulo praebeam.

Post *α*: 650, 16 *Μετέλλος ἔτι καὶ ἕτερον Κάροβνος στρατόν*. 1063, 13 *ἡ περὶ ἅπαντα τέως ἐπιμέλεια ἀθρόα ἡμβλύνετο*. — Praeterea sexies (7, 23. 56, 11. 113, 20. 434, 10. 506, 6. 666, 9) *βασιλέα ἱππέα* similia ante vocalem inveniuntur. Sed productio vocalis *α* in *-έα* terminatio ne etiam a poetis saepe neglecta est. — *α*: 521, 9 *Λεύκολλον ἐλπίσαι*] *ἐπὶ τοσῷδε ἱππέων ἀπολεία* | *ἀντίκα οἱ προσπεσεῖσθαι*. 705, 13 *καὶ τὴν ἀσυνταξίαν τῆς πολιτείας καὶ ἀναρχίαν ἐπὶ τῇ ἀσυνταξίᾳ*] *ἔκων ὑπερεώρα*. 986, 22 *τῇ δὲ ἐξῆς ναυμαχίᾳ ἡσάτο ὁ Λολοβέλλας*. 1024, 21 *πρὸς δὲ τῇ μεσημβρίᾳ ἔλος ἐστίν*. 1135, 5 *Μηρόδωρος ἐς τὸ πελαγιώτερον ἀνέχθη* (sc. propter tempestatem) *καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν διεσάλευεν*. ἀσθενέστερον δὲ ἔχων τὸ κῆμα διὰ τὸν

βυθόν, εἰρεσία ὅμως καὶ πρὸς τόδε ἐνίστατο κατεργᾶ μὴ παραφέρεσθαι.] ὅμως mihi non videtur in loco esse, sed fortasse συντόνως, cf. 553, 8 καίτοι συντόνως ἐξεπλήγδης βαδίζοντος. 749, 16 ἐπὶ συντόνως ἡμέραις ὁδεύσας. Itaque enuntiatum εἰρεσία συντόνως... κατεργᾶ nihil mirae habet collocationis. Praeterea (τοῦ) μὴ coni. Mend. at v. pg. 4 adn. 4. —

Post αι: Primum de terminatione verbali -αι dicendum est. Quam illis temporibus iam non pro plena diphthongo valuisse cum alia sunt indicia, tum quod Philodemus eam ante vocalem apostropho elidere solitus est secundum fidem voluminum Herculanensium. Appianus autem multo saepius post -αι terminationem infinitivi quam indicativi aut coniunctivi admisit hiatum.

-αι inf.: πέμψαι οἱ 115, 22. Eodem modo ante οἱ: 375, 25. 422, 25. 498, 7. 498, 17. 546, 6. 580, 22. 695, 3. 864, 17. 901, 9. 915, 7. 979, 14. 985, 3; ante ἔφη 698, 4. — ἐπὶ, ἐτι, ἐς, 67, 25. 224, 8. 379, 6. 759, 22. 842, 2. — augm. syll. 958, 15. — ἀνι(ός) 61, 16. 826, 9. 863, 21. — ἐαντοῖς 356, 15. — Ἐφέσῳ 863, 17. Ἀντώνιον 1172, 9. — ἀνδράσιν 1041, 3.

168, 10 μέλλοντα πλεῖν ἐς Σικελίαν] Mend. malit πλενσεῖσθαι, sed praesens tempus post μέλλειν apud Appianum non sollicitandum esse exposuit Loesch, Phil. Anz. 1884 p. 521. 657, 5 θάνατος... πέντε μυριάδων ἐδόκει γενέσθαι παρ' ἀργυτέρων] παρ' Mend. prop. delendum, sed cf. 288, 20 φόνος ἦν πολὺς ἐξ ἐκατέρων.

-αι ind. s. coni. 13, 9 ἡ δ' ἐξῆς τὰ ἐς τὴν ἄλλην Ἰταλίαν (sc. δηλοῖ) χωρὶς γε τῆς παρὰ τὸν κόλπον τὸν Ἰόνιον ἐς δὲ σύγχρισιν τῆς προτέρας ἡδε λέγεται ἡ ἐξῆς Ῥωμαϊκῶν Ἰταλικῇ. Alterum illud ἡ ἐξῆς videtur glossema esse. Sed confirmari nihil potest, cum Appianus saepe sit verbosior. De tertio libro dicit 13, 14 καὶ ἔστιν ἡδε τῶν προτέρων ἐς σύγχρισιν Ῥωμαϊκῶν Σαννιτικῇ. — 22, 17 τό τε ἀδίκημα ἰδνται ἀμνηστία τε καὶ καθόδοι. 160, 17 ὑπάτους τε αἰροῦνται ἐκ μὲν... ἐκ δὲ. 685, 12 τιτρώσζεται ἐς τὸν μηρόν ὁ Σπάρτακος δορατὶς. v. adn. crit. 1007, 24 ἵνα μὴ ἐν μέσῳ γένηται Ἀντωνίων τε καὶ Καίσαρος. 1172, 13 ὥδε δὲ ἔχοντι ἀγγέλλεται Ἀντώνιος Ἀσίαν ἐπιδραμών. Ne hos quidem hiatus pro concessis Appianum habuisse eo cognoscitur quod et rari sunt et difficiles ad vitandum. De aliis post -αι hiatibus nihil iam est dicendum nisi quod συμβολαὶ (ἐσβολαί) τε ἐς τὴν ἀλλήλων p. 19, 21 in Suidae lemmate ex Bekkeri coniectura editur.

Post αν: De 12, 11 [αν] v. p. 6 adn. 1.

627, 10 δυσχεράνας δ' ὅμως ἐνθὺς ἤρχεν ἀντιῶν] Schweigh. coni. (αν) ἤρχεν, Mend. malit ἐνθὺς (ανθις) ἤρχεν. Neutrum placet.

Post η: 157, 18 οὐκ ὦν εὐχερὲς οὐδ' οὗτος ἐς μάχας μᾶλλον τόλμη ἢ τέχνη χρῆσθαι] »ἢ μ. τόλμη τέχνη V, corr. Steph. τόλμη μᾶλλον ἢ τέχνη malebat Schweigh. & atque hoc utique reponendum est, cf. 194, 16 οὐκ ἐπ' ἐνδοῖα μᾶλλον ἢ χρεῖα χρώμενος. 272, 18 πεισθῆναι μᾶλλον ἢ βιασθῆναι. 273, 17 ταῦς τις εἶναι μᾶλλον ἢ γῆ. 274, 25 οὐ λόγῳ μᾶλλον ἢ γνώμῃ. cf. 458, 10. 463, 1. 879, 21. — 164, 7 (χραυγῇ) ἀπλέτω καὶ βαρβαρικῇ add. Steph. de coni., editores receperunt, sed post ἀπλέτω collocandum est, cf. τραχείας ἀτραποῦ καὶ στενῆς. v. p. 55. — 326, 18 συμβάντος δ' ἐς ταῦτα τοῦ Ἀντίβου καὶ ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ὁμόσαντος...] exc. de leg. — 351, 4 ἐπὶ παιδίῳ σμιζοῦ. Πάνη ὄνομα, ἀποθνήσκει (cf. frequens illud ἡ. ὃ ὄνομα...). 384, 13 περὶ τῆς Ἰταλίας ἐδείκναιον μὴ οὐδ' αὐτῇ στίλβει ἢ πιστὴ ἢ βέβαιος ἐπ' Ἀντιόχῳ] male sonat, tamen in pausa tolerari posset, si modo codices haberent. Sed ibi est πιστός quod in πιστῇ mutavit Musgr. Post αὐτῇ mirus sane esset lapsus calami πιστός. Relinquitur ut aut feminini vice fungatur, cuius usus nihil apud Appianum invenitur, aut a male sedulo interpolatum sit, cum decem ante versibus legatur μὴ οὐ πιστοὶ στίλβει ὥσιν ἐπὶ ταῖς συνθήκαις. Solum μὴ οὐ βέβαιος invenitur 483, 24, 549, 24; (utrumque 655, 8 οὐδένα ἔτι πιστὸν οὐδὲ βέβαιον). — 792, 17 ἡ τε τῶν δημάρχων ἀρχὴ ἱερὰ καὶ ἄσφαλτος ἦν ἐκ παλαιῶν. 1172, 9 τὸ συμβάν ἡ γῆμη ὁμοίως μετέφερον] »recte haesit Musgr., an μειζόνως μετέφερον? cf. 521, 6« Mend. C.: latius. Medela incerta.

1046, 19 ὁ δὲ Ἀντώνιος πάντα ἦν καὶ πᾶσιν ἐνέπιπτε] πάντῃ ἦν ex C coni. Herwerden nimis Candido fesus. — 1060, 14 εἰ χορὴ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον εἰπεῖν, ἀναστήσων τὴν Ἰταλίαν] Mend. coni. (ῆ) εἰ χορὴ ἀπλῶ λόγῳ: iniuria.

Post ει: 178, 19 εἶτε θεοῦ παράγοντος αὐτὸν αἰεὶ ὥς καὶ τότε] Bekk. coni. ὥς αἰεὶ καὶ τότε probabiliter, quanquam ille hiatus quadam pausa intercedente excusatur. — 320, 16 οἱ δ' ἐν ἄστει ὠσαύτως] loc. corrupt. v. adn. crit. —

547, 19 πτείνει (ἐνα) τῶν νέων Ξιγάρον coni. Musgr. supervac. — 721, 10 τὸν Πομπήιον οὐκ εἶων ἐπὶ τῆς ἐαυτοῦ γνώμης ἐμπειροπολέμῳς εὐσταθεῖν] Mend. prop. ἐν τῇ πόλει εὐσταθεῖν. — 847, 11 ἦ καὶ τοῦδε εἶεν] verba corrupta. (ἐν δέει) εἶεν coni. Schw.

Post *ε* v: *εἶδ' εἰδώς. εἶδ' οἶδα* 220, 10. 846, 7. 1086, 3.

Post *ο* i: 467, 24 *ὦν γε καὶ νῦν πολλοὶ ἰδιωτεύοντες καὶ...* 867, 14 *ταῦτα οἱ ταξίαρχοι ἀσπασάμενοι συνήγον ἀμφοτέρους.* 802, 19 *ὀπλισμένοι ἐωθεν ὥς ἐπὶ δὴ τινα θέας ἐπίδειξιν.*¹⁾ 928, 5 *καὶ δύνανται μάλιστα αὐτοὶ ἴσα τοῖς*] Mend.: »... mihi totum enuntiatum dubium. » *exspectabas ἐνθέρδε οἱ θετοί* idem.¹⁾ — 18, 9.

Post *ο* u 223, 12 *τὰ γὰρ πρότερα τοῦ δήμου καὶ τῶν ἀνοητοτέρων τοῦ δήμου ἀμαρτήματα γενέσθαι*] τοῦ δήμου καὶ suspectavit Nauck, sed delendum est alterum illud τοῦ δήμου ante ἀμαρτήματα. praesertim cum in exec. Const. omittatur. 279, 26 *εἰργάζοντο δὲ ὁμοῦ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἡμέρας τε καὶ νυκτός.* 285, 16 *σκάθας φρονέων καὶ στυπίων εἶλον ὑπὸ τοῖς τέχασιν*] ἐμπιπλάντες vel ἐμπρήσαντες post στυπίων desiderabat Schw., aut μεστὰς aut aliud excidit. 515, 1 *καὶ τὰ νεκρὰ σφῶν ἀγχοῦ ἄταφα ῥιπτούμενα λοιμὸν ἐπῆγεν ἐπὶ τῷ λιμῷ.* 661, 21 *δύναται δὲ τοῦ «αἰσίου» καὶ «ἐπαφροδίτου» ἀγχοτάτω μάλιστα εἶναι τὸ ὄνομα.*] Vocabulum ἐπαφροδίτου ab ἀγχοτάτω pausa seiunctum est. Enuntiatum non corruptum est, id quod Mend. putabat.

163, 1 *ἐργῶν ἔχονται* recte traditum est, v. pg. 54. — 372, 1 *οὐδὲν ἐλλείπων ἐς ταχείαν ἐπιτεχνίσματος ὁρμήν*] Mend. conī. ἐπιτεχνισμοῦ improbabiliter. 523, 3 *(τούτου) ἀνδριάς τις σεβάσμιος* conī. Reiske, falso. — 575, 8 *καὶ τοῖς δημοσίοις ἐννοῦσιν ὁ ζωωνός*] v. adn. crit. τοῦ δημοσίου conī. Nitzsch, (ξένου) ἐν. Mend. Sed tradita ferri possunt. 648, 2 *τόδε οὐ στρατηγὸς παθεῖν*] *στρατηγὸς (ἄξιον)* conī. Musgr. inutiliter, 798, 25 *αἰρουμένων δ' ἑτέρα ἑτέρων*] *ἑτέρο v ἑτερον* conī. Nauck inutiliter. 949, 15 *καὶ πλείους ὁψόμενοι συνέθεον ἢ ἀκροώμενοι*] Mend.: »exspectabas ἢ πρὸ τοῦ ἀκροασόμενοι,« sed illud neglegenter tantum dictum est. 1068, 5 in lacuna parva explenda Mend. conī. (... στρατοῦ ἐννοϊάν). — 1123, 7 *τοσῶνδε οὕτως ἐπιγανῶν ἐξ ἀέλπτου περισσεωσμένων*] Mend. conī. ex C.: *τοσ. ἐξ ἀέλπτου οὕτω περισ.*, sed tum deberet scribi *τοσ. ἐπιγ. οὕτως ἐξ ἀέλπτου περισσε.* Tamen Candido auctore non est causa mutandi.

Post *ω*: 46, 5 *χρόνῳ ἔμπροσθεν*] in Celt. epitome codicis V. — 336, 11 *ὅτι πρὸς πολλῶν ὀξέως ἐν ὀλίγῳ ἀγαπᾷτο.* 551, 26...

¹⁾ Quo loco defenditur 681, 16 *περὶ ἐλευθερίας μᾶλλον ἢ θέας ἐπίδειξιν*] Mend. adn. »alteram utrum delendum?« Cf. etiam 918, 19.

πρῶτοι μὲν ἅμα ἔφ' ἡλάλαξαν οἱ ἀντόμολοι...] fort. ἅμα ἔφ' πρῶτοι μὲν ἡλ. — 664, 5 *τυραννὶς...* μὲν γὰρ καὶ πάλαι, ὀλίγῳ χρόνῳ ὀριζομένη]. Valde arridet Mendelssohnii coniectura *ὀλίγῳ χρόνῳ (δ')* ὀριζομένη. — 903, 24 *οἱ πολέμοι, τῇ διόδῳ εἰργόμενοι μὴ γιγνώσκειν τὰ ἀλλήλων...* 1159, 23 *νῆες ἐκατέρῳ ἰδίᾳ παρσεκευάζοντο*] ἐκατέρῳ i. ἐκατέρων A V. ἰδίᾳ om. b. Tamen hiatus agnoscendus est.

10, 24 *ἀλλὰ πάντα ἐς τοὺς ἐπιγόνους αὐτῶν συνετελέθη. φθαρέντων ἐς ἀλλήλους· ὃ μόνως ἀρχαὶ μεγάλαι καταλύονται, στασιάζουσαι*] Mend. totum enuntiatum diffinxit sic: *ἐπὶ τῶν ἐπιγόνων αὐτ. συνετ. στασιάζοντων ἐς ἀλλήλους· ὃ (δὴ) μόνως ἀρχαὶ μεγάλαι καταλύονται.* Sed verba tradita iam Schw. recte mihi videtur defendisse III 126. Cf. *ἐς ἀλλήλους συνετελέσθαι* 910, 16. *φθαρέντων ἐς ὀλιγανδρίαν* 573, 6. ὥδε γὰρ μόνως ἐδύνατο 387, 19. *Μόνως* pro *μόνῳ* Appianum, ut hiatus gravem vitaret, scripsisse nuper etiam Kaibel in Herm. XX p. 503 affirmavit. Reliqua autem sic mutanda esse censuit... *ἐς τοὺς ἐπιγ. αὐτ. (περιγεγόμενα) συνετελέθη [φθαρέντα], ἐς ἀλλήλους... στασιάζουσαι.* — 161, 8 *γεγυμνασμένῳ πολέμοις καὶ εὐτυχίαις ἀνδρὶ*] Schw. conī. *(ἐπαιρομένη) εὐτυχίαις.* — 955, 2 *κτείνει τὸν λοχαγὸν ἐμπροσθὸν ἄφνω· μετὰ δὲ κεῖνον ξαντὸν ἐπαναιρῶν...*] Mend. conī. *κεῖνῳ.* Perperam. Cf. 165, 7. 88, 1.

Reliquum est ut pauca de eis hiatibus dicantur qui in fragmentis (ed. Mend. p. 1183—1189) occurrunt. Inter quae cum de ceteris quae aut lemmata aut glossae sunt, iudicari non possit, unum invenitur maius, quod primus M. Treu ex codice Parisino miscellaneo a. 1880 Ohlaviae edidit. Sunt enim excerpta anonymi Byzantini ex Appiano atque multo fideliora et accuratiora quam Photiana. (Pg. 1183, 3 — 1185, 15 cf. 1187, 22—1189, 4. Phot. exec. pg. 15—16 Mend.) Tamen ne hunc quidem Appiani verba recto ordine servasse cognoscitur ex magno numero hiatuum. Exstant enim graviores hiatus pg. 1183, 11. 12. (13.) 16 II. 17 II. 1184, 11. 12. 14 II + (II). 16. 1185, 1. 3. Quodsi haec eiusmodi sunt, multo minorem esse fidem Photianis excerptis habendam apparet, si verba ipsius auctoris requirantur.

Enumeravi omnes quotquot in Appiani libris inveni hiatus, et in genera digessi et quae ad eos excusandos valere viderentur, exposui. Sed denuo affirmaverim, ut faciliorem hiatuum conspectum redderem, me illas hiatuum classes constituisse, non quod putarem ideo quod in classes dispositi essent, legitimos eos esse factos, aut Appianum ipsum credidisse, qui eiusmodi hiatus essent, eos admittere

sibi utique licere. Quod profecto absurdum esset, quoniam aulli omnino hiatus excogitari possunt, quin in illud classium schema facile distribuuntur. Multa autem testimonia attuli quibus probaretur Appianum hiatus omnino vitare studuisse non solum graviores, sed etiam leviores velut ante praepositionem *ἐπὶ*. Atque ipsum illud quod frequentissima illa praepositio non plus viciis in plus mille centum paginis post longam vocalem occurrit, eius rei documentum est. Sed quo constantior in hiatu vitando Appianus fuit, si facile poterat, eo negligentior se praebuit, si paullo maiores difficultates orerentur. Quae inconstantia sic mihi videtur esse explicanda ut dicamus cum si inter scribendum prioribus alicuius enuntiati verbis iam exaratis sentiret pergere se non posse quin propter necessitatem certae cuiusdam structurae hiatus admitteret, non delevisse priora verba, ut totum enuntiatum diffingeret, sed eos hiatus admisisse quos iam non posset facile vitare.¹⁾

Severius de coniecturis iudicandum esse existimavi, quanquam multum aberat, ut ideo quod aliqua coniectura hiatus in verborum contextum inculcetur, statim eam arcendam esse dicerem. Sed semper quaesivi, num ipsa coniectura necessaria esset, quod saepissime testimoniis ex Appiani libris aut aliis petitis negandum esse demonstravi, si autem corruptela agnoscenda erat, num sine hiatus vitio sanari posset. Itaque hanc legem arti criticae in Appiani libris exercendae constituendam esse arbitror, ut inter codicum lectiones pretio pares eae eligantur quae hiatu careant; ut ei hiatus qui consensu librorum traditi sunt, nisi alias ob causas suspectandi sunt, tolerantur exceptis eis qui facili mutatione tolli possint, ut librorum incuria orti; ut coniecturae, si necessariae sunt, quoad eius fieri potest, hiatus privae proponantur.

Ad ipsius autem Appiani sophistae indolem atque artem rectius aestimandam et Herodoti imitandi et hiatus vitandi studio comprobato²⁾ num aliquid contulerim, penes alios iudicium esto.

¹⁾ Qua re concessa nequis putet simul everti totam illam hiatus vitandi legem, liceat mihi provocare ad verba Guilelmi Scherer, qui in commentationibus Mommsenianis postquam pgg. 213 sqq. disputavit „Über den Hiatus in der neueren deutschen Metrik“, pg. 225 haec dixit: „Es zeigt sich hier, was man dort (sc. in veterum linguarum philologia) zuweilen vergisst, dass ein Autor Regeln anerkennen mag, ohne sie überall zu befolgen...“

²⁾ Plagulas cum denuo perlegerem, haec menda typogr. inveni: P. 7, 5. 9, 31. 16, 2 al. legas *ε*; 25, 35 *α* *ω*; 50, 8 locos; 52, 8 ante; 59, 22 retinendum.

Vita.

Arthurus Zerdik Pomeranus Gollnoviae a. d. V. Kal. Iun. MDCCCLXI natus sum patre Ioanne, matre Bertha e gente Kretschmer quos adhuc vivos veneror. Fidem profiteor evangelicam. Bielefeldae Guestphalorum in schola quam pater regebat urbana primis litterarum elementis imbutus puer novem annorum gymnasium Bielefeldense intravi. Sed anno post patre Neomonasterium Holsatorum vocato, ut scholam qu. v. realem institueret regeretque, illam quatuor annos frequentavi, donec auctumno anni h. s. LXXV in Scholam Portensem ut reciperer mihi contigit. Atque sex annos eius alumnus Guilelmo Herbst †, Diderico Volkmann rectoribus fui neque Almae Matris Portensis grata memoria unquam mihi exstinguetur, praesertim cum Theodori Pluess, nunc Basileensis, disciplina tutelaque usus sim, qui vir humanissimus perpetua benevolentia in animo meo excolendo et ad optima quaeque excitando occupatus sempiterna gratia me sibi devinxit. Sexennio absoluto academiam Kiliensem adii, ut studiis graecis, latinis, theodiscis me darem, eiusque civis mansi, nisi quod post aetatem anni LXXXIII Berolinum in annum migravi. Docuerunt me VV. DD. Blass, Bruns, Erdmann, Foerster, Forchhammer, Glogau, Krohn, Leo, Th. Moebius, Pfeiffer, Pietsch, Pischel, F. Vogt Kilienses; Kiepert, Robert, Roediger, Treitschke, Vahlen, Zeller Berolinenses. Atque duo semenstria proseminarii, quattuor seminarii philologici sodalis ordinarius, postremo senior fui Forchhammero, Foerstero, Blassio rectoribus. Praeterea interfui exercitationibus quas instituerunt philologicas Blass, Leo, Vahlen; archaeologicas Robert; theodiscas Moebius, Pietsch, Roediger, Scherer, Vogt; de philosophia Glogau, Krohn. Qui vero per omnes annos academicos antiquitatis mea studia insigni favore prosecuti sunt et adiuverunt, sunt Fridericus Blass, Richardus Foerster, Fridericus Leo, nunc Rostochiensis. E quibus Foerstero etiam illud debeo quod, cum inter varias multiplicesque philologiae litteras incertus vagarer, in his Appiani studiis me detinuit atque eis incumbenti liberalissime neque consilio neque opera unquam mihi defuit. Omnibus igitur his qui me docuerunt viris gratias ago maximas semperque me habiturum esse profiteor.

Sententiae Controversae.

I.

Euripidis Cresphontem anno 429 a. Chr. actam esse. (Cf. h. diss. pg. 45 adn.)

II.

Catullum carmen II. consulto ambigue composuisse.

III.

Carmina Pseudospervogeliana vetustiora (MSF. 25, 13 sqq.) a Simrockio probabiliter Hergero cuidam attributa esse.

IV.

Lingua medii aevi germanica, cuius studium in mediis scholarum classibus iure nuper sublatum est, ut in prima quidem classe doceatur optandum esse.
